

Groninger bijbelleesrooster voor 4 jr + commentaar, jaar-3

1 januari: Lucas 1:1-25

Ook dit nieuwe jaar beginnen we met het begin van Jezus' leven op aarde, nu naar de omschrijving van Lucas.

Lucas heeft kennelijk interviews afgenomen, want hij vertelt ons dingen die hij alleen van de omstanders zelf gehoord kan hebben. Dat zegt hij ook in de inleiding op z'n Evangelie (vs.1-4). Daarna verhaalt hij over een ontmoeting bij het reukofferaltaar in het heilige van de tempel tussen Zacharias en de engel Gabriël. Zacharias had daar gebeden om Gods redding voor Israël. 'Dat gebed', zegt de engel, 'is verhoord, want u en Elisabet krijgen een zoon, Johannes, die als heraut zal fungeren', kennelijk als voorbereiding op de komst van de koning zelf. De bejaarde Zacharias wil er niet aan, waarom hij stom blijft tot Johannes' geboorte.

Dat komt ons vast bekend voor: je bidt ergens om, maar kunt dan eigenlijk niet geloven dat je gebed verhoord wordt ook. Wat God doet, is vaak boven alle verwachting.

2 januari: Lucas 1:26-56

Na Zacharias wordt Maria in Nazaret opgezocht door de engel Gabriël. Zij krijgt een nog wonderbaarder boodschap te horen: ook al heeft ze geen seksueel contact met haar ondertrouwde man Jozef (dat was toen nog het normale!), toch zal ze in verwachting raken: Gods Geest zal als een schaduw over haar vallen; daarmee zal de groei van Jezus beginnen.

Waarom zo? Ik denk dat God door Jozefs uitschakeling duidelijk wil maken dat Christus' komst en onze redding helemaal een geschenk van Hem zijn.

'Mij geschiede (Latijn: fiat) naar uw woord', reageert Maria hierop. Om dit 'fiat' van haar heeft de katholieke kerk Maria hemelhoog verheven; daarin gaan wij niet mee, maar intussen heeft ze hierdoor wel een unieke plek gekregen onder Gods kinderen. Door haar ontmoeting met de zwangere Elisabet wordt Maria gesterkt in de weg die ze moet gaan en kan ze het 'Magnificat' zingen: God is te prijzen.

3 januari: Lucas 1:57-80

De engel Gabriël heeft geen loze woorden gesproken: Johannes komt ter wereld. Dat brengt Zacharias tot een uitbundige lofzang. Daarin legt hij meteen een verbinding tussen zijn kind, uit het huis Levi, en het nog ongebooren kind van Maria, uit het huis van David. Hij heeft de boodschap van de engel goed begrepen: Johannes, zijn zoon, moet het optreden van Maria's zoon voorbereiden. En dat alles zet Zacharias in het teken van Gods barmhartigheid: God wil niets liever dan mensen bevrijden uit de macht van het kwaad, de duisternis, en hen in het licht zetten van zijn vergevende liefde.

Al deze gebeurtenissen hebben de mensen toen beziggehouden (vs.65-66), en geen wonder: het is ook prachtig te horen hoe God zijn liefde voor ons in daden omzet.

4 januari: Lucas 2

Dit is misschien wel het meest bekende hoofdstuk uit de Bijbel. Het begint ermee dat God Augustus' administratiedrang inschakelt om het kind Jezus in Bétlehem geboren te laten worden. Meteen wordt die unieke geboorte door engelen rondgebazuind aan de mensen die daarvoor openstaan en beschikbaar zijn: herders in de buurt. Zij krijgen te horen: 'Voor jullie is geboren de Redder, Christus, de Heer. Het bewijs hiervoor? Het kind ligt in een kribbe, heel gewoon.' Als de herders dit met eigen ogen zien, kunnen ze hun mond niet meer houden.

Na enige tijd betalen Jozef en Maria in de tempel het vastgestelde bedrag voor een eerstgeboren zoon. Gods Zoon heeft werkelijk ons gewone, menselijke leven gedeeld, met alles wat daarbij hoort. Simeon en Anna maken het voor Jozef en Maria nog eens extra duidelijk dat hun baby werkelijk een uniek kind is. Deze bevestiging hebben ze wel nodig, want hun kind zal later heel wat vragen en zelfs verzet oproepen. Daarvan is twaalf jaar later al iets gebleken, als Jezus achterblijft in de tempel en met de schriftgeleerden in gesprek is.

5 januari: Lucas 3

En dan slaat Lucas zo'n 20 jaar over. Nieuwsgierige kerkmensen hebben daar geen genoegen mee genomen; in de eerste eeuwen zijn er verschillende apocriefe verhalen bedacht over de bijzondere jeugd van Jezus. Lucas beperkt zich tot wat wij echt moeten weten. Daarom stapt hij meteen over naar het optreden van Johannes. Die heeft precies geweten wat zijn positie is: heraut zijn voor de koning die komt. Daarom roept hij zonder onderscheid z'n toehoorders op hun zonden achter zich te laten en als teken daarvan zich te laten dopen.

En opeens laat Jezus zich in het publiek zien. Zijn eerste daad is dat Hij zich laat dopen door Johannes. Daarmee bewijst Hij dat Hij zijn taak op zich wil nemen, namelijk om voor onze schulden te boeten. Vandaar dat God bij die gelegenheid zijn betrokkenheid laat merken: de Geest verschijnt als een duif en God betitelt Jezus als zijn geliefde Zoon. Hier start een fundamentele wending in de geschiedenis van de mensheid, een geschiedenis die al fout is gegaan bij de eerste mens. Vandaar dat Lucas in het geslachtsregister van Jezus Adam vermeldt.

6 januari: Lucas 4:1-30

Je kunt zeggen dat in Luc.3 de officiële benoeming van Jezus is beschreven. Dan beschrijft 4:1-13 de test die Jezus heeft ondergaan om duidelijk te krijgen dat Hij zijn taak werkelijk aankan. Natuurlijk, de duivel had maar één bedoeling: Jezus onderuit halen. Maar God heeft hiervan gebruik gemaakt om aan het licht te brengen: Jezus is echt geschikt voor zijn taak.

Opmerkelijk is dat Jezus driemaal uit Deuteronomium citeert. Net als Israël in de woestijn werd ook Hij op de proef gesteld om te weten wat er in zijn hart was (Deut.8:2). We kunnen ook terugdenken aan Adam in het paradijs. Maar anders dan hij bleef Jezus staande, al verkeerde Hij bepaald niet in een paradijselijke sfeer.

Nu zijn geschiktheid gebleken is kan Jezus gaan optreden. Lucas noemt allereerst de pijnlijke episode in Nazaret, Jezus' eigen stad. Het liep slecht af. Simeon had dit al aangekondigd: Jezus' optreden zou verzet oproepen. Het begin van zijn lijdensweg, maar vergeten we niet: dit alles was ter wille van ons!

7 januari: Lucas 4:31-5:11

In dit gedeelte staat een aantal wonderen. We noemen ze ook wel tekens, d.w.z. ze hebben de functie van richtingwijzer. Jezus had daarmee namelijk twee bedoelingen.

Hij gaf om zo te zeggen een visitekaartje af: 'Ik heb macht over alles, ook over de natuur. Ik kom dan ook van God vandaan en ben in zijn opdracht bezig.'

Bovendien gaf Jezus een illustratie van zijn boodschap over zijn koninkrijk; met dat koninkrijk zou een tijd aanbreken waarin het gedaan is met de gevolgen van de zonde en met de macht van de duivel.

Opmerkelijk is dat in hoofdstuk 4 niet alleen bij twee duiveluitwerpingen staat dat Christus 'bestrafte' (4:35,41) maar ook bij een genezing (4:39): in ziekte en allerlei ellende is op de een of andere manier de duivel destructief bezig. Geen wonder dat Christus' volgelingen diep onder de indruk zijn van zijn optreden en daarin God herkennen (5:8-10).

8 januari: Lucas 5:12-39

Telkens valt in het optreden van Jezus zijn persoonlijke aandacht op voor mensen, zijn mededogen met hen. Zo raakt Hij die melaatse met zijn hand aan; dat moet een sensatie zijn geweest voor deze onreine, uitgestoten man. Daarna richt Hij zijn blik op die vier mannen en hun verlamde vriend met hun hardnekkige toewijding; dat moet een hele opluchting zijn geweest voor hen, want Jezus had hen ook om hun brutaliteit kunnen afwijzen. Tenslotte heeft Hij oog voor Levi de tollenaar; Hij veracht hem niet om z'n bedenkelijke functie, maar komt hem tegemoet in zijn noodsituatie.

Bij dit alles blijkt telkens dat Jezus zich afhankelijk weet van zijn hemelse Vader; zo wordt in 5:16 vermeld dat Hij zich terugtrekt om in alle rust te kunnen bidden.

Door het beeld van die nieuwe lap en nieuwe wijn maakt Jezus duidelijk dat ze een nieuwe periode zien aanbreken: zijn komst betekent een beslissende stap vooruit naar de komst van zijn koninkrijk.

9 januari: Lucas 6:1-26

Twee keer wordt hier verteld over een botsing tussen Jezus en de Farizeeën over de betekenis van de sabbat. Kennelijk waren de Farizeeën de rust van de sabbat gaan zien als een doel in zichzelf, met als gevolg dat de sabbatsviering een last werd. Ze waren het kwijtgeraakt dat die rust door God juist gegeven was voor het welzijn van mensen. Daarom had Jezus geen bezwaar tegen het plukken van aren op sabbat en ook niet tegen het genezen van iemand op die dag.

En dan volgt het belangrijke moment dat Jezus zijn twaalf apostelen uitkoos. Maar voordat Hij hiertoe overging bracht Hij een hele nacht in gebed door: ook Hij, of beter: juist Hij wilde zo iets belangrijks alleen doen in afhankelijkheid van zijn hemelse Vader.

Omdat Hij wist dat zijn apostelen een zware taak tegemoet gingen, richtte Hij bemoedigende woorden tot hen: ook al zouden ze op allerlei moeiten stuiten, met God aan hun kant waren ze te feliciteren. Leef je zonder God, dan ben je te beklagen ('Wee u'), ook al heb je het op dit moment geweldig, want zonder God heb je geen perspectief.

10 januari: Lucas 6:27-49

Net zoals Mozes aan Israël Gods grondwet, de tien geboden, bekendmaakte, zo maakte Jezus bij deze gelegenheid zijn grondwet voor het nieuwe Israël bekend. Die grondwet gaat heel diep, want Jezus doet een beroep op ons hart: er moet bij ons liefde zijn voor de ander. Met liefde wordt niet alleen een gevoel bedoeld (in deze beperkte zin gebruiken wij de term liefde vaak), maar voor alles een hartelijke inzet. En daarbij mogen we geen selectie maken, zodat we ons alleen inzetten voor wie ons ligt. Wie ook maar als naaste op onze weg komt: we moeten die ander zo behandelen als we zelf behandeld willen worden. Daarin volgen we God na, die op dit moment gelovigen én ongelovigen laat profiteren van zijn goedheid.

Belangrijk is ook de waarschuwing om toch niet te oordelen, want hoe gauw heeft zo'n oordeel niet de functie om jezelf te profileren: hoe zwarter de ander is, des te witter ben jij. Het moet in ons leven te merken zijn dat we bij Christus horen; we moeten Hem dan ook als startpunt en oriëntatiepunt hebben.

11 januari: Lucas 7:1-23

Doordrenkt als we zijn met therapeutische begrippen zijn wij misschien geneigd te denken dat die hoofdmans een laag zelfbeeld heeft: 'Ik ben het niet waard....' Inderdaad kan zo'n uitspraak verraden dat iemand niet gezond in elkaar zit doordat hij zichzelf ten onrechte wegzet. Maar deze militair had haarscherp door hoe de verhoudingen in elkaar staken: hij was een heiden, een gewoon, dus beperkt mens; maar Jezus was de joodse Messias van goddelijke herkomst en met goddelijke macht. Terecht dat die militair zich als een bedelaar met lege handen opstelde. Een houding die ons trouwens allemaal past tegenover God.

Indrukwekkend hoe Jezus bij Naïn een stukje paradijs schiep: de dood moest een jongen teruggeven aan een weduwe die anders zonder uitzicht was.

Ondanks al deze wonderlijke gebeurtenissen werd Johannes, die gevangen zat, onzeker over Jezus:

'Was Hij nu wel de Messias of toch niet? Immers, het oordeel, dat Johannes had aangekondigd, bleef maar uit.' Jezus kwam niet met redematies aanzetten maar gaf een citaat uit Jesaja; dat moest afdoende zijn; zijn programma was inderdaad in eerste instantie grootse dingen vertellen en doen.

12 januari: Lucas 7:24-50

Johannes de Doper was de heraut van zijn neef Jezus, de beloofde koning. Daarom hechtte Jezus eraan om zijn betekenis goed te laten uitkomen. Tegelijk prees Hij zijn toehoorders gelukkig: zij kregen meer te zien dan Johannes, namelijk de doorbaak van het koninkrijk in de persoon van Jezus. Daarom was het zaak dat zij zich aan Hem en zijn boodschap gewonnen gaven.

Maar die overgave was niet vanzelfsprekend. Dat bleek weer eens tijdens een maaltijd bij Simon de Farizeeër. Terwijl een 'zondares' Jezus hulde bewees door zijn voeten te zalven en te kussen, had Simon het nagelaten een hoffelijk gastheer te zijn. Juist voor wie zichzelf zo goed vinden, is het kennelijk moeilijk zich over te geven aan Jezus. Daarom feliciteerde Jezus die vrouw met haar overgave. Zij klampte zich aan Hem vast? Daarmee kwam zij niet bedrogen uit: vergeving, vrede kreeg zij geschonken.

13 januari: Lucas 8:1-25

Vrouwen waren in Jezus' dagen, en trouwens vaker in de geschiedenis, niet in tel, maar Jezus liet zich door vrouwen dienen en gaf hen daarmee waarde.

In de bekende gelijkenis van de zaaier komt naar voren hoe weerbarstig de hoorders van het Woord vaak zijn. Hoe vaak sluiten zij zich niet voor het Woord af. Vaak zijn daar allerlei omstandigheden voor aan te wijzen en dan zijn wij gauw geneigd te spreken van verzachtende omstandigheden. Psychologisch zit daar vast veel in, maar tegelijk is waar dat je je nooit achter die omstandigheden of waar achter ook kunt verschuilen. Iedereen die het Woord te horen krijgt, blijft zelf volledig verantwoordelijk voor zijn reactie op dat Woord.

Bemoedigend is die geschiedenis over de storm die Jezus heeft gestild. Daaruit mogen we afleiden dat we ons onder alle omstandigheden veilig kunnen weten bij Christus: dwars door alles heen houdt Hij ons vast.

14 januari: Lucas 8:26-56

Tijdens het schrijven van mijn korte commentaar op het begin van Lucas heb ik de verschillende tekstgedeeltes achter elkaar doorgenomen. Dan dringt het zich pas goed aan je op hoe overweldigend Jezus' optreden geweest moet zijn: de ene indrukwekkende actie na de andere. Na de vele die al beschreven zijn, volgt nu de genezing van een man die compleet bezet werd gehouden door Satans boze geesten. Hij komt weer tot zichzelf en krijgt tegelijk een aanstelling als evangelist. Dan die vrouw die twaalf jaar aan bloedvloeijing leed (een humoristisch detail is dat de arts Lucas ermee volstaat om te zeggen dat die vrouw niet genezen kon worden, terwijl Marcus aldus uitweidt: 'Zij had veel doorstaan van vele dokters en had al het hare daaraan ten koste gelegd en had geen baat gevonden, maar was veeleer achteruit gegaan', Marc.5:25). Tenslotte het dochttertje van Jairus.

De boodschap die van deze feiten uitgaat naar de mensen van toen en nu, is: 'In Jezus heb je dus te doen met God zelf! Geloof in Hem!'

15 januari: Lucas 9:1-27

Wat een veelheid aan gebeurtenissen alleen al in hoofdstuk 9: zijn begeleiding van de apostelen bleef constant zijn aandacht houden; de dreiging op de achtergrond van de kant van Herodes en andere overheden ging maar door; de claims op Hem van duizenden mensen hield haast geen moment op; en tenslotte drong het komende lijden zich telkens aan Hem op. Als je dit allemaal leest, verbaas je je erover hoe Jezus dit fysiek en psychisch heeft kunnen opbrengen.

En wat moet het Hem pijn hebben gedaan dat zijn eigen apostelen er soms nog weinig van snapt en Hem nog onvoldoende vertrouwden. Het meest aangrijpend hier is de episode met Petrus: op het ene moment komt hij met een pracht-belijdenis: 'U bent Gods Zoon.' Maar even daarna zegt hij fel: 'U moet lijden? Geen sprake van!' Dat laatste is altijd weer een moeilijk punt: volgeling van Christus zijn is lang niet in alle opzichten een feest. Integendeel, het kan je soms heel wat kosten, je menselijk geluk, je leven zelfs. Maar daar staat het eeuwige leven tegenover!

16 januari: Lucas 9:28-62

Als zijn aanstaande lijden zich aan Jezus opdrong, moet dat heel zwaar voor Hem zijn geweest (dat haal ik ook uit Joh.12:24,27). Daarom was die ontmoeting op een onbekende berg (de Tabor?) zo belangrijk: het zal Jezus ontzaglijk bemoedigd hebben dat Hij met deze voornaamste vertegenwoordiger van de oudtestamentische wet (Mozes) en profeten (Elia) over zijn aanstaande lijden kon spreken.

Maar dan kan duidelijk zijn dat de gebeurtenissen daarna een steenkoude douche zijn geweest voor Hem: het onvermogen van zijn apostelen om die jongen te genezen, hun onderlinge ruzie over de beste posities in het koninkrijk en hun meedogenloze reactie op die onkundige Samaritanen.

Het volgen van Jezus lijkt zo makkelijk, maar het vraagt heel wat van een mens: de controle uit handen geven en zich overgeven aan Hem.

17 januari: Psalm 73:1-16

Deze psalm is voor dit rooster in tweeën geknipt: we lezen vandaag alleen de klacht, de vraag zonder het antwoord. Dat is wel een goede oefening: niet meteen naar de 'oplossing' toe lezen, maar eerst het probleem eens goed wegen. Herken je dit probleem? Hoor je het anderen wel eens zeggen? Hoe ga je er zelf mee om? Waar zoek je een antwoord?

18 januari: Psalm 73:17-28

Nu dus de 'oplossing' die Asaf zelf gevonden heeft voor het probleem van gisteren. Waar ontdekte hij een antwoord? In Gods heiligdom. Dicht bij de Here (overigens ontstond het probleem daar ook voor hem: als hij God niet gekend had, was het probleem minder heftig geweest!). Asaf leerde vanuit de ontmoeting met de HERE verder te kijken dan vandaag alleen.

Wanneer ben jij voor het laatst echt 'dichtbij de Here' geweest. Vertel er eens iets over (vers 28).

19 januari: Lucas 20:1-24

Het begint met een oproep tot gebed: bid voor meer werkers voor Gods oogst. Hoe vaak bid je daar voor?

Dit stuk loopt uit op een gelukwens (vers 23 en 24). Geldt die ook voor jou? Wat heb jij gezien van Christus?

20 januari: Lucas 10:25-42

Mooi om deze twee gedeeltes samen op te lezen: de opdracht om erop uit te gaan en je het lot van je naaste aan te trekken, én: de oproep stil en luisterend aan de voeten van Jezus te zitten.

21 januari: Lucas 11:1-28

Weer een gelukwens aan het eind: voor wie luisteren naar Gods woord en het ook in praktijk brengen.

Dat houdt volgens dit gedeelte in:

Dagelijks bidden voor de dingen die voor God belangrijk zijn.

Met vrijmoedigheid en verwachting vragen om zijn Geest in je leven.

Je toevertrouwen aan Christus voor de overwinning op elke demonische macht in je leven.

22 januari: Lucas 11:29-54

Als je al het idee had dat Jezus alleen lief en aardig was, dan moet je dit stuk eens goed lezen en je indenken dat je zelf toen leefde. Je bent opgevoed met de schriftgeleerden en farizeeërs als voorbeeld. Maar Jezus veegt de vloer met ze aan. Dat gaat Hij ook met ons, mensen van de kerk, doen als we weigeren een nieuw leven te beginnen (vers 32).

23 januari: Lucas 12:1-34

Waar je schat is, daar is je hart (vers 34). Elke passage in het bijbelgedeelte van vandaag illustreert dat.

Ga maar eens na hoe hier ter sprake komt: de hel (vers 5); de wederkomst (vers 8-9); elke nacht dat God je weg kan roepen uit dit leven (vers 20); het koninkrijk (vers 31); de hemel (vers 33).

24 januari: Lucas 12:35-59

Het gaat erom dat we ons hele leven zo leiden dat we straks de Heer iets moois kunnen aanbieden. Daarbij moet onze loyaliteit aan Hem sterker zijn dan die aan de mensen die ons lief en dierbaar zijn. Zijn komst kan vandaag nog plaatsvinden.

Wat moet jij nog rechtzetten voor het te laat is?

25 januari: Lucas 13

Een motief in dit gedeelte dat telkens terug keert is: niet blijven steken in woorden en betogen over anderen, maar zelf aan de slag gaan in het leven achter Christus aan. Ga maar na:

1-13: Zijn die slachtoffers slechter dan de rest? Antwoord: zorg dat je zelf vrucht draagt.

14-17: Mag dat allemaal wel op sabbat? Antwoord: zorg dat je die dag gebruikt om elkaar goed te doen.

22-30: Komen er veel mensen in de hemel? Antwoord: zorg dat je er zelf komt!

31-35: Kortom: wil je onder de vleugels Christus komen schuilen, of hou je Hem van je af?

26 januari: Lucas 14

Merkwaardig: waarom hebben zoveel mensen geen zin om naar het feest te gaan? Omdat ze niet werkelijk volgeling willen zijn van Christus. Uit je prioriteiten blijkt waar je hart ligt. Alleen als we echt bereid zijn alles voor Hem op te geven, bezit, werk, familie, kunnen we zijn volgeling zijn en later volop feest vieren.

27 januari: Lucas 15

Drie beeldverhalen, over een zoekende herder, een zoekende vrouw, een op de uitkijk staande vader. Mooi om te zien hoe telkens deze twee dingen corresponderen: iemand die tot inkeer komt (zoals in de toepassing gezegd bij de eerste twee verhalen) is tegelijk iemand die gezocht en gevonden is door God (zoals in het verhaal wordt gezegd). We moeten ons bekeren, en we worden bekeerd.

Waar sta je zelf in dat verhaal over de verloren zoon?

28 januari: Lucas 16

Is het je wel eens opgevallen hoe veel Jezus het heeft over geldzaken? Blijkbaar nam Hij waar dat we met geld vaak zo op de korte termijn bezig zijn. Je kunt beter zorgen dat je met je geld iets doet dat je voor God kunt verantwoorden. Investeren met je geld op de lange termijn.

Het is een lastig verhaal van die slimme rentmeester. Het punt van vergelijking lijkt me dat die man al zijn kaarten zette op het plan dat het voor zijn toekomst bedacht had. De rijke man die Lazarus liet liggen was op een gegeven moment te laat met zijn inkeer en zijn plannen.

29 januari: Lucas 17

Opmerkelijk detail dat van de 10 genezen mensen juist de Samaritaan een voorbeeld is voor ons. Net als in de gelijkenis van de barmhartige Samaritaan. Hij wordt volkomen gered, meer dan de andere 9, die alleen lichamelijk genezen worden. 1 van de 10.

En verderop in dit bijbelgedeelte: 1 van de 2. Zorg dat je aan de goede kant staat. Dicht bij Christus en dichtbij je naaste, met bereidheid te vergeven, telkens weer.

30 januari: Psalm 74:1-11

We houden meer van vrolijke psalmen, lofliederen.

Maar het psalmboek is niet zo eenzijdig.

Net als de vorige Psalm hebben we deze in tweeën geknipt: verkeer maar eens een dag lang met de klacht. Moeilijk om je daar wat bij voor te stellen?

Denk eens aan de leegloop van de kerken in ons land en in Europa, honderdduizenden die door de wereld zijn ingepalmd. Profeten spreken niet meer...

31 januari: Psalm 74:12-23

Wat kun je in zo'n situatie van onmacht nou nog doen?

Terugvallen op de grote naam van God, zijn daden in het verleden, verwachting van zijn ingrijpen vandaag, of morgen.

Denk ook eens aan de vervolgte kerk, in Noord-Korea, in China, in Soedan, in Pakistan. God, kom hun zaak verdedigen!

J.W. Roosenbrand, Groningen-Oost

1 februari: Lucas 18

We zijn met Jezus op weg naar Jeruzalem (18:31). Indringend is Jezus' onderwijs onderweg. Wie Jezus volgt, begrijpt niet altijd waar de weg naar toe gaat (18:34). Maar over wat je onderweg te doen staat, kan geen onduidelijkheid bestaan. Bid omdat je leven ervan af hangt (18:1-8). Verneder jezelf als die tollenaar (18:9-14). Word als een kind (18:15-17). Geef alles op en volg Jezus (18:18-30). Veel is dan nog onduidelijk (18:34), maar wie gelooft zal uiteindelijk zien (18:35-43).

2 februari: Lucas 19:1-27

Een nieuwe werkweek is begonnen. En Jezus' boodschap voor het dagelijks leven is: drijf handel met wat je is toevertrouwd (19:13). En met dat laatste (wat je is toevertrouwd) bedoelt Jezus: wat je weet, hoort en ziet van Mij. Laat dat winstgevend zijn. Houden wat je hebt is er dus niet bij (19:20). Handel drijven vraagt inzet. Daar moet je voor uit de stoel. Dus: gebruik de tijd die er nog is voordat Jezus terugkomt goed. Zouden we dan niet als kerk en als gelovigen daar moeten beginnen, waar Jezus begon: het verlorene zoeken en redden (19:1-10)?

3 februari: Lucas 19:28-20:8

Paradoxaal is en blijft Jezus' optreden. Als een koning claimt hij een ezel, maar huilend zit Hij erop. Bovendien, een koning op een ezeltje is in zichzelf al paradoxaal genoeg! Maar, afgestapt van het ezeltje veegt Hij de tempel schoon (19:45). Welke heilige huisjes zouden er in uw/jouw leven omver gaan? De vraag kan dan ook niet zijn 'met welk recht doet u dit alles?' (20:2), maar 'laat ik Hem koning zijn in mijn leven?' Want anders 19:44: 'zij zullen in u geen steen op de andere laten, omdat u het moment dat God naar u omzagt niet hebt herkend'.

4 februari: Lucas 20:9-47

Jezus gaat de confrontatie niet uit de weg. Het lijkt er zelfs op, alsof Hij er op aan stuurt. Neem die gelijkenis (20:9-16). Daar is om zo te zeggen geen woord frans bij! En kijk eens in 20:45-47! Zo is Jezus blijkbaar. Hij zoekt de confrontatie op en gaat die niet uit de weg. Of het nou schriftgeleerden zijn die bij Hem komen met hun slimme trucjes. Of u het nou bent, jij of ik. Hij confronteert net zolang totdat het duidelijk wordt: óf je buigt voor Hem óf je kruisigt Hem. U/jij mag het zeggen.

5 februari: Lucas 21

De vraag van de discipelen is denk ik best herkenbaar: wanneer gaat het gebeuren en hoe zullen we het weten? Het antwoord van Jezus is onthullend, maar ook verbergend. Onthullend, want oorlogen, rampen, vervolging van christenen, angst over de wereld zullen de voorboden zijn van Jezus' komst (21:27). Verbergend, want zo is de geschiedenis verlopen sinds Jezus' hemelvaart. Dus staar je niet blind, maar wees gewoon in het leven van elke dag waakzaam. Wijd je aan het gebed en maak je klaar om voor Jezus te verschijnen (21:36).

6 februari: Psalm 75

Deze psalm verwoordt het geloof dat ook al wijst alles op het tegendeel God – de God van Jakob – als zijn tijd gekomen is, 'rechtmatig zal richten'. Richten is: heelmaken en rechtzetten. Hoogmoed is het als je geen rekening houdt met deze God en in je leven gewoon maar een beetje je eigen plan trekt. God is rechter. Hij komt met de beker van zijn toorn. In de lezingen van Lucas gaan we het lijdensevangelie van Jezus lezen. Richten doet God in Jezus. En de beker van zijn toorn waar Psalm 75:9 over spreekt is door Jezus helemaal leeggedronken.

7 februari: Lucas 22:1-38

Sober wordt het verteld. En daardoor wordt het indringend. Er is de moordzucht van de joodse leiders (22:2). Er is ook het verraad van Jezus' volgeling Judas (22:3). Hiertegen steekt Jezus' verlangen om voor het laatst het pascha met zijn leerlingen te vieren al schril af (22:15). Maar het lijkt allemaal aan Jezus' leerlingen niet besteed. Zij maken zich druk om de vraag wie de belangrijkste is (22:24). En dan Petrus met z'n overmoed. En zo zijn wij wel om Hem heen, maar gaat Hij heel alleen de weg naar wereldvrede.

8 februari: Lucas 22:39-71

De Bijbel is heel eerlijk over Jezus' volgelingen bij de beschrijving van Jezus' lijden. Als voor Jezus de nood het hoogst is, liggen zijn discipelen te slapen. Als Hij gespuwd en geslagen wordt, zegt zijn trouwste leerling 'deze Jezus ken ik niet'. In Jezus' lijden zijn wij niet alleen niet met Jezus, wij zijn ook nog eens tegen Hem. Jezus keek Petrus aan, toen de haan kraaide (22:61). Wat zal er in Jezus' ogen te lezen zijn geweest? Ik denk: het is goed, Petrus. Want toen wij vijanden waren, toen werden wij met God verzoend door de dood van zijn Zoon (Rom.5:10).

9 februari: Lucas 23

Onder aan het kruis worden gezworen vijanden vrienden. Maar of Pilatus en Herodes de reikwijdte hiervan hebben begrepen, vraag ik me af (23:12). Simon van Cyrene heeft de reikwijdte van wat hij deed later wel begrepen. Als toevallige voorbijganger wordt hij kruisdrager, maar omdat z'n zoon later in de Bijbel christenen blijken te zijn (Rom.15:13), moet deze Simon dus eens en ergens tot de ontdekking zijn gekomen, dat niet hij het kruis voor Jezus droeg, maar Jezus het kruis voor hém. En er is meer in Lucas' beschrijving dat indruk maakt. En het eindigt allemaal onherroepelijk met Jezus' dood en begraving.

10 februari: Lucas 24

Er is verwarring bij de vrouwen die het graf bezoeken en verbazing bij Petrus die ook komt kijken. Wat moet je nou denken van een open graf? Maar zo bijzonder is het niet volgens de engelen bij het graf. Want wie zoekt er nou de Levende bij de doden? Maak nooit de fout door van Jezus een schim uit het verleden te maken, een stem van vroeger. Hij leeft en dat zul je merken ook. Dat blijkt wel uit de tocht die de Emmaüs-gangers maken. Wat hen overkomt mag een bemoediging zijn voor elke volgeling van Jezus. Reken onderweg op Jezus die de schriften opent en die je herkennen zult als het brood gebroken wordt en de wijn rond gaat! Ook als Hij in de hemel is opgenomen.

11 februari: Romeinen 1:1-17

Het lezen van Paulus' brief aan de Romeinen heeft Maarten Luther diepgaand veranderd. Hij 'ontdekte' de bevrijdende boodschap van Gods genade in deze brief. Wellicht verandert er in de komende weken ook iets bij u of jou... In deze eerste verzen is het indrukwekkend om te lezen, hoe Paulus zich een geïmponeerde, gezondene en knecht weet van Jezus Christus. Hij heeft maar één missie, één evangelie, één doel: mensen in de weg van het geloof brengen onder beslag van het evangelie van Jezus Christus dat een kracht van God is tot behoud (1:16).

12 februari: Romeinen 1:18-32

Een ongezuiverde cultuuranalyse. Messcherp brengt Paulus het doen en laten van mensen terug tot de kern: verzet tegen God. Dat maakt wat Paulus hier schrijft bijzonder leerzaam. Ga het bij jezelf maar na: als de band met God wordt losgelaten, raakt het leven ontwricht. God laat je de consequentie van dat verzet tegen Hem voelen (1:26). Oftewel: het leven raakt geperverteerd. Niet meer 'naar God toe', maar 'van God af'. Overigens, in dit verband, als *voorbeeld* van deze omdraaiing (pervertie) vallen Paulus' woorden over de natuurlijke seksuele omgang die vervangen wordt door de tegennatuurlijke (1:27).

13 februari: Romeinen 2

De neiging is groot om vanaf de zijlijn van de cultuur hoofdschuddend een oordeel uit te spreken over al die ongelovige en onbekeerlijke mensen die de wereld rijk is. Maar ga je zelf soms vrijuit? Wie weet 'hoe het moet' en het niet doet, wordt des te harder aangepakt in Gods oordeel (2:5). Het *hebben* van een wet van Mozes zegt dus nog niks (2:11-14). Breng je in praktijk wat in die wet staat, daar gaat het om (2:21-24). Al of niet lichamelijk besneden zijn, zegt dus ook niet zoveel (2:25-29). Is je hart besneden? Is dat niet veel belangrijker? Denk erom dus: geen misplaatste superioriteitsgevoelens!

14 februari: Romeinen 3

De farizeeër van Lucas 18:9-14 blijkt springlevend in een ieder van ons. Heeft een christen niet iets voor op een jood? En een jood op een heiden? Paulus rekent er mee af. Wij zijn allemaal zonder uitzondering in de macht van de zonde (3:9). Niemand is ten opzichte van de ander moreel superieur, wet of geen wet (3:20). Vermeende morele superioriteit levert dus ook niks op. In Gods oordeel gaan vrijuit (of: worden gerechtvaardigd, 3:21) wie geloven. Dat is de boodschap van de hele Bijbel (3:21)! Gerechtigheid buiten de wet om. Gerechtigd door geloof in Jezus Christus. Dat is de stijl van God.

15 februari: Romeinen 4

Schriftbewijs. Kijk naar Abraham. Het was zijn geloof dat hem tot gerechtigheid werd gerekend en niet zijn gehoorzaamheid aan de wet (4: 2). Abraham heet niet voor niks de vader van de gelovigen en dat gaat altijd vooraf aan zijn vaderschap van de besnedenen (4:11-12). Doordat hij bleef geloven, 'tegen hoop op hoop' bouwen op onmogelijke beloften (4:18), werd hij rechtvaardig verklaard. En deze woorden, zegt Paulus, zijn voor ons neergeschreven (4:23). Zo is het evangelie van Jezus Christus een kracht van God tot behoud (1:16-17), want door geloof in Jezus gaan mensen (joden en heidenen!) vrijuit in Gods oordeel (4:24-25).

16 februari: Psalm 76

Volgens Paulus 'getuigen wet en profeten ervan dat gerechtigheid Gods openbaar wordt buiten de wet om' (Rom.3:21). Deze psalm bevestigt dat. God is de Rechter en de Redder. De trotsen van hart hebben weinig goeds te verwachten als God zijn oordeel uitspreekt (76:6). Wie zijn deze trotsen anders dan zij die het hart hoog dragen, roemen in hun gehoorzaamheid aan de wet en in hun morele superioriteit, om het in Paulus' woorden te zeggen. Maar God verlost de ootmoedigen (76:10) en zij zijn de 'Betler' in de betekenis die Luther eraan gaf: zij die in geloof een lege hand ophouden bij God.

J.M. Oldenhuis, Sauwerd

17 februari: Romeinen 5:1-11

Groots zet dit hoofdstuk in: de uiteenzetting van de leer van de rechtvaardiging krijgt de hoogte van een loflied. Wij hebben vrede met God! Dat betekent niet dat alles daarom maar vredig verloopt. Het woord verdrukkingen schijnt een dissonant, maar ze dwingt tot de oplossing die uitkomt bij beproefdheid en hoop: dat karakteristieke woord voor het leven van een christen! Deze hoop heeft immers haar basis in het onverwoestbare feit van de verzoening die door Christus is bewerkt. Heeft God ons lief? Ken ik die liefde? Hoe weet ik zeker dat God mij lief heeft? Het zijn de vragen die miljoen keer gesteld zijn en gesteld worden. Er is maar één antwoord : God heeft het bewijs van zijn liefde gegeven doordat Hij zijn Zoon voor ons ter beschikking stelde, terwijl niemand van ons daar om vroeg. Wie van ons zou zo iets doen? Hou dan op met die vragen en begin met aanbidding!

18 februari: Romeinen 5:12-21

Ellende kwam er door één mens. Dood en bederf. De dood heerste als een koning. Door die eenling: Adam Maar toen kwam Christus. Ook een eenling. Maar wat er door hem is bewerkt, is veel geweldiger. Hij overwint de dood en brengt weer léven. Iets kapot maken is gauw gebeurd. Maar uit de scherven iets nieuws bouwen, dat is pas geweldig! Dat gebeurt door Jezus Christus. Zijn opstanding is het feit, dat de wending der wereld betekent.

19 februari: Romeinen 6

Trek nu de consequenties: als Christus de overwinnaar is, dan zijn allen die aan hem verbonden zijn, overwinnaars met en door hem. En die verbinding is bezegeld met de doop: het is een verbinding met die hele Christus, met zijn dood en met zijn opstanding. En dus kun je zeggen dat zijn dood op onze rekening staat en zijn leven ook. Nog sterker, nog vreemder kun je het zeggen: zijn dood is onze dood en dus is zijn opstanding onze opstanding. Leef dan in dat nieuwe leven. Laat dat dan zien. Het doel van het werk van Christus is de heiliging van het leven. Ja, dáár is het allemaal voor bedoeld: dat er mensen in de wereld worden gezet, vrijgemaakt van de overmacht van de zonde, om God te kunnen dienen. De vrucht van zijn werk is de heiliging en het einde is het eeuwige leven. En dat in een wereld waar de dood heerste als koning! Dat doet God. Die slotzin van hoofdstuk zes is een zin om te onthouden!

20 februari: Romeinen 7:1-13

Daar staat het: doordat Christus aan de eis van de wet gestorven is, zijn wij vrij van de wet geworden. Maar in één adem volgt dan: om aan een ander verbonden te worden, namelijk aan Christus die uit de doden opgestaan is. De vrijheid van de wet betekent geen vrijheid voor jezelf, maar verbinding aan Christus, om dan nu ook voor God vrucht te dragen. Is het eigenlijk allemaal niet heel erg begrijpelijk, haast logisch? Zijn al die moeilijke redeneringen rondom dit hoofdstuk niet vaak bedoeld als afleidingsmanoeuvres, om te ontkomen aan de claim van Christus, die ons verlost heeft? Gebruiken we de vrijheid niet al te vaak voor onszelf? Maken we de vrijheid die Christus ons geeft niet altijd weer los van Christus en God, om er vrijheid-voor-ons-zelf van te maken?

21 februari: Romeinen 7:14-25

Daar staat het nu, de keiharde werkelijkheid: al die goede dingen die ons ten deel gevallen zijn door Christus wissen de werkelijkheid niet uit, dat ons leven lang verkeerde dingen in ons opkomen. We weten wel beter. En we stemmen Christus wel toe.

Maar we vinden deze regel: als ik het goede wil, is het kwade toch aanwezig. Wie door God gekeerd is, kan niet volhouden dat de mens van zichzelf goed is of uit zichzelf het goede bereikt. Elke theologie die niet de radicale bedorvenheid van de mens erkent, breekt stuk op Romeinen 7. Elk mens breekt daarop stuk. Als we niet wisten dat wij in stukken en brokken in handen mogen vallen van deze Jezus Christus, zou Romeinen 7, zou de leer van de bijbel onverteerbaar zijn.

22 februari: Romeinen 8:1-17

Er komt toch iets tot stand van het werk van God in mensen. Wat de wet niet heeft klaar gekregen, omdat ze stuk gelopen is op de onmacht van ons mensen, krijgt God klaar: door zijn Geest bewerkt hij iets in mensen zoals wij, van gehoorzaamheid, van luisteren naar God, van goede werken. Dat is regelrecht een Godswonder. En daar begint dit hooggestemde stuk van deze brief nu mee: er is geen veroordeling voor hen die in Christus Jezus zijn. Laat het een stuk rust geven aan opgejaagde zielen en bekommerde geesten en angstige gelovigen. De Geest van God doet wat in mensen, reëel, je weet niet precies waar of wanneer het begint, maar het begint en als het begonnen is, zal het niet eindigen. Gods investering in mensen is van eeuwigheidswaarde. Als hij mensen van vlees en bloed niet te min vindt om er met zijn Geest in te werken, dan is er zelfs toekomst voor dat vlees en bloed! Voor mensen zoals wij! Delen in de verheerlijking is ook lichamelijk. God is uit op de redding van hele en heel echte mensen.

23 februari: Romeinen 8:18-39

Vanuit de zinloosheid van dit bestaan omschrijft Paulus de basis van de hoop: De hele schepping zucht, maar het zijn zuchten van "zwangerschap": er komt dankzij Christus nieuw leven. En de Geest geeft de kracht om de moeiten van de tijd van deze "zwangerschap" te doorstaan. Volhouden dus! Als God nu al in dit bestaan zoveel krachten geeft (bewijzen van zijn "uitverkiezing") dan kun je het ook volhouden. Zelfs in de meest verschrikkelijke omstandigheden. Ja, dat schrijf ik zo maar even naar vanachter mij computertje, en ik huiver er zelf bij. Want het is zo gemakkelijk om dat even op papier te zetten. Maar het waar te maken..... En toch: Páulus schrijft het: God heeft zijn Zoon niet gespaard, maar hem voor ons allen overgegeven, zou Hij ons dan met hem ook niet alle dingen schenken? Niets kan de stroom van liefde die van God naar ons uitgaat in Jezus Christus stuiten. Gods liefde is bewezen in het feit van de zending van zijn Zoon! Dat hangt niet af van onze beleving, ons gevoel, ons geloof. Dat is een feit, buiten ons. En niemand veegt dat uit de wereld weg. Oefen je erin om dat vast te houden!

24 februari: Romeinen 9:1- 29

Nu komen de hoofdstukken 9-11, waarover dissertaties zijn gepleegd en kasten zijn volgeschreven. En daarom kan er bij de eenvoudige bijbellezer wel eens de gedachte ontstaan, dat het wel erg moeilijk zal zijn. En dat is het ook wel, en in de korte stukjes voor elke dag kan uiteraard geen gedetailleerde uitleg gegeven worden bij de nogal lange stukken die gelezen moeten worden. Hier wordt het probleem aangeraakt dat de eerste christenen al net zo in de greep gehouden heeft (lees maar wat Paulus zegt van zijn eigen gevoelens, vs. 3) als het nog altijd voor de christelijke kerk is: hoe komt het toch dat het 'oude' volk, dat God in zo'n bijzondere verhouding tot zichzelf gezet had, die bijzondere positie kennelijk kwijtraakt? Heeft het tenslotte geen waarde wat God in het verleden gedaan en gezegd heeft? Ja wel, dat is de geweldige inzet (vs.1-5). En dan volgt eerst dat grootse betoog, waarin Paulus alle nadruk legt op Gods keuze en zijn ontferming die daaruit blijkt! En nooit heeft dat betekend, dat allen die in die bijzondere verhouding gezet werden ook maar automatisch gered zouden worden. Niet allen zijn kinderen van Abraham, omdat ze nakomelingen van Abraham zijn. Daar begint dit betoog mee. En het eindigt met het citaat van Jesaja, dat spreekt over een rest die behouden wordt uit de duizenden: als God ons niet wat zaikoren had overgelaten, zouden we geworden zijn als Sodom en Gomorra! Het komt aan op gelovige aanvaarding van wat God geeft.

25 februari: Romeinen 9:30-10:13

Wie steunt op eigen daden, niet op geloof, struikelt over de steen die God kennelijk zelf heeft neergelegd als een struikelblok in Sion. Daar ligt de testcase dus: als je met de wet die God gegeven heeft je eigen gerechtigheid 'opricht', werk je verkeerd met de wet. En dat smeert je ogen al meer dicht. Dat is er gebeurd met het 'oude' volk. Wat God gegeven heeft was niet verkeerd (zie 9:1-5), integendeel, maar ze hebben er verkeerd mee 'gewerkt'. Wie daarmee niet bij Christus uitkomt, komt verkeerd uit. En bij Christus uitkomen betekent: in hem geloven, je van hem afhankelijk weten. Dat is: geloven. Dat geldt voor ieder. Voor de Jood-van-vroeger en de Jood-van-vandaag. Ja, voor ieder: Jood en Griek. Geen verschil. Geloof, daar komt het op aan. Voor ieder.

26 februari: Romeinen 10:14-11:10

Geloven door het horen. Het geloof komt voort uit de boodschap (Willibrord vert.) . En als er geen geloof is, dan ligt da niet aan de boodschap. Dat geldt in alle gevallen. Ook in het geval van de leden van het 'oude' volk. Een eveneens nog altijd vandaag.

27 februari: Romeinen 11:11-36

Door de ongehoorzaamheid van de Joden is het evangelie bij ons gekomen. Dat geeft ons geen reden om ons boven hen te verheffen. Integendeel: het zal slechts moeten aansporen om nu niet net als zij dat wat God ons gegeven heeft te verspelen. Want dat kan dus: Gods strengheid voor de takken die weggekapt zijn, zal de takken die ingeplant zijn tot waarschuwend voorbeeld moeten zijn! Het is eindelijk om te debatteren over de mogelijke bekering van Israël, waar al boeken over vol geschreven zijn, maar de spits van dit gedeelte komt naar ons zelf toe. Als God de takken die aan de boom thuishoorden niet heeft ontzien, dan zal Hij jou ook niet sparen (vert. Willibrord vs. 21).

28 februari: Psalm 77:1-13

De klacht van iemand die zich verlaten voelt van God. Ontroerend. En toch maar blijven aankloppen bij God. Hoe ver gaan deze woorden. Spreek nog eens hardop uit wat er staat in vers 10. Je zou het toch nauwelijks zelf durven zeggen zo. En het staat in de bijbel. God gunt ons een blik in de diepe klacht van deze mens. Zo is er geklaagd. En God heeft het zelfs voor ons allemaal in de bijbel laten zetten. Ook dat die man uitgekomen is bij de zin dat hij toch Gods daden in gedachte blijft houden. En wat hij daarmee bedoelt, staat in het vervolg.

1 maart: Psalm 77:14-21

Gods daden: zijn weg door de geschiedenis, zijn zorg voor het volk in het verleden, de feiten van de Exodus, niet verborgen, alsof de zee erover gegaan is, en Gods pad in de golven verdwenen is, integendeel : zijn pad was dwars door het water en zo kwam het volk aan de overkant. U leidde het volk naar de veiligheid. En zo komt die man eruit. Hij vindt zijn troost niet maar in wat hij heeft gevoeld of ervaren, maar in wat Hij hoort (en leest) over Gods daden in de geschiedenis. Als we ons soms herkennen in de situatie van het eerste deel van de psalm, laten we ons dan ook troosten op de manier van het tweede deel?

2 maart: Romeinen 12

Nu worden de conclusies getrokken: Gods barmhartigheid, barmhartigheden, meervoud, zijn breed beschreven in al die voorgaande hoofdstukken. Dan moet er juist bij hen die Christus kennen iets duidelijk worden van datgene wat God altijd al heeft bedoeld: de geestelijke eredienst die juist christenen past. En laten ze het dan maar zien aan de leden van het 'oude' volk, dat juist op deze manier de hele bedoeling van God van oude tijden duidelijk wordt. Het christelijke leven wordt getypeerd met termen aan het oude testament ontleend! Maak de joden die zich tegen de christenen gekant hebben maar jaloers, door ze te laten zien, dat juist onder het regime van Christus al de oude voorschriften van de 'wet' tot leven komen. Maak ze jaloers!

3 maart: Romeinen 13

Een paar praktische uitwerkingen en dan juist op de voor iedereen allermoeilijkste punten. Je houding tegenover gezag. Dan moet je vaak zelf inleveren. Je houding tegenover de ander naast je. Dan moet je vaak zelf inleveren. En dan die slotzin in dit hoofdstuk: je houding tegenover je eigen lichaam. De Willibrord-vertaling zegt: vertroetel je eigen lichaam niet, er mogen geen begeerten worden opgewekt. Het is voor de 21^e eeuw geschreven.

4 maart: Romeinen 14

Laten we er eens over nadenken wat de consequentie is van wat hier staat, dat je vrijheid van ethisch handelen bepaald wordt door - niet wat een ander ervan vindt, maar - of een ander er ook tegen kan. Dat is een fundamentele behoedzaamheid, die we ons denk ik alleen door voortdurende oefening kunnen eigen maken. Sterken zijn pas sterk als ze niet overheersen. En wat kunnen inleveren ter wille van de eensgezindheid. Het kost een leven om dat te leren!

5 maart: Romeinen 15

Nog eenmaal wordt de kern van de brief samengevat: jood- en heiden-christen samen in eensgezindheid, vrede en vreugde. En tenslotte volgt nog een aantal persoonlijke mededelingen, die behalve interessant zijn voor de informatie over de plannen die Paulus had, ook inzicht geven in de opvatting die hij had over zijn werk.

En is het verzoek niet ontroerend om gebed voor hem, "dat ik mag ontkomen aan de weerspanningen en dat mijn hulpactie voor de Jeruzalem bij de heiligen aldaar in goede aarde mag vallen" (vert. Willibrord) . Ga eens na, wat hem overkomen is, en hoe hij tenslotte in Rome is aangekomen en hoe juist die gang van zijn leven de bevestiging is geweest van zijn boodschap, dat het heil van Christus is voor ieder die gelooft!

6 maart: Romeinen 16

Wat blijkt uit die lange lijst van groeten - aan mensen in een gemeente, die Paulus nog nooit bezocht heeft - de belangstelling over en weer voor elkaar. Wat blijkt er ook een hartelijk meeleven uit. En het belang van netwerken. Een streep door individualisme. Er zal wel niet vaak over zo'n lijst gepreekt worden maar wat kun je er hartverwarmende conclusies uit trekken voor de samenwerking van kerken zelfs over de grenzen! En dan tenslotte die geweldige slotzinnen waarin als het ware de kern van hele diepzinnige brief terug komt!

J.T. Oldenhuis, Helpman

7 maart: 1 Koningen 12:1-24

Het lijkt "gewoon" een politieke blunder met verstrekkende gevolgen. Salomo had absolute gehoorzaamheid afgedwongen, ook al zuchtte het volk onder de belastingen en de verplichte diensten aan de koning. Rechabeam heeft de illusie dat hij met hetzelfde gezag als zijn vader over Israël kan regeren, maar komt bedrogen uit. De lang opgekropte onvrede en spanningen komen tot een uitbarsting als hij zijn regeringsprogramma bekend maakt.

De HERE maakt duidelijk aan Rechabeam, het volk Israël, én aan ons: Dit is maar niet een menselijke vergissing of dom toeval! God zelf heeft hierin de hand. De hoogmoedige ongehoorzaamheid van Salomo wordt bestraft. Politiek gezien stelt het koningshuis van David nu niet veel meer voor. Maar God blijft trouw aan zijn beloften.

8 maart: 1 Koningen 12:25-13:10

God heeft Jerobeam het koningschap gegeven over het grootste deel van Israël. Wat de profeet Achia namens de HERE tot hem gezegd had (11: 29-39) is uitgekomen. Jerobeam is een geboren leider en het volk draagt hem op handen. Hij beseft echter hoe betrekkelijk de volksgunst is. Dat kan zo maar omslaan. Als een tactisch strateeg doorziet hij dat het contact met de volksgenoten uit het zuiden een bedreiging vormt. Hij moet de noordelijke stammen een eigen identiteit geven, los van Juda en Jeruzalem. Jerobeam offert letterlijk alles op aan zijn politieke ambities. Hij plaatst zijn koninkrijk boven het koningschap van God. Hij vertrouwt meer op zijn eigen kunnen, dan op de belofte van God (11: 38). Indringend wordt hij door de HERE gewaarschuwd: er is nog een weg terug.....

9 maart: 1 Koningen 13:11-34

Het is een aangrijpende geschiedenis. Die arme profeet werd door leugens ongehoorzaam aan zijn Zender en moest dat met de dood bekopen.

De vraag daarbij is niet waarom God dit toeliet, maar hoe het mogelijk was, dat die oude profeet zo weinig ontzag had voor het woord van de HERE. Het tekent het geestelijk klimaat. De man is slechts nieuwsgierig naar die bijzondere "kracht" van zijn collega. "Hoe krijg je zo iets voor elkaar?" Daar moet ik meer van weten.....!

De profeet uit Juda doorzag niet dat hij heel zijn boodschap aan Jerobeam ontkrachtte door zelf de woorden van de HERE te overtreden. Dan gebruikt God de misstap van zijn knecht voor het omgekeerde: diens boodschap wordt met geweldige kracht onderstreept. Jerobeam *moet* wel beseffen waartoe ongehoorzaamheid aan Gods Woord leidt....

10 maart: 1 Koningen 14:1-20

Hier komen we Jerobeam tegen als ongeruste vader van een ernstig ziek kind. Hij stuurt zijn vrouw naar de profeet Achia. Jerobeam waagt het tot God te naderen zonder enige vorm van verootmoediging. Merkwaardig is die combinatie van vertrouwen in de profeet én het idee, dat Achia niet zou ontdekken met welke vrouw hij te maken kreeg. Benauwend is het dat de profeet slechts benaderd wordt als een soort "waarzegger".

De HERE had Jerobeam zulke mooie beloften gedaan en zo geduldig en indringend gewaarschuwd. Nu is de grens bereikt en klinken woorden van oordeel. Het is veelzeggend, dat wij niets lezen over enige reactie van Jerobeam op deze boodschap.....

De vraag dringt zich op: Hoe gaan wij om met het spreken van de HERE?

11 maart: 1 Koningen 14:21-15:8

Ondanks de splitsing in twee koninkrijken blijft het in de Bijbel gaan om het ene volk van God. Het perspectief wordt telkens van het noorden naar het zuiden gericht en omgekeerd. Zo weten we wat er ongeveer gelijktijdig in het tienstammen- en tweestammenrijk speelde.

Ten tijde van Rechabeam was het met de liefde tot de HERE in Juda al niet veel beter gesteld dan in het noordelijke rijk. Op vele hoge plaatsen verzezen (opnieuw) altaren en heiligdommen. In naam werd daar ook Israëls God gediend, maar vaak overwoekerd door allerlei vormen van heidendom.

Het is slechts ter wille van David, dat de HERE "een lamp in Jeruzalem gaf". De lamp is het symbool van het leven. Bedoeld is de doorgaande lijn van het koningshuis van David tot op de komst van de Messias. Alles hangt enkel af van de trouw van God.....

12 maart: Psalm 78:1-39

Aan kindskinderen worden de machtige daden van Israëls God doorverteld. Men mag deze God niet vergeten. Zij moeten leren om hun vertrouwen op Hém te stellen. Maar de geschiedenis blijkt zich telkens te herhalen. Pas als gruwelijke oordelen zich voltrekken vraagt men naar Hem. De bekering lijkt telkens heel wat, alleen in werkelijkheid is het hart er meestal niet bij (vers 34-37). Je zou er moedeloos van worden.

De geschiedenis van Israël maakt pijnlijk duidelijk, dat wij onze hoop niet moeten stellen op mensen. Het is enkel de trouw en de genade van de Barmhartige dat Hij niet definitief met hen afrekent. De mens is "vlees", d.w.z. gericht op deze aarde en wat wij -zondige mensen- in onze beperktheid zien als ons eigen belang. Wat hebben we de Heiland en het vernieuwende werk van Zijn Geest nodig. Zonder Hem wordt het niets met ons.....

13 maart: Psalm 78:40-72

Opnieuw tekent deze psalm de geschiedenis. God heeft Zijn volk uit het slavenhuis Egypte verlost door machtige daden. Hij beschermde hen in de woestijn. Hij bracht hen naar het beloofde land. Hij verdreef volken om ruimte te maken voor hen. Maar telkens verzette Israël zich tegen de HERE. Telkens ging men los van Hem de eigen gang.....

Asaf, een tijdgenoot van David, tekent de verkiezing van Sion boven Silo en Juda boven Efraïm. Hij ziet in David trekken van de Messias, die als "goede herder" zorgt voor zijn volk. Toch kan alleen de Here Jezus werkelijk voldoen aan dit ideaalbeeld. Door Hem schenkt de HERE pas echt volkomen redding. Zalig wie Hém erkent als Heer en Heiland!

14 maart: 1 Koningen 15:9-32

Bij de beoordeling van de Koningen gaat het telkens om volkomen trouw aan de HERE en daarmee ook om die ene plaats waar Hij gediend wilde worden. De Koningen van Juda worden daarbij telkens vergeleken met David. Bij de Koningen van Israël is er telkens een vergelijking met Jerobeam, "die Israël had doen zondigen".

Triest is de voortdurende staat van oorlog tussen beide broedervolken. Men put elkaar uit en andere volken profiteren ervan. Terwijl Juda het voorrecht geniet van een stabiele regering door telgen uit het nageslacht van David is er in Israël de ene coup na de andere. Op de weg van de ongehoorzaamheid aan Israëls God rust geen zegen.

15 maart: 1 Koningen 15:33-16:14

Het koningschap van Baësa wordt getypeerd door zijn "wandelen in de weg van Jerobeam en in de zonde die deze Israël had doen bedrijven". Opvallend is de manier waarop de Bijbelschrijver de profetie van Jehu vervoelt met de beschrijving van de geschiedenis van deze koning en zijn zoon. De profetie trekt zo alle aandacht naar zich toe. Terwijl Baësa én zijn zoon Ela genoeg tijd kregen om zich te bekeeren wordt er geen enkele vorm van reactie op de profetie vermeld. Men trekt zich van het Woord van de HERE volstrekt niets aan.....

De militair Zimri pleegt een coup en moordt niet alleen het huis van Baësa uit, maar doodt ook naaste vrienden en verwanten van Ela. Blijkbaar wil hij zijn koningschap met alle middelen veilig stellen. Maar daar rust geen zegen op...

16 maart: 1 Koningen 16:15-34

De legeroverste Omri maakt al na zeven dagen een einde aan het bewind van Zimri. Het kost enige tijd voordat hij de alleenheerschappij over Israël heeft, maar dan brengt hij een redelijke mate van politieke, economische en militaire stabiliteit. Hij bouwt een nieuwe hoofdstad voor zijn rijk als persoonlijk eigendom. Naar menselijke maatstaven was hij een succesvol vorst, maar de Bijbel oordeelt anders. In zijn afwijken van het Woord van de HERE ging hij verder dan al zijn voorgangers.

Zijn zoon Achab maakt het nog bonter. Van hem staat er dat het minst erge was, dat hij wandelde in de zonden van Jerobeam... Achab diende de goden van zijn vrouw Izebel. In hetzelfde kader staat het herbouwen van Jericho tegen het bevel van de HERE in.

17 maart: 1 Koningen 17

Ineens is hij daar. Zonder nadere aankondiging verschijnt Elia in de Bijbel en aan het hof van Achab. In de geschiedenis van Israël draait het niet om koningen maar om het Woord van de levende God. Als Achab zijn heil verwacht van de vruchtbaarheidsgoden van de Sidoniërs en Israël daarin doet volgen, grijpt de HERE zelf nadrukkelijk in. Hij toont dat Baäl niet in staat is regen en dauw te schenken. De akkers zullen niets opleveren.

Elia blijkt in zijn gehoorzaamheid aan het Woord van de HERE een trouw knecht van God. Op wonderlijke wijze voorzien eerst roofzuchtige raven hem van voedsel. Daarna zorgt God op het "grondgebied van de Baäl" voor zijn levensonderhoud via het wonder in de provisiekast van een arme weduwe. Na het wonder van de opwekking van haar zoon uit de dood klinkt een belijdenis die in schrill contrast staat tot het spreken van Achab.

18 maart: 1 Koningen 18:1-19

"Het is jouw schuld!" Wij mensen zijn er vaak heel sterk in om anderen de schuld te geven van dingen, waaraan we op z'n minst medeschuldig zijn. Achab is woest op Elia maar "vergeet" dat hij zelf door zijn ongehoorzaamheid aan de HERE alle ellende veroorzaakt heeft. Wellicht herkent u/je zo iets ook in uw/jouw omgeving. Misschien herken je het wel bij jezelf...

Achab weet dat Elia gelijk heeft. Naar alle waarschijnlijkheid heeft hofmaarschalk Obadja niet helemaal buiten het medeweten van Achab om de 100 profeten van de HERE verborgen en onderhouden. Achab gehoorzaamt dan ook het bevel om het volk én de 450 profeten van de Baäl bijeen te roepen op de Karmel. De 400 profeten van de "vrouwelijke wederhelft" van Baäl zullen wel bij deze 450 inbegrepen zijn.

19 maart: 1 Koningen 18:20-46

"Hoe lang blijft u op twee gedachten hinken?" zeggen wij wel eens. Datzelfde drukt Elia uit, maar dan nog scherper: "Hoe lang zult gij aan beide zijden mank gaan?" Israël combineert de dienst aan de HERE met de dienst aan Baäl. Maar het betekent dat er noch een volkomen toewijding aan de HERE is, noch een volkomen toewijding aan de Baäl. "Kiest dan heden, wie gij dienen zult!" klinkt het in talrijke varianten in de Bijbel. Weet waar je voor staat! Het kan niet half-half. Wie lauw is wordt uitgespuugd....

Na de ontmaskering van Baäl wordt met zijn dienaren afgerekend. In onze beleving schokkend, maar naar toenmalige begrippen heel gewoon (vergelijk Daniël 2: 12). Misschien is het nog wel schokkender dat wij de leugen zo gemakkelijk verdragen...

20 maart: 1 Koningen 19

Wat is de Bijbel een geweldig boek! Je komt daarin niet maar zwart-wit verhalen tegen van dappere en sterke gelovigen die bergen kunnen verzetten en halfzachte lauwe gelovigen die het er allemaal maar bij laten zitten. Dezelfde Elia die de koning trotseerde en geweldige wonderen mocht verrichten komen we nu tegen als een bang en teleurgesteld mens. Hij ziet het werkelijk niet meer zitten. Hij krijgt de mensen niet mee. Het is voor hem een verloren zaak...

Wat gaat de Here God daar op een bijzondere wijze mee om. Hij zorgt er voor dat Elia bij Horeb komt, de berg waar God zich ook in het verleden geopenbaard heeft. Elia krijgt daar alle gelegenheid z'n verhaal te doen (vers 10 en 14). De HERE laat zijn knecht op verhaal komen, maar maakt duidelijk dat Hij het er niet bij laat zitten...

21 maart: 1 Koningen 20:1-22

Benhadad, de agressieve en arrogante koning van Aram, is met een overweldigende overmacht opgetrokken tegen Israël. Bij het beleg van Samaria probeert hij het onderste uit de kan te halen bij onderhandelingen over vredesvoorwaarden. Israël staat onder enorme druk. Met de moed der wanhoop besluit men zich te verzetten tegen een totale overheersing. Dan spreekt de HERE en wijst de te volgen weg. Achab gehoorzaamt en behaalt een geweldige overwinning.

Dit hoofdstuk illustreert dat Elia bepaald niet de enige profeet van de HERE was. Het tekent ook Gods bijzondere bemoeienis met Achab. De HERE doet er alles aan om zich aan Achab bekend te maken. Wat is Hij trouw en goed!

22 maart: 1 Koningen 20:23-43

Zoals de HERE gezegd had krijgt Israël het jaar daarop weer met Benhadad te doen. De Arameeërs menen dat Israëls God een berggod is die zijn volk in de vlakten niet kan steunen. De HERE toont de Arameeërs én Achab dat zijn macht onbegrensd is. De Arameeërs moeten vluchten en Benhadad is nergens. Op zichzelf is het mooi te lezen hoe diens dienaren dan spreken over de reputatie van de koningen van Israël. Daarin horen we een doorwerking van de wetten van de HERE. In deze situatie echter maakt Achab een grote vergissing. Hij laat de tegenstander die God in zijn macht gegeven had veel te gemakkelijk vrijuit gaan. Voor Achab telt de "vriendschap" van zijn machtige buurman zwaarder dan het voltooiën van Gods werk. Hoe hoog God het opneemt blijkt uit het vervolg. De profeet die ongehoorzaam is aan het Woord van God sterft als een onheilspellend teken bij het Woord dat Achab ontvangt.

L.C. Buijs, CGK-Groningen

23 maart: Psalm 79

Vreselijk! De volken die God niet eren, hebben Zijn tempel ontwijd. Dat is het allerergste wat Gods volk kan gebeuren. De stad Jeruzalem ligt in puin, duizenden volksgenoten zijn op gruwelijke wijze gedood. Anderen zijn in ballingschap weggevoerd naar Babel. Maar o, o, die tempel! Kijk nu toch eens aan: dat prachtige huis van God is weg. De *skyline* van Jeruzalem vertoont een groot gat. God is dakloos geworden. Erger nog: God is weg! (Ezech. 10) En dat allemaal door eigen schuld, eigen zonden, eigen onbekeerlijkheid, ondanks de woorden van de profeten. Maar nu komt er een schreeuw om redding: "Help ons, o God van ons heil, verzoen toch onze zonden." En dan het wonder: God redt! Hij komt terug en woont weer bij Zijn volk (Ezech. 43). God vervult zijn belofte van verlossing, nu en later: Jezus Christus is de weg, de waarheid en het leven. Alle generaties loven Hem voor altijd. Halleluja! (Ps. 117)

24 maart: 1 Koningen 21

Van geen enkele koning in Noord-Israël wordt gezegd dat hij "deed wat goed is in de ogen van de HERE". Wat dat betreft spant Achab de kroon. Hij doet niet alleen mee aan de 'zonde van Jerobeam' (beeldendienst Dan / Bethel), maar begint op aandrang van Izebel met zijn eigen zonde: de verering van Baäl. De Israëlieten die niet knielen voor Baäl, worden vervolgd en gedood. Nabot is een van de slachtoffers. Hij wil, gehoorzaam aan de grote Koning, zijn erfgrond niet afstaan. En dus moet hij sterven, op vals getuigenis. De wereld op z'n kop. Zonde! En daarom straf! Dat zullen Achab en Izebel nog gewaarworden. En iedereen die zijn/haar eigen zondige zin doet. God is echt geen lieverdje. Hij is wel recht door zee. Zijn eigen Zoon weet daarvan mee te praten. En wie zich tot Hem bekeert ook! God-dank.

25 maart: 1 Koningen 22:1-28

Koning Achab krijgt bezoek van collega Josafat uit Juda. Samen plannen ze een veldslag tegen Aram. Maar om te slagen heb je allereerst het Woord van de HERE nodig. *Deo volente* toch? (Jak. 4: 13-17) De tegenstelling tussen Achab en Josafat is compleet. Wat een vertoning, al die valse profeten die Achab naar de mond praten. Nou zeg, dat maakt indruk: 400 grote monden. Achab krijgt beslist voor zijn geld: de klant is koning. Maar dan die haast olijke reactie van Josafat: "Is hier ergens niet ook een (één!) profeet van de HERE?" Achab heeft een leuke act laten opvoeren met veel 'kaBaäl', maar het is nu tijd om serieus te worden. Je ziet het vrolijke gezicht van Achab vertrekken: "Een profeet van de HERE? Jawel: die vervelende Micha. Die vent zegt nou nooit eens iets leuks." Nee, dat zal waar zijn. Maar zijn profetie komt wel altijd uit. Wie wil nu niet graag goede woorden horen? Iedereen toch? Dat kan, als je maar gelooft in God. Dan zijn zelfs harde woorden goed. Al komen ze uit maar één mond: Gods mond. Al is het maar één Woord: het vleesgeworden Woord.

26 maart: 1 Koningen 22:29-54

Het is afgelopen met Achab. De profetie van Micha – en ook die van Elia al eerder – wordt vervuld. Achab kan zich laten voorliegen door 400 man, hij kan incognito optreden in de veldslag tegen Ramot, maar dat geeft nog geen zekerheid. Ondanks de goede boodschap van zijn eigen waarzeggers, neemt hij het zekere voor het onzekere. Typische houding voor een ongelovige! En dan ben je koning: aanvoerder van het leger! Bah. Wat een gemene streek ook tegen Josafat, die er wel in koningstenue bij loopt. Maar God is er ook nog! Hij is een schild voor Josafat en Hij weet Achab te vinden met een 'toevallige' pijl. De honden likken zijn bloed. Voor Achab is het einde verhaal. Niet voor Josafat. Die dient de HERE. Daarmee breng je er het leven vanaf. Zelfs voor eeuwig, door Jezus Christus.

27 maart: 2 Koningen 1

O, o, wat laat die Achazja zich in de kaart kijken! Gehoorzame jongen van slechte ouders. En dus loopt het ook met hem verkeerd af: geen lang leven (tegenbeeld van het 5^e gebod). Hij krijgt een ongeluk met dodelijke afloop: een val uit het raam van de bovenverdieping. Dan ga je natuurlijk hulp halen bij de dichtstbijzijnde 'hulp' op een steenworp van het paleis: de profeet van de HERE. Niet dus! De god van het Filistijnse Ekron, Baäl-Zebub (de vliegengod) staat bekend als een krachtpatser. Wat van ver komt, is toch veel beter? De gedachte alleen al. En toch trappen we er altijd weer in met onze Jomanda's en zo. Elia, de man van God, laat het Achazja hardhandig weten: "Is er dan geen God in Israël? Zou je niet beter naar Zijn Woord kunnen luisteren?" Achazja speelt met hemels vuur. Zijn soldaten worden er de dupe van. En hijzelf sterft in zijn bed. Veel later valt er onder de preek van Paulus een van de hoorders uit een bovenraam, Eutychus. Hij is op slag dood. Maar wanneer Paulus de armen om hem heen slaat, leeft hij (Hand. 20: 7-12). Ja, kinderen van God mogen leven, ook al zijn ze gestorven.

28 maart: 2 Koningen 2

Boven dit hoofdstuk staat in de NV: "Elia ten hemel opgenomen". Ik kies toch liever een ander opschrift: "Elia gaat, het Woord blijft" (Elisa krijgt de Geest van Elia), of: "Door Elisa maakt de HERE met Israël een nieuw begin." Want let eens op de route die Elia en Elisa volgen en op de plek waar Elia wordt opgenomen. Exact het tegenovergestelde van de route die Israël destijds volgde onder leiding van Jozua, na Mozes' dood. Een terugtrekkende beweging: Israël is in al die eeuwen na Mozes' dood en de intocht in Kanaän nog geen stap gevorderd (NB: Jericho is pas herbouwd). Terug dus naar af. Waarom zou anders Elia juist op die plek zijn opgenomen? En waarom zou anders Elisa opnieuw de Jordaan zijn overgestoken en zijn werk begonnen zijn in Jericho? Elia > Mozes, Elisa > Jozua!

Elisa presenteert zich als Gods 'mond': in Jericho verandert vloek in zegen (er worden weer kinderen geboren), in Bethel verandert zegen in vloek (kinderen sterven). God is genadig, Hij is ook rechtvaardig. Laat Noord-Israël dat opnieuw erkennen en eindelijk tot geloof komen! Een duidelijke boodschap voor de kerk nu, na Christus' verzoeningswerk: stilstand in geloofsgroei is 'terug naar af'. Levensheiliging is een doorgaand proces, op basis van het Woord.

29 maart: 2 Koningen 3

Een oorlog met een vreemde afloop. Daarbij roept ook nog es het optreden van Elisa vragen op. Moab heeft zich na de dood van Achab bevrijd van Israëls overheersing. Dat kan niet getolereerd worden. Daarom begint Joram van Israël een oorlog, samen met Josafat van Juda en de koning van Edom. Na een week zitten ze zwaar in de problemen: geen drinkwater voor mens en dier. Wat nu? Gelukkig, Elisa trekt mee op. Josafat erkent hem meteen als profeet: "Bij hem is het woord van de HERE." Dat is de reden dat Elisa God vraagt om redding. En kijk: God biedt hulp op een bijzondere manier, met water dat wel bloed lijkt. En Hij belooft ook de overwinning op Moab. Maar dat laatste gaat niet door. Want – en dat roept die vragen op – Elisa profeteert over wat Israël Moab wel niet zal aandoen. Allemaal oorlogsmisdaden, die de HERE via Mozes streng verboden heeft! Hoe kan Elisa dit nu zeggen? Nu, ik denk, dat Elisa niet zegt wat Israël moet doen, maar wat het zal doen. Elisa is geen valse profeet. Israël levert een gemene streek tegen beter weten in. Als dan Moabs koning letterlijk zijn oudste zoon (de kroonprins) opoffert, dan is de maat vol. God is woedend op Israël. Laten we het wel zuiver houden! Eerst van God nieuw leven krijgen en dan jezelf uitleven: dat is foute boel.

30 maart: 2 Koningen 4:1-37

Kinderen weghalen, omdat de schulden niet worden afgelost, dat staat God niet toe. Daarom roept de weduwe de hulp in van Gods man, Elisa. Ze schreeuwt het uit. Elisa biedt hulp met – alleen maar – een stel opdrachten. Zo gebeurt er een groot wonder: van straatarm – wat is nu een flesje reukolie? – wordt deze vrouw schatrijk – een huis vol parfum. Ze kan haar schulden afbetalen en van de rest zorgeloos leven, samen met haar beide jongens.

Nog een gebeurtenis waarin een jongen een belangrijke rol speelt. Om een lang verhaal kort te maken: een kinderloos echtpaar in Sunem krijgt van God een zoon, als dank voor hun uitzonderlijke gastvrijheid. Een aparte kamer voor de profeet Elisa: daaruit spreekt liefde voor God. En dat in die tijd van ontrouw! Wat zijn ze blij met Gods gift. Maar helaas, de jongen sterft aan een zonnesteek. God gaf, God neemt. Dat is hard. De moeder geeft het niet op: dit kan gewoon niet. Ze gaat naar Karmel, naar Elisa. Die stuurt Gehazi met zijn staf vooruit. Die legt hij op de jongen als teken: "Afblijven. Dit is van Elisa." Dan komt Elisa zelf. Hij bidt intens tot God. Met zijn eigen lichaam verwarmt hij de jongen. En zie, de jongen leeft. Zijn moeder neemt hem mee. Maar eerst buigt ze zich neer voor God. God maakt doden levend. Dit is er nog maar één. Door Christus komt een ontelbare menigte tot eeuwig leven.

31 maart: Psalm 80

Gods volk is een kudde schapen. God Zelf is de *Herder* van Israël. Hij is ook de Koning die troont op de cherubs en de God van de legers. Kortom: Hij is de Herdersvorst die Zijn kudde weidt. Dit beeld is Israël uit het leven gegrepen. Maar het vloeit over in een ander, ook helder plaatje. De tweede dia komt voor: God is de *Wijnboer*. Hij heeft de aarde klaargemaakt en er een uit Egypte meegebrachte 'wijnstok' in geplant. De wijnstok Israël heeft zich geworteld en het land gevuld. Maar nu zit er een gat in de muur: iedereen doet zich tegoed aan de druiven. Assur verwoest de mooie tuin, want God is boos op Israël. Ze schreeuwen het uit: "HERE, kom toch terug, herstel ons! Laat Uw wijnstok niet als afval verbranden." En dan de derde dia: God is de *Vader* en Israël is Zijn zoon, door Hem grootgebracht. Dit is het mooiste plaatje. Het kind roept: "Maak ons levend, dan zullen wij uw naam aanroepen." Zou Hij Zijn kind niet redden? Vast en zeker: door Zijn eigen Zoon. God is de Vader met open armen.

1 april: 2 Koningen 4:38-44

Wat de jonge profeten in Gilgal overkomt, is bepaald geen aprilgrap. De dood zit echt in de pot. Geen mop van een grappenmaker die hoopt op een dubbele portie, maar dodelijk ernst. Eindelijk is er weer eens volop te eten (meegebracht door Elisa). Heerlijke geuren doen iedereen watertanden. Een van de jongens heeft er spontaan nog een voorraadje wilde komkommers bij geplukt. Dat wordt smullen. Nee, dat wordt een voedselvergiftiging. Goddank: Elisa is er zelf bij. Een handvol meel – teken van leven – maakt het eten goed.

In diezelfde tijd komt iemand de eerste opbrengst van de gersteoogst brengen: 20 broodjes en een zakje koren. De hongersnood is voorbij. 100 mensen eten van een maaltijd voor vier personen. En ze houden nog over ook. Hoe dat kan? Dat is niet zo moeilijk: "naar het woord van de HERE!" Later gebeuren er door Gods Zoon nog meer van dit soort wonderen. Voor God is niets onmogelijk. Hijzelf is de allerbeste levensverzekering. Hij geeft levend brood.

2 april: 2 Koningen 5

Om bij de afgoden in het gevele te komen moet je sterke staaltjes uithalen en flink betalen. Misschien willen ze jou dan wel genezen, vooropgesteld dat ze niet je eigen droomhelden zijn. Naäman heeft vast al zijn best gedaan om van zijn 'huidvraat' af te komen. Het heeft hem niet geholpen. Dan toch maar luisteren naar dat vrome slavinnetje uit Israël. Maar zeven keer baden in de Jordaan, die sloot van Israël, dat is wel erg simpel. Nou ja, op aandringen van anderen, doe je 't dan. Maar 't is werkelijk te gek voor woorden. Vooral ook nog, omdat die halfgare profeet (vgl. 9:11) zijn boodschap door zijn knechtje liet overbrengen. En dat tegen hem, zijne excellentie, de generaal van Aram. Het toppunt van onfatsoen.

Heeft Naäman na zijn wonderlijke genezing – en meer dan dat! – nu echt in God geloofd? Was hij bekeerd? Maar dan ga je toch niet meer naar de tempel van de afgoden? Ook al kost het je je baan. Waarom ging hij niet lijden om zijn geloof? Stop even! Wees maar niet wijzer dan God zelf. Jezus Christus aarzelt niet de naam van Naäman te noemen als voorbeeld tegen de ongelovigen van Nazaret (Luc.4:27). Ook voor nu: kijk liever naar Naäman op dan op hem neer. En let op Gods liefde en geduld met zondige mensen. Zijn wij beter dan Naäman?

3 april: 2 Koningen 6:1-23

Weer zo'n raar opschrift: ging het nu echt om die bijl? Welnee! De 'plaats van samenkomst' (kerk, campus) in Jericho is te klein geworden. Te klein! Dat betekent groei. Is dat niet fijn? Samen gaan ze een nieuw gebouw timmeren. Samen de schouders eronder: gemeenschap der heiligen. En dan kan een van hen niet meer meedoen. Zijn geleende bijl plonst in de rivier. En de gedachte komt boven: is God tegen? Maar nee: via Elisa zorgt God voor voortgang. Hij verandert even een van Zijn natuurwetten. De Schepper zelf leidt de gemeenteopbouw.

Nog zo'n prachtige geschiedenis. Elisa is met zijn profetieën de koning van Aram steeds te glad af. "Nou, dan pakken we die Elisa toch op?" Eitje toch? Dotan wordt omsingeld in de nacht. Dat zal Elisa niet weten. Wat niemand ziet, dat ziet Elisa. En bij zijn knecht gaan ook de ogen open: "Zij die bij ons zijn, zijn talrijker dan zij, die bij hen zijn!" Op de hele berg waar Dotan op ligt wemelt het van de hemelsoldaten. Tussen Elisa en Aram is een muur van vuur. En dan komt de grap: bij de hele Aramese meute gaan de ogen dicht. En ze gaan pas weer open, wanneer ze middenin Samaria staan. En dan: een etentje en "Wel thuis!" Dan sta je toch wel met je ogen te knippen. Die God van Israël is toch een wonderlijk Heer. Als je dat maar doorhebt. Ogen open voor Zijn macht, Zijn genade, Zijn verlossing!

4 april: 2 Koningen 6:24-7:2

Een ezelskop: dat is nog te doen. Maar duivenpoep: dat is toch niet te pruimen? Elke cent is er één teveel. Maar wat als je vergaat van de honger? Dan wil je wel. Het kan nog veel erger: je eigen kind opeten. Kannibalisme. Dat is het toppunt van nood. Wanneer Koning Joram het hoort, scheurt hij zijn kleren. Hij is net zo radeloos als zijn volk: rouwkleding aan onder zijn vest. Maar nu zal hij zijn woede koelen op de schuldige van al deze ellende. Met eigen handen gaat hij die Elisa vermoorden. Is die niet Gods man? En is het niet God, die deze belegering van Samaria door Aram heeft toegestaan? "Wat zou ik nog op de HERE hopen?", zegt hij. Nee, dat hoeft hij niet te proberen. Behalve als hij zich bekeert, als heel Israël zich bekeert. En toch, die goede God komt met Zijn woord: "Morgen zullen de prijzen weer normaal zijn, van de gewone dagelijkse kost." Dat kan alleen maar, als ... Ja, de redding is nabij! Zeker weten.

5 april: 2 Koningen 7:3-20

Je kunt natuurlijk schamper reageren op Gods belofte van redding uit de nood – en 't is in zekere zin nog wel te begrijpen ook dat die officier zo reageert – maar je komt wel met de consequenties te zitten: wel kijken maar aankomen niet. Het perspectief verspringt van de ellende in Samaria naar de situatie erbuiten. Vier melaatsen doen de ontdekking van hun leven. Uit de beschutting van de stadsmuur, waar ze evenveel honger lijden als in de stad, gaan ze – tegen de avond – op zoek naar eten. Of ze nu blijven zitten of overlopen naar de vijand, dat maakt niks uit. Ze komen bij het legerkamp en vinden alles verlaten. De Arameeërs zijn gevluht, nadat de HERE ze bang gemaakt had. Er is eten in overvloed. En allerlei mooie spullen. Ze graaien van alles bij elkaar. Maar dan staan ze weer met beide benen op de grond en gaan het melden aan de poortwachter. De koning stuurt verkenners uit en stelt vast dat de kust veilig is. Dan trekt de hele stad uit en doet zich te goed aan wat er in het legerkamp ligt opgestapeld. Het leven wordt weer normaal. Alleen, de adjudant van Joram heeft het nakijken. Die doet niet mee aan het bevrijdingsfeest. Als Israël nu maar leert van deze nood en deze redding. Als ze zich nu maar aan God overgeven. Aan Hem ligt het niet.

6 april: 2 Koningen 8:1-24

De HERE laat Israël zeven jaar honger lijden. De Sunemitische en haar gezin hoeven dit lijden niet mee te maken. Op advies van Elisa wijken ze tijdelijk uit naar Filistea. Na terugkeer vraagt de vrouw de koning om haar te helpen haar huis en akker terug te krijgen (is haar man overleden?). Gechazi zit juist de koning te vertellen over 'de grote daden van Elisa'. Hij is net bezig met het verhaal over de opwekking van die jongen van de Sunemitische vrouw. Laten ze nu op datzelfde ogenblik levend en wel het paleis binnenkomen! De koning is enthousiast en helpt uitbundig. Ja, wat heet toeval? Hoe vaak ervaren wij niet de leiding van Gods Geest in ons leven? God heeft alle draden van ieders leven en werk in handen. Aan Zijn hand lopen wij veilig en zonder risico.

God straft ook. Maar dat doet Hij om Zijn volk tot inkeer te brengen. Hij schakelt daarbij zelfs vreemde volken en vreemde koningen in. Zo kan het gebeuren dat Elisa naar Damascus gaat om Hazaël tot koning over Aram te zalven. Wat Hazaël doet, kan absoluut niet door de beugel. De moord op Benhadad, de onderdrukking van Israël, het is vreselijk. Toch is hij middel in Gods hand en kan hij niets doen tegen de wil van God. Tegen Gods verlossingsplan kan hij niets beginnen. Hazaël is niet meer dan een stofje aan een weegschaal. Fffft, weg. Gods kinderen hebben toekomst: meeregeren met Christus over de nieuwe aarde.

H. Venema, Onnen

7 april: 2 Koningen 8:25-9:15

Zo op het oog had Achab veel goeds gedaan voor het land: rust in het land zelf en rust in de kwetsbare relatie met de zuiderburen Juda. De koningshuizen zijn verwant geraakt en trekken samen ten oorlog (8:25-29). Maar de rust die was gebracht, was oppervlakkig. Achab heeft het volk in godsdienstig opzicht geruïneerd (9:7-10). De buitenkant zegt dus niet alles. Wees er maar op bedacht. Zo wordt het einde van Achabs koningshuis aangekondigd. Jehu zal het vonnis uitvoeren.

8 april: 2 Koningen 9:16-37

God vergeet niet waar Achab en zijn familie mee dachten weg te komen: moord op profeten, op Nabot, het volk de Baäls laten dienen. Hier wordt verteld hoe de meest prominente leden van Achabs familie aan hun einde komen. Ook het koningshuis van David heeft zich ingelaten met de wandaden van Achab en ontkomt dus niet aan straf. Izebel is met haar houding nu en eerder model komen te staan voor de grote hoer in Openb.19:2, het gepersonifieerde kwaad. Oog in oog met de dood buigt ze nog haar knieën niet. Wat kunnen mensen toch verblind zijn!

9 april: Psalm 81

De klacht van God in vers 14 weerspiegelt de stand van zaken in Israël, bijvoorbeeld ten tijde van Achab. Jehu's optreden bracht misschien een korte opleving, maar als Hosea en Amos (een eeuw na Achab) profeet zijn, blijkt dat er niks veranderd is: nog steeds is er onwilligheid om God te dienen. Terwijl het zo mooi begonnen was: Ik redde u (vers 8). Ja, het had zo mooi kunnen zijn: het feest van het leven met God (vers 1). Wat verknoeien wij mensen toch vaak zelf veel!

10 april: 2 Koningen 10:1-17

Jehu pakt het grondig aan. De dood van meer dan honderd prinsen uit Achabs huis is volgens het mandaat van God. Maar waarom moesten ook Achabs ambtenaren en vertrouwelingen dood (10:11)? Jehu's 'ijver voor de Heer' (10:16) is dus maar gedeeltelijk echt voor de Heer. Jammer genoeg gebeurt het veel te vaak dat mensen wat schuin is goedpraten als zijnde 'ijver voor Gods zaak'. Ook Jehu komt hier niet mee weg, zie Hos.1:4.

11 april: 2 Koningen 10:18-35

Je kunt wel merken dat Jehu geen politicus, maar militair is. Hij pakt het strategisch aan. Aan de Baälsdienst komt alleen een einde, als je de voorgangers aanpakt. God 'beloont' Jehu met een (beperkte) dynastie. Maar wat heeft Jehu dan zo goed gedaan in Gods ogen? Genoemd worden alleen: het vonnis over Achabs huis en de beëindiging van de Baäls-dienst. Maar jammer genoeg – en zie je dat niet terug in je eigen leven en in de kerk – de vernieuwing gaat niet diep genoeg bij Jehu. De gouden kalveren in Bethel en Dan blijven staan.

12 april: 2 Koningen 11:1-20

Ondertussen in Jeruzalem... Nu zie je pas goed, welke bedreiging het koningshuis van Achab vormde voor de belangen van God. Atalja, Achabs dochter, moordt alle prinsen uit het huis van David uit. Het voortbestaan van Davids koningshuis staat dus op het spel en hangt aan een zijden draadje en daarmee tegelijk de toekomst van Gods volk. Het zijden draadje heet: Joas. Gered door zijn tante. Op de troon geholpen door zijn oom. Gelukkig is er langs deze ene zoon van David toch nog een toekomst. In Israël en Juda gaan de Baäls eruit. Maar hoe echt en blijvend is die vernieuwing?

13 april: 2 Koningen 12:1-22

In dit hoofdstuk blijkt hoe klein en kwetsbaar het plantje van de geestelijke vernieuwing vaak is. Joas neemt wel initiatieven, maar is nog wel erg jong. Het duurt jaren voordat de tempel echt gerenoveerd wordt (12:6). De priesters vinden het niet erg dat God zich zolang maar moet behelpen met een bouwval (12:8). En als er geld komt, dan is het zuinigheid troef: geen zilver en goud (12:13). Hoe diep steekt dan de liefde voor God? En het vertrouwen op God? Kijk naar Joas: Hazaël komt en wordt afgekocht (12:17-18). Is dat geloofsmoed?

14 april: 2 Koningen 13: 1-21

De zonen van Jehu zitten op de troon. En je ziet dat het onder hun (groot)vader ingezette herstel zich inderdaad niet doorzet. Het zat immers ook bij Jehu al niet zo diep. Over Baäl lees je niet, maar als een refrein keert wél terug: 'hij week niet af van de zonden die Jerobeam, de zoon van Nebat, Israël had doen bedrijven' (13:2,11). De oude profeet Elisa wordt nog één keer, voordat hij sterft, met het gebrek aan vertrouwen en daadkracht bij de koningen van Israël geconfronteerd.

15 april: 2 Koningen 13:22-14:14

Lezend over Amasja ga je begrijpen waarom de profeet Amos (optredend tijdens de regering van zijn zoon Uzzia/Azarja) het huis van David 'een vervallen hut' noemt. Niet dat deze zoon van David alles verkeerd doet. Amasja doet wat recht is in Gods ogen. Maar: niet zoals zijn vader David (14:3). Hij is gehoorzaam aan bepalingen van Gods wet (14:6), maar het volk mag gewoon doorgaan met het offeren op de hoogten (14:4). En dan die naïeve overmoed tegenover Joas: laten we ons met elkaar meten (14:8). Hoogmoed komt voor de val. Amasja heeft het aan den lijve ondervonden.

16 april: 2 Koningen 14:15-29

Een groot deel van het gedeelte van vandaag beschrijft de regeringsperiode van Jerobeam II. Onder deze Jerobeam brak voor het tienstammenrijk een periode aan van economische bloei en politieke rust (zie 14:28). Je zou verwachten dat dit breed uitgemeten zou worden. Maar de Bijbel legt andere maatstaven aan en plaatst de dingen van ons leven in een ander perspectief. Uit 14:27 kun je afleiden, dat wat God betreft de periode onder Jerobeam II een laatste, korte opleving is. De maat is vol en binnenkort zal het met het tienstammenrijk gedaan zijn.

17 april: Psalm 82

Deze psalm kan vragen oproepen. God in de vergadering der goden. Hoezo dat? God is toch de enige God! Hier moet gedacht worden aan de 'raadsvergadering van hemelingen' (Ps.89:8). Iets dergelijks kom je ook tegen in 1Kon.22:19-22 en Job 1:6-12. God staat op en klaagt hen aan. De 'goden' worden aangesproken als de machthebbers op aarde. Ze falen in hun taak: opkomen voor het recht en voor de armen en behoeftigen. Reken maar dat God ook zo de VN toespreekt en ter verantwoording roept: wat doen jullie om het recht te handhaven en de oorlogskinderen te verdedigen?!

18 april: Jona 1:1-16

Een wonderlijk boekje en een wonder van een boekje. Dat we nu Jona lezen, komt omdat in 2 Kon.14:25 (zie 16 april) zijn naam is genoemd. De Jona van het boek is dezelfde als de profeet Jona ten tijde van Jerobeam II. Daarmee laten we mooi alle discussies over historiciteit en zo links liggen. De kracht van het boek Jona is er niet van afhankelijk. In Jona 1 lezen we hoe een profeet onder zijn opdracht probeert uit te komen. Tegenstribbelende profeten zijn er meer (Mozes, Jeremia), maar Jona pakt het wel erg grondig aan. Ook een beetje dom: 'ging ik wonen aan het uiterste der zee, ook daar zou uw hand mij geleiden, uw rechterhand mij vastgrijpen' (Ps.139:9-10). Dat zie je maar weer!

19 april: Jona 2:1-11

Wie zingt er nou psalmen in de buik van een vis? Dat klinkt nogal ongeloofwaardig, zeggen velen. Vergis je niet. In de Bijbel gebeurt het vaak genoeg dat mensen psalmen zingen 'in de nacht' en 'uit diepten van ellende' (bv. Ps. 130). En wat dacht je van Paulus en Silas in de gevangenis van Filippi (Hand.16:25)? Geen afstand is te groot en geen afgrond is te diep voor God om reddend in te grijpen. Daarover zingt Jona vanuit de diepte. 'Wie is als de HERE, onze God, die zeer hoog woont, die zeer laag neerziet, in de hemel en op de aarde' (Ps.113:5-6)?

20 april: Jona 3

Over de missie van Jona hebben we het dan nog niet gehad. Jona moet Gods oordeel aanzeggen aan Ninevé. Ninevé was de hoofdstad van de Assyriërs, een uiterst roofzuchtig en moordzuchtig volk. Maar wie had ooit gedacht, dat dit volk met hun koning vooraan massaal – inclusief de dieren! – voor God op de knieën zouden gaan. Over opwekkingen gesproken! En God bewijst zich als de hoorder van het gebed, niet alleen voor Israël, maar ook voor dit heidense volk. Hij ziet af van zijn oordeel. Wat een geweldige God! Hij luistert als je Hem vraagt om genade, ongeacht kleur, ras, en identiteit.

21 april: Jona 4

Jona kan het niet hebben. Ik wist het wel, zegt hij, u bent veel te goed voor deze wereld (4:2). Zo is het maar net. Gods hart is groter dan het onze. Maar Jona geeft zich niet meteen gewonnen. En vandaar die gevoelige en bijna humoristische les die hij krijgt van God. Jona maakt zich kwaad om een boom, waar hij zelf niks voor heeft gedaan. Mag God dan niet bewogen zijn met al die mensen – en alweer: en dieren! – die roepen om genade? Jona's hoofd ziet rood van de hitte en ik hoop ook van schaamte.

22 april: Psalm 83

Als je net Jona hebt gelezen, kun je je afvragen of Psalm 83 niet in tegenspraak is met Jona. Bij Jona is er genade voor Ninevé en in Psalm 83 klinkt de roep om wraak voor Israëls tegenstanders, waaronder Assur. Toch spreken ze elkaar niet tegen. Er is genade en ontferming van God, ook voor hen die buiten staan (Jona). Maar wie God niet zoeken en verharden in hun verzet tegen Hem, roepen het oordeel over zichzelf af (Ps.83). En bovendien: in Psalm 83 is het doel niet vernietiging, maar eer en erkenning van de Heer (83:19), oftewel of God zich wil bewijzen als Heerser op deze aarde.

23 april: Amos 1 en 2

In vs. 1 staat, dat de profeet de woorden van dit boek gezien heeft. Dat wil niet zeggen, dat hij ze al van tevoren kon lezen. Amos was een ziener. Een ziener weet meer dan andere mensen. Omdat Gó d hem meer laat zien!

Als kind van God kijk je verder dan deze maatschappij en verder dan dit leven. Toch ben je niet wereldvreemd. Dat was Amos ook niet. Hij zag vooral, hoe kwaad God over allerlei zonden worden kan.

24 april: Amos 3

Stel dat je morgen een scherpe boetepreek hoort. Het zou je kwaad kunnen maken. 'Wij zijn toch kinderen van God! De dominee gaat echt te ver.'

De dominee is in de kerk niet de enige profeet. Maar hij is er wel één. Soms haalt hij fel uit. Dan slaat hij alarm. En een gemeente van profeten en profetessen kan heel goed beoordelen of hij gelijk heeft.

Nu, zelfs een goede boetepreek is een geschenk.

25 april: Amos 4

In Israël bracht men heel ijverig in de heilige plaatsen Betel en Gilgal de offers, die God had voorgeschreven. Daar hoorde ook het lofoffer bij. Nu legden de Israëlieten in hun ijver ook een aantal gezuurde koeken op het smeulende offervlees. Maar ze waren vergeten, dat God dát verboden had.

Alles waar te voor staat, is niet goed. Dat geldt ook van 'te vroom.'

Je kunt een heel lang en mooi gebed uitspreken, omdat je iets goed moet maken bij God. Maar de Here Jezus waarschuwt voor omhaal van woorden. Je wordt alleen verhoord, omdat je God houdt aan wat Hij heeft beloofd.

26 april: Amos 5

Amos kondigt Israël's ondergang aan. Maar die ondergang doet de profeet zelf groot verdriet.

Israël stelt hij voor als een jonge vrouw. Zo'n vrouw is het teken van kracht, schoonheid en toekomst. Maar aan die schoonheid komt een eind. De profeet ziet het vóór zich en hij uit zijn verdriet in een luide klacht.

Gevoelens van boosheid en verdriet vermengen zich, als iemand van wie je houdt niet meer gelooft. Maar de Vader in de hemel hoort deze klacht, begrijpt het en geeft zelfs troost.

27 april: Amos 6

Het gemak waarmee sommige mensen oordelen over God, slaat om in bijgelovige angst, als die God wel degelijk iets blijkt te kunnen. Soms schrikt een kerkverlater van ernstige woorden, die hij op een begrafenis te horen krijgt.

De oom over wie Amos spreekt waarschuwt de enige overlevende in dat doodstille huis. 'Hou je koest, man. En noem vooral de naam van God niet. Straks ben jij zijn volgende slachtoffer.'

Dat bijgeloof klopt natuurlijk niet. Maar er is wel reden om bang te zijn, als je niet van God wilt houden.

28 april: Amos 7

Als Amos profeteert, hebben de Israëlieten geen spijt. Maar de profeet die hun het oordeel aanzegt, is tegelijk hun pleitbezorger. Amos ziet zijn eigen woorden in vervulling gaan. Dit wordt een nationale ramp! 'Here HERE, vergeef toch!' smeekt hij.

De grote pleiter is Christus. Vandaag komt Hij op voor mensen, waar geen advocaat weg mee zou weten. Hij pleit, ook al vragen wij daar niet altijd om.

29 april: Amos 8

Het lijkt wel een stilleven. Een mand met rijpe vruchten van het Israëlitische land. Vijgen, druiven, olijven en nog veel meer.

Maar de schijn bedriegt. Als er veel scheef zit in je leven, wordt je voorspoed tot een gestolen zegen. Materieel succes en uiterlijke godsdienstigheid zeggen niet alles.

30 april: Amos 9

Is er voor Israël nog hoop? Amos wijst Israël op Juda, waar het koningshuis van David regeert. God blijft bij wat Hij aan David heeft beloofd.

Vandaag is het Koninginnedag. Wij danken God voor koningin Beatrix, voor haar plichtsgetrouwheid en nauwgezetheid. Maar de beste Koning woont boven. Als je bij Hem het herstel zoekt van je zwakke bestaan, zul je een goed leven hebben. Tot in eeuwigheid!

1 mei: Psalm 84

"Eén dag is in uw huis mij meer dan duizend zonder U, o Heer." Misschien zullen we dit morgen wel weer zingen. Menen we dat dan ook? Ik denk het wel. Het valt mij steeds meer op, hoeveel christenen verlangen naar een sterke relatie met God. Ook als iemands geloof even niet zoveel voorstelt. Vraag je hem of hij het kwijt zou willen, dan is zijn antwoord heel vaak hartgrondig 'nee.'

Maar nu de mensen, die geen behoefte hebben aan God: hoe moet je houding tegenover hen zijn. Het mooiste is, als ze jaloers worden op u, op jou. Net zo als je het op die dichter kunt worden. Hij preekt niet, maar hij zingt en je hoort hoezeer hij het meent!

2 mei: 2 Koningen 15:1-31

Het klinkt nogal eentonig. Je weet bijna van tevoren, wat er over de volgende koning zal worden gezegd. Maar als God voor een volk kiest, kiest Hij daar echt voor. Dus heeft Hij ook aandacht voor hun gewoonten. Eén van die gewoonten is om precies bij te houden, welke koningen er zijn geweest en wat er tijdens hun regering gebeurde.

Toch kan eentonigheid ook leerzaam zijn. Je ziet dat aan de zonde van Jerobeam, die elke koning van Israël weer opnieuw bedriift. Je ziet daaraan ook, hoe verstrekkende gevolgen een verkeerde beslissing hebben kan. Een goede gewoonte leer je moeilijk aan. Een slechte gewoonte leer je moeilijk af.

3 mei: 2 Koningen 15:32-16:20

Achaz valt uit de toon. Wat een zonden! Je kunt het zo gek niet bedenken, of hij doet het. Creatief in het kwaad. Kennelijk kan het nog erger dan al die anderen. En het wordt breed uitgemeten. Het moet dus blijkbaar goed tot ons doordringen.

Het is natuurlijk ook verschrikkelijk. David moest het eens weten: een nakomeling van hem. Maar zulke dingen gebeuren. Zo geniaal is de duivel en zo slecht kunnen mensen worden. Natuurlijk, God is de sterkste. Maar neem ook maar eens de tijd om echt ontzet te zijn over het kwade.

4 mei: 2 Koningen 17: 1- 23

Onvoorstelbaar! Baäl en Astarte verliezen het van Jahwe. De muren van de sterke grensstad Jericho stortten in elkaar. De ene na de andere stad valt. Kanaänitische legers worden vernietigd. En dan woont in het land Kanaän een nieuw volk. Wie had dat ooit gedacht?

De Israëlieten waren best wel bang voor de goden van dat goede land. Maar Jahwe is geweldig! Baäl en Astarte en al die andere goden en godjes stellen echt niets voor.

Maar het duurt niet lang of je ziet Israëlieten knielen voor een opgerichte steen en voor een gewijde paal. Het werd zelfs een hardnekkige zonde. Het is Israëls ondergang geworden. Onvoorstelbaar! Als wij de muren van Jericho in elkaar hadden zien stortten, hadden wij dat nooit gedaan.

Maar wij hebben ook afgoden. Denk eens aan de afgod van de macht. Als iemand duidelijk veel macht heeft, durf je hem niet aan te tasten. Maar zijn we dan echt vergeten, wat God daarvan vindt en wat Hij kan? Vandaag bijna 60 jaar geleden stortte het Derde Rijk in elkaar. Wie deed dat eigenlijk?

5 mei: 2 Koningen 17:24-41

Het tienstammenrijk werd bezet gebied. Er kwamen mensen te wonen met vreemde talen, een vreemde cultuur, vreemde godsdiensten. Die laatste waren overigens niet zo vreemd. Het land kreeg waar het om vroeg. 'Hopeloos', zo zou je denken. Gedurende de Tweede Wereldoorlog hebben heel veel mensen dit vast en zeker ook gedacht. Maar gelukkig waren er ook anderen!

Als God ergens aan begint, geeft Hij dat niet prijs. Zo blijft het land dat Hij eenmaal veroverd heeft, zijn land. De nieuwe bewoners hebben dat maar te aanvaarden. De Schepper stuurt leeuwen om hen kwaadschiks tot gehoorzaamheid te brengen.

Als Jezus op aarde komt, verkeert Samaria nog steeds in een uitzonderingspositie. Maar als de Geest is uitgestort, komen ook Samaritanen tot geloof (Handelingen 8). En vandaag is Samaria, de streek rond de berg Gerizim, een oord van vrede tussen Palestijnen en Israëli's in.

Ook als alles hopeloos lijkt, is God er nog. Niet dat Israël nog steeds het heilige land zou zijn. Maar het is wel een stukje van Gods wereld. En is het niet een aanklacht, dat juist op dat stukje grond zo hardnekkig gevochten wordt? Maar God geeft nooit op waar Hij aan begonnen is.

6 mei: 2 Koningen 18:1-16

"De Here stond Hizkia terzijde en in alles wat hij ondernam, had hij succes." Weet u wel wat dat betekent?

Stel het je maar voor. De Judeeërs slaan een bres in de muren van Gaza. Achter de ontstane opening verschijnen Filistijnse strijders, het zwaard in de vuist. Maar de Israëlieten slaan hun tegenstanders tegen de grond. Daar liggen ze met bebloede wangen en zwaar verminkte armen en benen. Hoe kan God daar nu achter staan?

In de tijd van Hizkia was oorlog voeren gewoon. Wij vinden, dat God dat oorlogvoerende volkje duidelijk had moeten maken dat het op moest houden. Maar waarom?

Misschien kunnen onze achterachterkleinkinderen wel niet begrijpen, dat God ons heeft geduld. Er zijn bij ons vast en zeker gewoonten, die zij heel verkeerd zullen vinden én terecht!

7 mei: 2 Koningen 18:17-37

Macht is een afgod, waar je zomaar voor knielt. Je geeft toe aan iemand met een grote mond. 'Dan is hij tenminste weer een poosje tevreden', zo denk je bij jezelf.

Hizkia – Hizkia nota bene! – verzamelt al het zilver van de tempel en alle zilveren voorwerpen uit de schatkamers van zijn paleis. Ja, hij laat zelfs het gouden en zilveren beslag afhalen van de deuren en deurposten waarop hij dat zelf heeft laten aanbrengen. Het is een armoedig gezicht. Nu geen zilver en goud meer, maar heel gewoon hout.

Maar als Hizkia denkt dat dit helpt, heeft hij het mis. En als Eljakim en Sebna en Joach veronderstellen, dat de Assyrische opperbevelhebber wel in het Aramees wil spreken, dan is dat een naïeve gedachte. Natuurlijk heeft hij er alle belang bij om het volk zo bang te maken, dat het zijn eigen leiders demoraliseren gaat.

Met macht valt niet te onderhandelen. In elk geval niet met demonische macht. Geef de duivel geen voet!

8 mei: 2 Koningen 19:1-13

Als iemand macht heeft, kun je daar soms bang van worden. Toch is iemand die macht bezit, zelf ook maar een schepsel. De koning van het machtige Assyrië ontvangt het bericht, dat koning Tirhaka van Nubië tegen hem oprukt. Hij verifieert het niet, maar gelooft het direct. Zoiets gebeurt vaker. Je ziet daaraan, dat zelfs machtige mensen hun zwakke kanten hebben. Soms voelen ze zich opeens heel erg bedreigd. Wat niet meteen wil zeggen, dat ze dat ook laten blijken. Zo spreekt de koning van Assyrië stoere taal. "U hebt zelf gehoord, dat de koningen van Assur altijd alle landen die zij binnenvielen, hebben verwoest." Stel je voor, dat Hizkia zich laat intimideren. Dan kan hij Jeruzalem nog net even overen, voordat Tirhaka komt. Altijd te proberen! Maar een machthebber blijft een schepsel en hoe stoerder de taal, des te groter is de onzekerheid.

9 mei: 2 Koningen 19:14-37

Heb jij, hebt u wel eens een brief gekregen waar je vreselijk van schrok? Je kon er niet van slapen. Je bedacht allerlei strategieën, mogelijkheden om wat dan ook te doen. Maar je vond al die strategieën riskant. Die brief heeft wel wat teweeg gebracht!

Ook Hizkia ontvangt een verschrikkelijke brief. Maar wat doet hij? Hij rolt de brief open en legt deze vóór de Here neer. Waarschijnlijk deed hij dat in de voorhof, vlak vóór de ingang van het tempelgebouw.

Waarom zouden wij dat vandaag ook niet doen? Natuurlijk, de tempel is er niet meer. Maar God is er wel. En Hij kan echt wel zien, wat er in die brief staat die je gekregen hebt. Wat meer is: Hij kan en wil je ook beschermen, je wijsheid geven, een wonder doen desnoods. Hij ziet echt wel hoe je geschrokken bent en Hij doet daar vast iets mee.

10 mei: 2 Koningen 20

Hizkia staart door het venster naar de zonnewijzer. Die zonnewijzer is een dak in de vorm van een trap. Intussen liggen meer dan tien treden daarvan in de schaduw. Straks valt onherroepelijk de nacht. Dan gebeurt het wonder. Opeens is het dak tegenover hem weer bijna helemaal licht.

Kan dit wel? Normaal gesproken niet. Wij kennen een aantal natuurwetten en dit verschijnsel strijdt met een deel daarvan. Natuurwetten zijn best belangrijk en wetenschap is het ook. Maar overschat die wetenschap niet. Als je denkt dat je dankzij de wetenschap weet hoe het in alle tijden en overal is gegaan en zal gaan, dan heb je het mis.

God brengt heel wat in beweging voor dat ene kind van Hem, die doodzieke Hizkia. Dat wil Hij en dat kán Hij. Ook zonder dat er verder in het heelal ook maar één ramp gebeurt.

T.S. Huttenga, studentenpredikant Groningen

11 mei: Psalm 85

Hartstochtelijk en fel zijn de woorden. God heeft herstel gegeven. Nieuw leven. De totale ommekeer. Geweldig is het wat in de eerste vier verzen staat. Maar niet alles is nog goed. Denk aan de tijd vlak na de eerste terugkeer. De grote wending is geschied. Wat Jesaja had geprofeteerd is werkelijkheid geworden: Onze mond werd vervuld met lachen en onze tong met gejuich (Ps.126)! Een nieuwe schepping was het! En nu wordt op die basis luide de diepe aangrijpende hartstochtelijke roep: blijf ons uw gunst geven, wend uw woede van ons af. O schenk ons toch uw heil! Daar roept een man, nee een gemeenschap, om de werkelijkheid die God gegeven heeft en geven zal. En die wordt niet beperkt tot het particuliere gevoel. Recht, gerechtigheid, trouw, vrede, ruimte, leven... dat zijn de termen die in dit gebed naar voren komen. Bidden is worstelen op de basis van de bewezen genade. En het is nooit vlak. Er is geen plaats voor gearriveerdheid. Hier is de diep doorleefde roep om God te houden aan het beloofde herstel van de hele aarde! En dan wordt Gods vrede verkondigd. Een vrede die veel wijdere kringen trekt dan de eigen ziel. Hemel en aarde worden er in betrokken. Vrede die de aarde herstelt. Gods koninkrijk is wereldwijd. En het herstel dat Hij bewerkt, reikt letterlijk tot aan de einden der aarde. Gaan we daarin mee?

12 mei: Hosea 1:1-2:30

Tere beeldspraak en ruige taal wisselen elkaar af, hartstochtelijk is het appel dat als in een laatste oproep het volk bereikt. En de boodschap van Hosea is zo schokkend, dat er al de eeuwen door mensen zijn geweest, die gezegd hebben: dit kan niet waar zijn, geen echte werkelijkheid. Je kunt je toch niet voorstellen dat God een man opdraagt een vrouw te trouwen van wie hij van te voren weet dat die hem ontrouw zal zijn, zo erg, dat de kinderen die geboren worden niet eens meer zijn eigen kinderen zijn. En toch zal dat de enige juiste opvatting zijn van wat we hier lezen. Hosea leeft in de nadagen van het tienstammenrijk. Koning Jerobeam II. Noordelijk rijk. De dramatische jaren vóór de val van Samaria in 722. Tijd van welvaart. Maar ook van ontrouw. Afgoderij, afval. Toen heeft God als nooit te voren aanschouwelijk onderwijs gegeven: Hosea moet in zijn eigen leven het voorbeeld laten zien van wat het volk doet tegenover God. De namen van zijn kinderen spreken boekdelen. Jizreël: want daar heeft Jehu huisgehouden en heeft hij zijn eigen koers gekozen. Lo-Ruchama: geen barmhartigheid meer. Het einde. In de naam klinken al de donkere tonen van de ondergang, de ballingschap. Lo-Ammi: niet mijn volk. En ieder die dat jongetje heeft gekend of heeft geroepen is op directe manier geconfronteerd met deze boodschap. En dan toch eindigt dit stuk met de verkondiging van herstel. Ja toch. Dat zul je steeds weer zien in dit boek. Zo is God. Dit is het einde! Het zal nog één keer worden overtroffen: in Jezus Christus.

13 mei: Hosea 2:4-25

Nu komt de 'toepassing', ruig en realistisch is de taal, schokkend de beeldspraak. Je verschiert er bij van kleur. Zo spreekt God. Recht op de man af. Hij is niet bang voor de confrontatie. Hij raakt je hart. Heel de verhouding met God wordt gevat in het kader van een huwelijk: het verbond is het huwelijk, afval is overspel, afgoden zijn minnaars, de bruid die achter hen aanloopt wordt een hoer. En iedereen wist waar de profeet Hosea over sprak. En ieder moest ook concluderen: de woede van de getergde echtgenoot is terecht. Wat moet je dan concluderen over de woede van God? En dan volgt daar ineens de taal van de liefde: ik neem haar mee de woestijn in, daar was de bruidstijd, de totale overgave en de algehele afhankelijkheid. Overweldigend zijn de woorden die dan volgen. Een nieuw verbond, de herstelde verhouding, nieuwe bruidsdagen, liefde en trouw, leven en overvloed, De namen veranderen. Niet-mijnvolk wordt: Mijn volk en Zonder-medelijden wordt Medelijden. Alsof er niets is gebeurd geeft de bedrogen echtgenoot opnieuw zijn liefde! Zo is God. Kennen we Hem? Kennen we Hem zoals Hij hier spreekt? Raakt Hij ons?

14 mei: Hosea 3

En nu nog een keer, nota bene! Hosea moet die vrouw terugnemen. En de strafmaatregelen zullen ten doel hebben om haar terug te buigen naar de oude verhoudingen. Na alles nog maar weer terug gaan naar die vrouw! En werken aan herstel, alsof dat in de lijn der verwachting kan liggen. Haar man zijn. Hoe is het mogelijk! En zo moet duidelijk worden, wat God eigenlijk zelf doet ten opzichte van het volk. On-mogelijk, onvoorstelbaar! Als een mens het doet, schudt iedereen zijn hoofd. Is er wel ergens in de bijbel iets te vinden dat dit realisme evenaart? Ja, Jezus Christus, die voor de ogen van de mensen zijn lijden heeft volbracht. Maar verder? Nergens. En zo laat God merken hoe ver zijn liefde gaat. Grondeloze barmhartigheid is de term die in de gereformeerde formulieren wordt gebruikt. Liefde zonder basis in de realiteit betekent dat. Wat voor termen zouden wij eigenlijk gebruiken, als een van onze kennissen zoiets zou doen? En zo is God jegens ons. Volslagen..... vul maar in.

15 mei: Hosea 4

In hoofdstuk 4 begint een nieuw deel van dit boek dat doorloopt tot en met hoofdstuk 11. Een aaneenrijging van snijdende preken, confronterende uitspraken, aangrijpende beelden. Het verwijt klinkt, dat men God niet 'kent'. En dat is uiteraard geen boekjeskennis, kennis van de feiten van de geschiedenis, de jaartallen van Gods ingrijpen. Maar het is de kennis die een man en een vrouw van elkaar hebben in het huwelijk. De vertrouwelijke omgang (Ps.25). En degenen die de positie hebben om het volk de nodige kennis te geven, de priesters, hebben de meeste schuld. Zij hebben de kennis van God veracht. En nu geeft Hij ze over aan hun eigen verdwazing. Er bestaat de uitdrukking dat de zonde zich zelf straft. Dat is veel te simpel gezegd. Maar wel is het zo, dat zelfs de ergste ondergang tenslotte datgene is wat een mens zelf kiest, als Hij God verlaat. Het oordeel van God is vaak, dat Hij de keus die de mens zelf gemaakt heeft, bevestigt. Doet dan God de mens geen onrecht? Nee, beslist niet. Hij geeft de mens over aan zijn eigen wegen. En zie dán maar eens wat er van komt.

16 mei: Psalm 86

De psalm staat wel haaks op dat wat we de laatste dagen bij Hosea gelezen hebben. Hier staat een mens in nood. Het dodenrijk slaat over hem heen! En hij zoekt God. In eenvoud en trouw en met aandrang. "Ik ben uw knecht" en "Niemand is U gelijk". En ik ken U uit alles wat van U bekend is. De vaste grond voor het gebed in nood, ook al slaat die totaal over een mens heen, ligt niet in zijn eigen zekerheid, maar in dat wat God geopenbaard heeft: zijn trouw, zijn aandacht, zijn macht en zijn toekomst. Het vrome en krachtige gebed gaat niet uit van een automatisme (God helpt toch wel) maar is de intense roep van de knecht die weet dat hij geen rechten heeft op de genadige toezeggingen van de grote sterke God. O God help me toch, U kunt het, en als U het niet doet, dan weet ik nog dat U het gekund hebt. De hartstochtelijke aandrang heeft geen zweem van dwingelandij. Dat is bidden!

17 mei: Hosea 5-6

De hele godsdienst onder leiding van de priesters is zo veruitwendigd en dus verkankerd, dat er geen terugkeer meer mogelijk is. Alleen als God zal optreden kan er iets nieuws komen. Zo ver kan eigen gekozen vroomheid dus komen! Het oordeel wordt aangekondigd. Het is totaal. De bazuin blaast alarm. God zelf is de mot en de beeneter. Alles verziekt. Dat is zijn oordeel. Ontdekkend zijn de beelden. De hele maatschappij raakt verziekt. Zo slaat God en het gaat diep. En waarom? Is het doel tenslotte de totale ondergang? Nee, het doel is bekering, herstel van een rest. Tóch voortgang van zijn plannen. En als dan de woorden van inkeer klinken, komt de scherpe reactie van God: wat moet ik dan met jullie? Gaat het dan om het onderhouden van een paar regels? Om de buitenkant? Nee: liefde wil ik en geen offers! Bekering is pas bekering als ze vanuit het hart opkomt! En tenslotte is het alleen God, die een nieuw hart kan geven. Het oude is te ziek en te verrot. Dat is schrikken voor een mens.

18 mei: Hosea 7

Ruige taal, scherpe beelden, mokerslagen die maar doordreunen. Er komt geen eind aan de samenzweringen en koningsmoorden. De samenzweerders houden, net als de bakker zijn oven, het vuurtje warm. Intrigues, onbetrouwbaarheid, en het zoeken van steun bij de wereldmachten. God wordt voorbijgelopen. Het volk wordt een koek waarin alle ingrediënten zijn gebakken, zonder dat er nog van een eigen stijl sprake is. Naïef als duiven vliegen ze in het vangnet. De wereldmachten zullen hun netten over hen uitspreiden en hen vangen. God gebruikt hen daar voor. En er komt géén bekering! Woorden als zweepslagen! Zo spreekt God ook. Hosea is het boek van de getergde God.

19 mei: Hosea 8

Voort gaat het met de aankondigingen van het oordeel. Aanklacht na aanklacht. Beeldspraak na beeldspraak. Sarcasme over de minnegeschenken! Verwijten over het heulen met de wereldmachten, de afgoderij met de stierkalven, en de trotse bouwwerken. Secularisatie, zouden we vandaag zeggen. Je sterk maken en volhouden en doorgaan, bij alle rampen die gebeuren. Wij zullen dóórgaan! En daar staat het dan: Ik zal een vuur werpen in zijn steden. Maar wat helpt het nog dan? Dan geeft de mens tenslotte nog de schuld aan God: hoe kan Hij dit toelaten? Kan Hij niet béter voor de wereld zorgen? Enz. Wanneer brengen rampen ons tot bekering?

20 mei: Hosea 9

De ballingschap wordt al uitgetekend. Er wordt gesproken over terugkeer naar Egypte. Dat zijn termen aan het oude verbondsstatuut ontleend (Deuteronomium). Dat is de meest krasse vorm van afbraak van alles wat God heeft opgebouwd met en voor zijn volk in het beloofde land. De terugkeer naar Egypte staat voor totale afbraak van de hele geschiedenis.

De profeet zal er voor worden uitgescholden, crazy verklaard. Maar hij reageert met verscherping van zijn woorden. En dan herinnert hij met een schitterend beeld aan die goede oude tijd. God vond dit volk als druiven in de woestijn. Dat is iets wat je totaal niet verwacht: druiven in de woestijn! En alles wat dit volk ontving, kreeg het van God. En toen liepen ze al naar Baal Peor (Num.25). En daarmee gaf het volk toen al zijn visitekaartje af. Eigenlijk is het altijd zo door gegaan. En nu komt de afrekening. De heel verschrikkelijke reeks eindigt met: God zal hen verwerpen.... Zijn deze woorden nog overgekomen toen in de dagen van Hosea? Hoe ver moet je 'weg' zijn om niets meer te horen? Wanneer word je helemaal doof voor deze woorden?

21 mei: Psalm 87

Het lied van Jeruzalem, de stad van God. Het centrum der wereld. Gods werk blijft niet beperkt tot het kleine landje dat Israël heet. Dat was maar een begin, een opstap, een voorspel. Het bruggenhoofd om van daaruit de hele wereld te veroveren. "Jeruzalem" als de plaats waar God vaste voet verkregen heeft, is werkelijk het centrum der wereld En van daaruit zal zijn werk doorgaan. Het herstel komt. En de lof op God zal de lucht vervullen. Begin maar vast mee te zingen. Vanuit 'Jeruzalem'.

22 mei: Hosea 10

Het was zo goed en mooi: Gods zegen (vs.1a); en de zegen van God nota bene bracht ze op de weg naar de afgoden: die kregen de dank voor wat God gaf (vs.1b). Daarvoor kan de straf niet uitblijven (vs.2), dat is vroeger al aangekondigd. En van de eigen gekozen koning is geen hulp te verwachten (vs.3), die koning wordt weggevaagd; en de afgod waar ze hun vertrouwen op gezet hebben ook. Wat heb je nu aan een stierkalf dat als overwinningstrofee in de tempel staat van de vijand. Waar treur je nu over dan? (vs.4-5) Schitterend is de taal, en indrukwekkend de beeldspraak. De koning die als een spaander is op het watervlak! Hij wordt meegesleurd in de bandjir van het geweld dat heel Samaria zal overspoelen! Let er op dat juist de beelden waarmee de profeten de algehele ondergang van Gods volk tekenen, terug komen in Openbaring! En dan hebben die beelden niet de lading van: zo groot is Gods toorn over de grote boze wereld! Maar: dat zijn de beelden van Gods toorn over zijn afvallige kerk! In scherpe bewoordingen wordt het karakter van Gods volk blootgelegd (9-15). Boos en slecht van het begin af aan. Tegen de achtergrond van deze typering krijgt Gods initiatief om juist dit volk uit te kiezen nog meer reliëf. Het is een spiegel voor ons.

23 mei: Hosea 11-12

Na al de mokerslagen, komen de woorden van nodiging. De schildering van de bruidstijd. De tere klanken van het grootse begin. Ik heb Israël liefgehad toen het een kind was. Ik leerde Efraïm lopen. Ik nam het op in mijn armen. Laat de beeldspraak alstublieft tot u doordringen. Geweldige taal gebruikt Hosea. Schril en schrijnend wordt dan het vervolg. Ze gingen weg, toch, en de vader bleef op de uitkijk staan, wachtend op de terugkeer van zijn verloren zoon. En dan komen de woorden die als het ware geprest worden uit zijn getergde hart: hoe zou ik je prijsgeven, je overleveren, zal Egypte dan toch het einde zijn, en zal alles dood lopen in Assur? En dan staat daar God, God in zijn majestueuze kracht: geen mens, God, Hij straft, Hij slaat, Hij heeft het recht aan zijn kant. De ballingschap komt waarin alles tot de grond toe wordt afgebroken, dat zal de zuivering zijn, de omkeer, de nieuwe schepping, dwars door de brand die een rest zal overlaten. Hij zuivert, Hij trekt een rest er door heen, Hij zet zijn plan door, het zal niet doodlopen in het niets, de geschiedenis wordt geen vicieuze cirkel, en er zal geen grijnzende vijand zijn die zich verheugen kan op de ondergang van wat God begonnen is op deze aarde. Let op. Dat is wat de Dordtse Leerregels zo vroom en eerbiedig onder woorden hebben gebracht! Gods souverain welbehagen. Zijn de termen nog bekend? Is de huiver nog aanwezig? De diepe eerbied voor deze God?

24 mei: Hosea 13

Krijgt u bij de lezing van dit op één na laatste hoofdstuk van Hosea niet het gevoel, dat het u overwelddigt? Het is net alsof het altijd nog weer indrukwekkender kan worden gezegd, feller, hartstochtelijker, indringender. Nog meer beelden, nog treffender beeldspraak. God die daar spreekt, heel direct en persoonlijk, als de getergde, en achter elk snerend woord brandt zijn liefde. Wat doet u dat beeld van de leeuw die zijn welpen niet meer koestert maar de prooi verslindt? Dat beeld van de berin van jongen beroofd, die de borstkas van zijn prooi openrijt. Als het niet in de bijbel stond, als het er niet stond als eigen woorden van God, zouden we God daarmee dan wel durven afschilderen?

O de prietpraat dat God liefde is en alles gladstrijkt en er altijd voor ons is, waarbij zijn toorn wordt weggemoffeld, en een boek als Hosea dicht blijft, het is beeldendienst, waarbij zijn liefde tot pasmunt wordt. Is dat niet precies de zonde geweest waartegen Hosea zo hartstochtelijk is tekeer gegaan. Gaat God zelf daar aan het eind van de geschiedenis van het tienstammenrijk niet in volle kracht staan om ze allemaal nog eenmaal terug te roepen en tegen te houden op de weg die naar de ondergang voert? Als een berin die een borstkas openrijt, als een leeuw die het gedeelte des velds verscheurt. Daar staat het: Mijn oog kent geen medelijden. Ik vind dat huiveringwekkend. Bedenk het wel: het is allemaal zo gegaan. Lees Klaagliederen, lees Ps.137. De wreedheden zijn te afschuwelijk om zonder emoties te lezen. En dan die bekende zin: dood waar zijn uw pestziekten, dodenrijk waar is uw verderf? Ze is bekend geworden uit het betoog van Paulus in 1 Kor 15. En daar gebruikt hij het als een overwinningroep. Jezus heeft de dood verslagen: dodenrijk waar is uw overwinning, dood waar is uw prikkel? Hier fungeert deze zin tegengesteld: de pestziekten van het dodenrijk en de ondergang van de dood worden opgeroepen om hun werk te doen over het afvallige volk. Tegen deze achtergrond krijgt de overwinningroep van Paulus zijn geheel eigen kracht: Jezus heeft deze ondergang overwonnen, deze straf gedragen. Nu verkeert deze zin in zijn tegendeel!

25 mei: Hosea 14

Dit is het einde van dit boek. Daar loopt het op uit. Al dat geweld, heel die straf, alles wat daar over gezegd is, de brede rivier van het donderend geweld mondt uit in een stroom van liefelijke woorden. De Vader opent zijn armen, spreekt uit zijn hart, laat zijn diepste drijfveren zien. Kom toch terug. En Ik zal je vrijwillig liefhebben. Die liefde is dus niet gegrond op de prestaties, op een verdienste. Zelfs niet op het goede werk van de bekering! Slechts gebaseerd op de gronden die God bij zich zelf heeft. (Heb ik al niet een keer eerder verwezen naar de Dordtse Leerregels, dat veel gesmade geschrijf, dat toch ook juist altijd daarom de kritiek heeft opgeroepen, omdat het zo radicaal afrekent met ook maar enige gedachte aan een steunpunt in ons voor Gods genade?) Daar loopt dat geweldige boek Hosea op uit: Ik zal je genezen; dauw over de velden, kleuren van de lelie, pracht van de olijfboom, de geur van de ceders van de Libanon. Ik ben als een altijd groene cypres, het symbool van het altijd durende leven. God heeft zich laten kennen in dit wonderlijke, grootse, ruige en tere boek. En ik hoef u niet te herhalen wat er helemaal aan het einde staat in vers 10. Lees die woorden tenslotte nog maar een keer.

J.T. Oldenhuis, Helpman

26 mei: 2 Koningen 21:1-18

(Het is geen vrolijk rooster dit keer en dat geldt dus ook van de aantekeningen erbij, maar God houdt het ook ons voor juist nu er nog tijd van genade is, 2 Petr.3:8,9! Lees die tekst alstublieft als beheersend aperitief aan het begin van elke dag van dit bijbelrooster!!)

Bij Manasse vindt een definitief keerpunt ten kwade plaats, zelfs de vrome Josia die na hem komt krijgt het volk niet meer fundamenteel om. Manasse is de 'Achab' van het tweestammenrijk (Juda) genoemd. De afgoden rukken nu op tot in de tempel van de HERE. Het volk van God wordt verleid tot een vorm van heidendom, waar zelfs de heidenen nog een puntje aan konden zuigen. In het bestek van twee tot drie generaties (Manasse regeerde 55 jaar!) vindt deze omwenteling plaats. Je kunt je oren gewoon niet geloven als je dit verslag van de Koningenschrijver hoort. Waarom vermeldt hij trouwens de bekering van Manasse niet, zoals de Kronist (2 Kron.33:10-20) wel doet, het feit dat Manasse zich verootmoedigde op het eind van z'n leven en zelfs de afgoden uit het land en de tempel wegdeed? In ieder geval blijkt een gedurende meerdere generaties verleid volk niet best meer terug te buigen (-het verbond Gods van vader op zoon krijgt een omgekeerde dynamiek als de duivel z'n voet er tussen gezet heeft, wat dat betreft snap je soms, vergun me de opmerking, de argeloos oppervlakkige vorm van 'voorleven' van ouders niet, hun gebrek aan precisie en toewijding in het voorleven van het verbond van de HERE). Zo is ook zoontje Amon definitief de weg kwijt, als hij de troon moet overnemen. Een vader die aan het eind van z'n leven er nog es ernst mee gaat maken moet nergens op rekenen wat z'n nageslacht betreft.

27 mei: 2 Koningen 21:19-22:7

Amon maakt de hervormingen die Manasse nog aan het eind van zijn leven probeerde in te voeren weer ongedaan. Een samenzwering ruimt hem uit de weg. Uit 2 Kron.34 valt af te leiden, dat zijn zoon Josia in zijn achtste regeringsjaar, dus toen hij zelf een joch van zestien was, de HERE gaat zoeken en een paar jaar later een begin met hervormingen maakt. De naam van David valt gelukkig weer in het verslag, de glans van het verbond licht op, zij het dat alles te laat blijkt. Maar toch.

28 mei: 2 Koningen 22:8-20

Bij de restauratie van de tempel komt het verbondsboek (de wet van Mozes zal wel bedoeld zijn) boven water, dat normaliter als het geopenbaarde Woord van de HERE naast de ark in het heilige der heiligen behoorde te liggen, maar nu blijkbaar 'weg' was geraakt. Hoe kan het, hè: het Woord gewoon weg, kwijt, terwijl de tempel (-als een zo goed als leeg omhulsel, vormdienst heet dat-) nog overeind staat. Het Woord weg en Juda evenals zijn vorsten zijn de koers helemaal bijster. Zonder een geopende bijbel loopt het leven in enkele generaties volledig uit de rails, de VVB bleek trouwens nog wel (uit gewoonte? of als 'verzekeringssom') overgemaakt in verband met de verbouwing (bouwen bindt soms nog een tijd ook al is het Woord als eigenlijk bindmiddel en ijkpunt daarin verdwenen). Hulda kan de oordeelsaankondiging van God nog wel even als uitgesteld aankondigen, maar niet als afgesteld. De oprecht vrome Josia valt uiteindelijk op het slagveld, maar zal de deportatie van Jeruzalem niet meer hoeven mee te maken. Hij valt in de handen van God.

29 mei 2 Koningen 23:1-14

De rillingen lopen je over je rug bij de opsomming van de gruwelen die Josia allemaal verwijderen en verbranden moet en laat na de verbondsvernieuwing. Het spoor van ontrouw wordt terug beschreven tot op Salomo. Deze zwarte catalogus laat als in een spiegel zien hoe lang van geduld (lankmoedig) de HERE onder dit alles gebleven was. Als God je eenmaal uit zijn Boek wist, nou dan heb je het er ook echt naar gemaakt. God heeft naar Jezus' gelijkenis van de verloren zoon/dochter echt steeds maar op de uitkijk gestaan, maar Hij is er moe onder geworden (dat is geloof ik het enige waarvan ergens in de bijbel gezegd wordt, dat God er vermoeid onder kan raken: van onze zonden, voor het overige is God onuitputtelijk en nooit achter adem, vooral in zijn trouw en liefde, ps.121), en daarom komt het oordeel toch onafwendbaar.

30 mei 2 Koningen 23:15-30

Josia trekt zelfs in zijn hervormingsdrang het voormalige (gedeporteerde) tienstammenrijk in en vernietigt de hoogte van Bethel met haar gewijde paal (asjera). Hij laat grafschennis plegen ten aanzien van allen die zich rondom deze hoogte van het gewijde stierkalf hadden laten begraven: het oordeel over de doden wordt zo ook aan deze zijde van de dood alsnog voltrokken, laat staan hoe het aan gene zijde toe zal zijn gegaan: het is niet niks om 'te vallen in de handen van de levende God' als je de weg van het Verbond definitief achter je gelaten hebt om de goden van deze eeuw te aanbidden. Het pascha wordt sinds eeuwen weer stipt gevierd naar de voorschriften van het boek van het Verbond en dus in Jeruzalem, zie voor een imposante beschrijving daarvan 2 Kron.35: 'zulk een Pascha was in Israël niet gevierd sinds de dagen van de profeet Samuël zoals Josia het vierde met de priesters, de Levieten en geheel Juda en Israël dat zich daar bevond en met de inwoners van Jeruzalem' (2 Kron.35:18). Zelfs de pesachvieringen onder David en Salomo en later nog Hizkia konden daaraan blijkbaar niet reiken. Over (de noodzaak van) stijl gesproken, over liturgie, over heilige voorbereiding en plechtige viering van de maaltijd van Jahwe, de maaltijd van de Heer Jezus Christus, over diepgang en eerbied: wie durft onder zulke aanwezigheid van de HEER zelf dan zingend en vierend met de hand(en) in de zakken te staan...?

Wat een pracht getuigenis over Josia (vs.25)! Toch blijft de HERE onvermurwbaar, waarbij opnieuw Manasse als het definitieve keerpunt genoemd wordt.

31 mei: 2 Koningen 23:31-24:7

Weer zet het kwaad zich door. Zonde is en blijft een raadsel, ook als je ziet welke waarschuwendende oordelen God stuurt. Joahaz wordt als koning van Juda vazal van Egypte, evenals zijn (oudere) broer Jojakim die in zijn plaats door de Farao op de troon gezet wordt. Het land zucht onder afdracht van de enorme egyptische boeteheffing. Egypte is als een scherp riet, dat je je hand doorboort; zonde loont uiteindelijk nooit. Later komt Nebukadnessar (de toekomstige koning van Babel), die Farao Necho verslaat in de slag bij Karkemis (605 voor Christus) en Jojakim tot vazal maakt, ondanks zijn poging tot verzet. Opnieuw valt de naam Manasse: vanaf zijn duivelse regering is er zoveel gepasseerd dat God tot in Zijn diepste gekrenkt heeft, dat het woord valt: de HERE wilde dat niet vergeven. Daar wordt je koud van, van zo'n zin. Komt daar op oudtestamentische wijze om de hoek kijken, wat Jezus later als onvergeeflijk beschreef: de zonde tegen de Heilige Geest. Dat is meer dan het 'bedroeven' (Jes.63, Ef.4:30) van God en de Geest. Dat is willens en wetens alle signalen van Gods Verbond en zelfs van zijn Verbondswraak negeren en God onder (nog niet eens boven) op de hoop gooien van het heil des hemels aan afgoden dat je dient. Kan een natie ook onder zo'n oordeel gaan vallen? In ieder geval is met Jojakim het huis van David als koningsmacht zo goed als uitgeregeerd. Meer dan ooit lijkt de komst van de grote Zoon van David achter de horizon verdwenen. Als het verbond van God toch eens van mensen afhing.

1 juni: Psalm 88

Dit is de enige psalm, waarin de uitredding door God niet als feit vermeld wordt. Het enige houvast van redding en dat die hoe dan ook zal geschieden zit in de naam, waarmee de dichter God aanspreekt: HERE, Jahwe (vs.1,10,14,15), 'U bent er altijd in uw trouw'. Is dat nog het enige 'tikken' van Gods stok en staf (Psalm 23) dat de wanhopige dichter voor zich uit hoort: de ritmiek van Gods naam die zijn leven nog vervult en waardoor hij blijft bidden ook als hij geen hand voor ogen meer ziet? Uiteindelijk heeft Jezus Christus het, van God verlaten aan het kruis, ook daar van moeten hebben, toen Hij de buitenste duisternis binnenging. Deze psalm beschrijft het anti-beeld van de opstanding, het is overal in de psalm de dood en de groeve, de diepste kuil en de donkerste plaats voor en achter. Zo zijn wij mensen er ook aan toe op de keeper beschouwd: ingesloten door de dood, in zonde ontvangen en geboren waarom Gods toorn op ons rust, waardoor dit leven toch niet anders is dan een voortdurend sterven ('ik ben ellendig en wegstervend van mijn jeugd aan', vs.16). Het doopsformulier is zwaar op de hand, maar de werkelijkheid is niet anders. Als tegenstem is daar door het geloof in Christus de eerste brief van Petrus, waar vanaf hoofdstuk 1 vers 3 alles, maar dan ook alles in ons leven geënt wordt op de opstanding van Jezus Christus. Lees 1 Petr.1:3-12 erbij, want psalm 88 is zonder Jezus Christus de halve waarheid, of beter: de nog maar half vervulde waarheid: de naam Jahwe kondigt al aan hoe God straks de heerlijkheid van die naam zal openbaren in zijn Zoon in ons vlees, Joh.1:14, vol van genade en waarheid! Psalm 88: dubbele punt naar het Nieuwe Testament.

2 juni: 2 Koningen 24:8-25:12

De laatste twee afleveringen in de verslaglegging van Koningen krijgen nu hun beslag. Er valt weinig toe te lichten. Jojakin leent het oor opnieuw aan Egypte, Nebukadnessar komt zelf de zaak rechtzetten en ondanks een vorstelijk onthaal (24:12) wordt Jojakin naar Babel afgevoerd evenals alle inwoners van Jeruzalem waar Nebukadnessar wel wat in zag; de arme 'onnutte' rest mag achterblijven. Met een van al zijn verguldsel ontdane erediens op de plek waar Jahwe eens in al zijn heerlijkheid resideerde. Oom Mattanja wordt op de schijntrouwen neergezet. Pop aan een touwtje. Zodra de pop een eigen beweging (om hulp richting Egypte, Ezech.17:5) maakt, keert Nebukadnessar terug: de 'tweede' en definitieve ballingschap naar Babel. Na een slopend beleg van 18 maanden en ondanks dat de Faraó van Egypte nog een vergeefse poging onderneemt (Jer.7:5vv), ondanks een verschrikkelijke uithongering en het uitbreken van besmettelijke ziekten, ja zelfs ondanks kannibalisme (Jer.38:2-9, Klaagliederen 2:20vv), wil Sedekia niet opgeven. Zijn ontvangen straf is gruwelijk. De tempel wordt verwoest; het huis waar ooit de HEER woonde, met de grond gelijk gemaakt.

3 juni: 2 Koningen 25:13-30

De onttakeling van de tempel. Ikabod, de eer van de HEER is weg. Gruwelijk. Ook alle hoge dienaren van de HERE worden afgevoerd. Dieptepunt van ontluistering. Gedalja, een Judeeër, wordt tot stadhouder aangesteld over het volk dat niet weggevoerd wordt: dat lijkt in ieder geval nog gunstig. Maar hij wordt vermoord door een nazaat uit Davids huis, die daartoe opgestookt is door de koning van de Ammonieten die zijn gebied wil vergroten (Jer.40:13vv). De rest vlucht naar Egypte onder wie ook de profeet Jeremia. Sedekia wordt begenadigd, zijn kostje lijkt gekocht tot aan zijn dood, maar of de genade van de HERE er nog in zit? Zo eindigt 2 Koningen als een drooggevallen bedding, met een gekooide van God afgevalen koning, een gedeporteerd en deels gevlucht volk en een verwoeste tempelstad. Toch laat God een rest, verstrooid of niet, en blijven zijn beloftes onberouwelijk (Rom.11:29). Dit is het einde niet.

4 juni: Ezechiël 1

(Opmerking vooraf: Ezechiël is als priesterzoon bij de eerste deportatie van Nebukadnessar in 597 v. Chr. weggevoerd (onder koning Jojakin) uit Jeruzalem naar Babel, waar hij werd 'geïnterneerd' aan de rivier de Kebar (Kaboeroe), vlak in de buurt van Abrahams oorspronkelijke woonplek Ur der Chaldeeën; daar kreeg hij zijn profetische visioenen).

Ezechiël valt op zijn gezicht, als Hij met Gods heerlijkheid geconfronteerd wordt. Terecht, stel dat dit visioen zich aan ons zou voordoen? Gods Geestes-heerlijkheid... En dat God in zijn Geest nu in mij woont en dat ik zelf een tempel van de Heer ben? Besef ik dat nog wel genoeg? En vaak genoeg? Heer, leer mij eerbied, ontzag. Eerste oefening: hoe zitten we nu, als we gaan bidden of danken (aan tafel)? Ooit wel eens voor God letterlijk op je knieën gegaan, voor je bed, voor je slapen ging? God ziet het hart aan, klopt, maar de stem van het hart komt wel degelijk naar voren in de taal van je lichaam. God heeft ons toch lichamelijk gemaakt? Ezechiël viel op zijn gezicht. Letterlijk.

5 juni: Ezechiël 2:1-3:3

Na onze knieval richt God ons weer op. Ezechiël, sta op. Opstanding. Zo is God, zo is Christus. Ezechiël wordt spreekbuis van de boekrol van God, pianola van Gods partituur: overigens staan daar enkel klaagliederen op, gezucht en gejammer. Toch is er hoop, zolang God maar spreekt, zelfs al is het verwijtend, nóg communiceert de HEER met zijn volk, al is dat stug en verstokt. Zodra God je voorgoed met rust gaat laten in je leven, is het gericht pas echt gekomen. Is dat tenslotte ook niet de hel: daar spreekt God je nooit meer aan?, ben ik echt alleen?

6 juni: Ezechiël 3:4-15

Het wordt dus hard tegen hard (vs.8,9). Je zult maar Ezechiël heten, wie van ons kan dat aan om door zowat een heel volk beroddeld en tenslotte gehaat te worden. Jezus zal dat later nog veel dieper ondergaan. Alleen het Woord van God zal aan Ezechiël de diamant-harde kracht geven om deze taak aan te kunnen. Gods Woord spreken en blijven spreken te midden van een geseculariseerd volk: dat is geen comfortabele taak. Een profeet die de volksgunst heeft in tijden van geloofsslapt en wereldgelijkvormigheid: dat is een veeg teken. Als preken met een zekere regelmaat geen weerstand oproepen, mag de preker zich wel es achter de oren krabben.

7 juni: Ezechiël 3:16-27

Natuurlijk loopt Ezechiël ook liever weg. Maar nu God hem geroepen heeft, houdt God hem ook verantwoordelijk. Daarmee hebben de hoorders in hun ge- of ongehoorzaamheid hun eigen verantwoordelijkheid. Nog te vaak hoor je, dat ouders een preker of ambtsdrager verantwoordelijk houden voor bijvoorbeeld het gebrek aan geloof of geloofsontwikkeling van (hun) kinderen (of van henzelf). Dat geldt ook voor het soelaas dat catechisatie of vereniging oplevert: de catecheet of leider/leidster is dan de schuldige. Nee. Tegelijk: God zal wel rekenschap vragen van hen aan wie hij de zielen van de zijnen toevertrouwe (Hebr.13:17). Roeping betekent verantwoordelijkheid. Daarom was het (vroeger) ook niet gewoon, dat je het ambt als een 'baantje' opvatte, dat je al dan niet op jouw tijd kon neerleggen (of voor bedanken). En de 'verzakelijking' ten aanzien van het predikantsambt (-dat is ook een gewoon 'vak' geworden, niet waar, al of niet 'parttime') is daarbij een veeg teken. Sommige dingen kun je niet half of even doen, tenzij God zelf de maten waarbinnen je functioneren kunt en mag, inkort. De omvang van je roeping bepaalt Hij. Ezechiël moet ook standvastig als diamant zijn. Dat kan niet zonder gebed. Als God tot hem spreken zal, zal hij moeten spreken, graag of niet, vers 27! Tegelijk: hoort u, hoe Jezus het later zeggen zal, nu al uit de mond van Ezechiël: wie een oor heeft, die hore...! De eindverantwoordelijkheid ligt tenslotte bij de hoorder.

8 juni: Ezechiël 4

Dit wordt een heilig schouwspel. Hoe het zich precies afgespeeld heeft, zal wel niet helemaal in te denken meer zijn. Hoe heeft hij koeken gebakken terwijl hij gebonden lag, op z'n linker- en op z'n rechterzijde, zolang? Of lag hij alleen overdag (of 's nachts) gebonden, als hij sliep? Maar duidelijk is wel, dat God de zonden van zijn volk in een gebonden, geketend lijden zal gaan bezoeken, dat Jeruzalem belegerd en ingenomen gaat worden en dat tijdens dat beleg de honger en de onreinheid zullen gaan toeslaan (drie ons brood per dag en één liter water). De honger en de pest zullen toeslaan onder de drukkende hand van Nebukadnessar! Ezechiël's lijden is een uitbeeldend lijden, eenmalig en uniek-profetisch in opdracht van God (haal er alsjeblieft geen alibi uit of zelfs aansporing om toneelstukjes in de kerk(dienst) te gaan doen, voer zo'n discussie op andere argumenten), een verschrikkelijke opdracht (zoals er nog andere verschrikkelijke uitbeeldingsopdrachten voor Ezechiël zullen komen).

9 juni: Ezechiël 5

Langs drie wegen zal het gericht toeslaan: via honger en pest, via het zwaard, via deportatie. Aangrijpend is Gods klagen: Israëel was door God 'midden onder de volken gesteld, met landerijen eromheen': een parel te midden van de 'volken', de heidenen. De oogappel van God, een proefboerderij van Het Verbond, van de Keuze van Jahwe, visitekaartje onder de goëim. Ze hebben het verbond uitgewoond, ze hebben God tot een baäl gemaakt, tot een instrument van hun welvaart, tot een afgod die voor hen uitging, tot een mascotte en anders een ander voor Hem. God die zijn Verbond met hen opnam als een heilig Huwelijk, zij Zijn Geliefde. Ze hebben Hem bedrogen op elke hoek van hun leven, ze bleken niet echt van Hem te houden...., de tempel en hun tempeldienst bleek egoïstisch en aardsgezind. Zo kun je geen Licht voor de volkeren rondom zijn. Hoe is het mogelijk, dat God uit deze godsverduistering door mensen uiteindelijk toch nog Het Licht van Zijn Zoon gestuurd en aangestoken heeft.

M.A.Dronkers, Helpman

10 juni: Psalm 89:1-30

Psalm 89 gaat over Gods handelen in de geschiedenis, en dan toegespitst op David en zijn nageslacht. De dichter staat stil bij de grootheid van God. Hij is de hemelse Koning, die alle macht heeft. Lofzingen, eren en aanbidden is de reactie die past als de werkelijkheid van deze God tot je doordringt. Die grote Koning is één en al goedheid. Hij is het die naar ons omziet. Die verkiest en die redt. Hij is de God die een verbondsrelatie aangaat met mensen. Hij komt naar ons toe met zijn beloften. Hij is trouw en doet wat Hij heeft gezegd. Zo bevestigt Hij zijn woord aan David (zie 2 Samuël 7). Via David schenkt Hij zijn volk bevrijding. Daarbij trekken wij de lijn door naar die grote Zoon van David, onze Here: Jezus Christus!

11 juni: Psalm 89:31-53

Het tweede deel van Psalm 89 lijkt haast het omgekeerde van het eerste deel. Nu klinken woorden over het teniet doen van het verbond (vers 39), grimmigheid (vers 47) en smaad (vers 51v). Dit alles heeft te maken met het feit dat God woord houdt, ook als het gaat om oordeel en straf. We horen hier een profetie t.a.v. het huis van David, dat ontrouw zal zijn tegenover de HERE. Hoe begrijpelijk dit ook is vanwege de ongehoorzaamheid, er zit ook iets raadselachtigs in vanwege het Zich terugtrekken van God. Ten diepste klinkt in dit alles reeds het wonderlijke handelen van God in Jezus Christus. De trouw van God komt tot een hoogtepunt in die verlating van de grote Zoon van David. Doordat deze Onschuldige onze schuld op Zich nam is Gods trouw voor eeuwig vastgelegd.

12 juni: Ezechiël 6

De hoofdstukken 1 t/m 24 vormen een indringende waarschuwing. Het noordelijke rijk Israëel is reeds lang weggevaagd. Als Juda zich niet bekeert zal hen iets dergelijks treffen. In het jaar 597 voor Christus is Juda onder het gezag van de Babyloniërs gekomen. Sedekia is aangesteld als een aan Babel onderworpen koning. Een klein deel van de bevolking, waaronder Ezechiël, is in ballingschap gevoerd. Ezechiël laat in en vanuit Babel dezelfde waarschuwend geluiden horen als Jeremia in Juda. Er is alleen heil als men zich tot God bekeert!

Ezechiël 6 geeft de boodschap weer dat de HERE het niet neemt dat zijn volk op alle hoge plaatsen de afgoden vereert of daar zelfs kunstmatige hoogten voor opricht. Er is alle reden voor het oordeel van de HERE. En toch blijft Hij trouw en genadig. Een rest zal ontkomen....

13 juni: Ezechiël 7

Aangrijpend wordt hier het komende oordeel getekend. De HERE zal op volstrekt rechtvaardige wijze het volk zijn zonden vergelden. De vijanden van Juda worden voor dat doel gebruikt. Zij roven bezittingen en kostbaarheden. Uit Juda zullen velen dan met andere ogen gaan kijken naar afgoden van zilver en goud. Schrik, schaamte en schuld zullen het volk tekenen.

Maar de vijand zal zich niet alleen tegoed doen aan kostbaarheden uit de dienst van afgoden. Vers 22 tekent hoe de HERE Zich afwendt en hoe zelfs zijn kostbaar eigendom (de tempel!) ontheiligd en geplunderd zal worden.

De vraag komt op: Hoe zou de Here oordelen over ons leven....?

14 juni: Ezechiël 8

Ezechiël werd in een visioen meegevoerd naar Jeruzalem. Meteen valt dat beeld op: een beschermgod zoals vele volken die plaatsten voor poorten van steden, paleizen en tempels. Vervolgens wordt Ezechiël een voorhof binnengeleid, mogelijk van een paleisgebouw. Hier vindt in het geheim een Egyptische vorm van afgodendienst plaats.

Vervolgens ziet Ezechiël hoe de Babylonische godheid Tammuz openlijk vereerd wordt bij de ingang van de tempel. In de binnenste voorhof buigen de aanwezigen zich voor de zonnegod neer.... Vers 17 tekent de algemene toestand van het volk in termen ontleend aan de situatie vlak voor de zondvloed: Eén en al slechtheid. Het gebaar met de wijnrank spreekt van verachting. De toorn van de HERE is bij dit alles meer dan begrijpelijk.....!

15 juni: Ezechiël 9

In dit visioen zien we hoe het oordeel voltrokken wordt. Opvallend is de functie van die "man" die eruit ziet als een priester met het gereedschap van een schrijver. Er wordt een merkteken aangebracht bij allen die verdriet hadden over de gruwelen die er in Juda plaats vonden. Zij zullen gespaard worden. Het oordeel is volstrekt rechtvaardig. Het blijkt ook onherroepelijk te zijn....

Ezechiël kan de uitvoering van het vonnis niet aanzien en pleit hartstochtelijk bij de HERE voor zijn volksgenoten. Hoe zit dat bij ons? We weten van de komst van Jezus om te oordelen levenden en doden. Brengt dat ons in beweging ten gunste van anderen?

16 juni: Ezechiël 10

In hoofdstuk 1 is de verschijning van de HERE een troost voor de ballingen in Babel. In hoofdstuk 10 staat het in het kader van het oordeel. De HERE trekt Zich terug. Hij komt uit het Heilige der heiligen. Het visioen beschrijft zijn machtige verschijning. De troon van God wordt "gedragen" door cherubs. Deze engelengestalten hebben verschillende "aangezichten" waarmee bepaalde eigenschappen worden uitgedrukt. Hun "onderstel" bestaat uit grote wielen, waarmee ze zich soepel alle kanten op kunnen bewegen. Het vertrek komt als de afgodendienaars gedood en de stad verwoest is. De heerlijkheid van de HERE wijkt uit naar de plaats waar de ballingen zich bevinden (zie ook 11:24-25).

17 juni: Ezechiël 11

We horen eerst Gods oordeel over die 25 mannen (zie ook 8:16) uit de leidende kringen van het volk. Zij beschouwen zichzelf als "vlees" d.w.z. het duurste voedsel. Zij zijn het meest kostbaar in de "pot" d.w.z. Jeruzalem. De HERE maakt duidelijk dat Hij juist de slachtoffers van hun wanbeleid het meest kostbaar acht.....

In vers 14 begint een nieuw gedeelte. De bewoners van Jeruzalem richten zich op harde wijze tot degenen die weggevoerd zijn: "Blijven jullie maar voorgoed in den vreemde. Het land is nu van ons..." De HERE maakt duidelijk dat Hij ook bij de ballingen is, al moeten ze in de vreemde op geestelijk terrein veel missen. Hij waakt over hen en zal zorg dragen voor hun terugkeer. Ja, ook geestelijk zal Hij zorgen voor een terugkeer (vers 19-20).

18 juni: Ezechiël 12:1-20

We moeten aannemen dat deze zinnebeeldige handeling plaats heeft gehad in Babylonië, maar het verhaal zal vast overgebracht zijn naar Jeruzalem. De profeet moet zich als een balling gedragen. Als bij een breed publiek belangstelling is gewekt door dit bijzondere gedrag klinkt de boodschap van de HERE. Koning Sedekia zal in ballingschap gevoerd worden. De rest van het volk dat dan nog in Jeruzalem achterblijft heeft weinig reden tot vreugde. Zij zijn de schaarse getuigen van een vreselijk oordeel.

In de verzen 17-20 horen we hoe Ezechiël de ernst van wat er komen gaat moet uitbeelden en verkondigen. Men zal weten dat de HERE de levende God is die doet wat Hij heeft gezegd....

19 juni: Ezechiël 12:21-13:16

In het land van Israël hechten ze weinig waarde aan de woorden van Ezechiël en andere profeten. Eén van de redenen daarvoor is het optreden van lieden die zich voor profeet uitgeven zonder het te zijn. Er wordt zo veel gezegd. De mensen zijn er moe en zat van. Wie moet je geloven en wat is waarheid?

Wij leven in een situatie waarin iets dergelijks speelt. De mensen om ons heen halen de schouders op bij de "grote verhalen" van godsdiensten en ideologieën. Dat er een oordeel komt gelooft men niet, en al zeker niet dat zo iets wel eens slecht kon aflopen. Als kerk hebben we de opdracht om waar en waarachtig te zijn. Wat is dat soms anders.....

20 juni: Ezechiël 13:17-14:11

Profetie en waarzeggerij hebben zich kunnen vermengen, omdat de mensen niet geïnteresseerd waren in Gods wil maar slechts in vermeend eigen belang. Men wilde gunstige dingen horen en profijt hebben van de "godsdienst". Veelzeggend is die uitspraak dat men afgoden in het hart droeg. Dan moet je niet verwachten dat de stem van de levende God nog klinkt. Dan klinken er alleen nog stemmen van leugengeesten.

In hoeverre zou het kunnen zijn dat wij misschien ook aan één of andere afgod ruimte geven in ons hart? En wat doe je als je zo'n afgod ontmaskerd hebt? Wijs je hem echt de deur?

21 juni: Ezechiël 14:12-23

Er worden vier gevallen geschetst in de trant van "gesteld dat". Telkens klinkt eenzelfde logische conclusie. De rechtvaardigheid van rechtvaardigen als Noach, Daniël en Job is slechts voldoende om hen zelf te redden. De onrechtvaardigheid van anderen wordt daardoor niet verzoend.

In de vijfde situatie keren de vier onheilssituaties tegelijkertijd terug in één gebied: de stad Jeruzalem. We horen niet over rechtvaardigen. We horen wél over lijfsbehoud. De ballingen die naar Babel gevoerd worden zijn voor hun reeds eerder weggevoerde volksgenoten een teken dat het oordeel terecht is, maar bovenal een teken van Gods genade!

22 juni: Psalm 90

Psalm 90 is bekend als oudjaars-psalm. De vergankelijkheid van ons leven staat tegenover Hem die eeuwig is. Vanuit deze psalm leren we terugkijken om ons te bezinnen op het leven. Wat zijn de dingen van blijvende waarde? Wat hebben wij gedaan met onze tijd? Welke plaats kreeg de Here God? Soms worden we door omstandigheden stil gezet. Die scheiding, dat ongeluk, die ziekte.... Je gaat denken. Je kijkt terug. Vaak schrik je daarvan. Je bent zo weinig toegekomen aan de dingen die echt van waarde zijn. Het leven heeft je meegesleurd.... Het kan geen kwaad om jezelf eens stil te zetten. Misschien bent u al bezig met voorbereidingen voor de vakantie. Neem deze gedachte dan ook maar mee.....

L.C. Buijs, CGK-Groningen

23 juni: Ezechiël 15

Israël wordt vergeleken met een wijnstok. Dit beeld komt vaker voor in het OT. Zie Psalm 80:9-12, Jeremia 2:21 en Hosea 10:1. God zorgt voor zijn wijnstok. Maar hier is het hout van de wijnstok nog minder dan gewoon brandhout. De wijnstok is een edele plant, maar als hij geen vruchten draagt, is hij totaal waardeloos. Erger nog: een onvruchtbare wijnstok is nutteloos. Daarom: uitrukken en verbranden! Is je leven een vruchtbaar leven? Lees ook Johannes 15:1-6. Het is God, de Landman, niet te doen om het hout, maar om de vruchten!

24 juni: Ezechiël 16:1-22

Israël wordt vergeleken met een pasgeboren meisje, dat te vondeling gelegd werd. De Here nam het aan als zijn eigen kind. Hij gaf haar te eten en liet haar opgroeien, zodat ze een mooie, jonge vrouw werd. Toen trouwde Hij met haar. Op alle mogelijke manieren toonde Hij haar zijn liefde. Alles wat ze was en had dankte ze aan Hem. Maar... alle mooie geschenken die ze van haar man, de Here, had gekregen, gebruikte ze om Hem te bedriegen. Ze lokte daarmee andere mannen naar zich toe. Daarover klaagt de Here. De geschiedenis van de kerk is vol van voorbeelden van dit overspel. Wil de Here met die kerk nog iets te maken hebben? Ja, dat is zijn liefde. Die is onbeschrijfelijk groot. Hoe staat het van onze kant? Hoe gedragen wij ons met alles wat ons door de Here gegeven is?

25 juni: Ezechiël 16:23-43

De Here klaagt Israël aan. Zijn mooie, jonge vrouw ging hoereren met vreemden: Egyptenaren, Assyriërs, Babyloniërs. In het NT vind je hetzelfde beeld. Christus noemt het Israël tijdens zijn omwandeling op aarde een overspelig geslacht. Paulus vergelijkt het huwelijk met de verhouding van Christus en de gemeente. In de Openbaring wordt de grote hoer getekend, en daartegenover de kerk als de reine bruid. Juist in Openbaring lezen we over het oordeel van de afvallige vrouw. Het huwelijksleven is beeld van het mooiste dat er bestaat: de verhouding tussen de Here en zijn volk.

26 juni: Ezechiël 16:44-63

Ezechiël mag prediken dat de Here ondanks Israëls afdwalingen de verhouding weer herstellen zal: 'Maar Ik zal Mijn verbond met u uit de dagen van uw jeugd gedenken'. Hoewel Israël het verbond heeft vergeten, de Here zal het toch blijven gedenken. Hij vergeet zijn beloften niet, maar houdt vast aan zijn eens gegeven woord en verbond. Dit is een profetie van het nieuwe verbond, dat eeuwig vastligt in onze Here Jezus Christus. Er zal verzoening komen!
"Een stroom van ongerechtigheden had d' overhand op mij, maar U verzoent ons overtreden en maakt van schuld ons vrij." (Ps. 65: 2 ber.)

27 juni: Ezechiël 17:1-15

Het prachtige toekomstperspectief weerhoudt Ezechiël er niet van om maar telkens weer de trouwbreuk van Juda aan het licht te stellen. Niet alleen tegenover de HERE heeft Juda zijn woord gebroken. De profeet krijgt de opdracht een gelijkenis te vertellen. Daarin wordt symbolisch de trouwbreuk van koning Sedekia voorgesteld. De koning van Juda en de zijnen hebben hun verbond met Babel gebroken door politieke alliantie met Egypte. Je kunt een verbond niet straffeloos schenden. God straft trouwbreuk.

28 juni: Ezechiël 17:16-24

Koning Sedekia zal de straf op zijn eed- en trouwbreuk niet ontlopen. Hij zal buiten zijn eigen land, in ballingschap, sterven. Ezechiël mag profeteren van een nieuwe toekomst van Davids koningshuis. De Here zelf zal een jonge loot van de oude stam nemen. Hij zal de Messias, de grote zoon van David, verwekken. 'Vogels van diverse pluimage' zullen tot de Messias komen en bij Hem schuilen. Dit is de belofte dat ook de heidenen tot het geloof in de Christus gebracht zullen worden.

29 juni: Ezechiël 18:1-18

'De vaders hebben onrijpe druiven gegeten en de tanden der kinderen zijn slee geworden'. Het is niet juist alle schuld op rekening van 'de vaders' te schuiven, Natuurlijk, er is een solidariteit van geslachten. Maar ieder blijft *zelf* verantwoordelijk! De man, 'de ziel', die zondigt, die zal sterven. Een zoon zal niet mede de ongerechtigheid van zijn vader dragen.

30 juni: Ezechiël 18:19-32

Daarom is het verkeerd om te zeggen: 'De weg van de HERE is niet recht' (vs.25). Het is juist zo, dat de wegen van het 'huis Israëls' niet recht zijn. Niet alleen om de zonden van de vaders, maar ook om de ongerechtigheid van de kinderen nadert het oordeel. Daarom roept de profeet opnieuw op: 'Bekeert u, en leeft!' Maar wil het huis Israëls zich bekeren?

1 juli: Psalm 91

Wat een bemoedigende psalm! Onder Gods hoede ben je veilig. Tal van voorbeelden van Gods bescherming worden genoemd. Als mens ben je kwetsbaar, maar de Here zal je redden uit alle nood. Maar... je kunt toch ziek worden en zelfs sterven? Ja zeker, maar de Here zegt: "Ik zal hem mijn heil doen zien" (vs. 16b). En de Here Jezus zegt: "Ik ben de opstanding en het leven; wie in Mij gelooft zal leven, ook al is hij gestorven, en een ieder, die leeft en in Mij gelooft, zal in eeuwigheid niet sterven" (Joh. 11: 25 en 26). En daarna stelt Jezus de vraag die ook voor ons zo belangrijk is: "Geloofst u dat?" Zeg dan met de dichter van deze psalm: "Ik zeg tot de HERE: Mijn toevlucht en mijn vesting, mijn God, op wie ik vertrouw" (vs.2).

2 juli: Titus 1

Titus moet bekwame opzieners aanstellen met het oog op de situatie waarin de jonge gemeenten op Kreta verkeerden. Zij hadden niet gemakkelijk. Er was goede geestelijke leiding nodig van mensen die thuis waren in Gods Woord en de Here oprecht dienden. Ze moesten allerlei verkeerde invloeden op de gemeenten weren. Paulus is daar erg bezorgd over. Er zijn mensen die van geen gezag willen weten. Ze vinden dat je niemand iets mag opdringen. Anderen moet je niet vertellen wat je geloven moet en hoe je je leven zal inrichten. Herken je daarin iets van onze tijd?

3 juli: Titus 2-3

Het 2^e hoofdstuk van de brief aan Titus begint met het spreken over de gezonde leer. Gaat het hier over de belijdenis, het zuivere dogma? Nee, het blijkt dat Paulus hier doelt op het christelijk leven. Die gezonde leer moet uitkomen in de levenspraktijk van ouderen, zowel vrouwen als mannen. En ook de jongeren worden terechtgewezen. Leer en leven horen bij elkaar. Zuiver spreken over God moet samengaan met dankbaar leven voor God. Ben jij ook 'volijverig in goede werken' (2: 14b)? Paulus sluit zijn brief af met de bekende bede: 'de genade zij met u allen'. Wat is die genade?

4 juli: Filemon

De relatie met God, door Christus, stimuleert tot een goede relatie met mensen. Genade geneest. Het geneest zelfs verbroken relaties. Geloof in God geeft oog voor je eigen verkeerde opstelling in conflicten. Als je weet dat God je aanvaardt, durf je ook je zonden aan de ander toe te geven. Dat geloof in Gods genade geeft ook die ander ruimte om weer verder te willen, als je zo berouwvol terugkeert. Echt: genade geneest!

J.M.A. Groeneveld, Bedum

5 juli: Openbaring 1

Op een (vs.10) verschijnt Jezus aan Johannes. Hij draagt hem op een brief door te geven aan elk van de zeven gemeenten van Klein-Azië (hoofdstuk 2-3); daarna geeft Hij Johannes door visioenen een kijkje achter de schermen van de geschiedenis (hoofdstuk 4-22). De aanleiding hiervoor is de verdrukking die de toenmalige christenen ondervonden; Johannes zelf is daarvan ook slachtoffer: hij is verbannen naar Patmos (vs.9). Om zijn volgelingen te bemoedigen gunt Jezus hun een blik op de toekomst. Wat ons in dit bijzondere boek verteld wordt, roept vele vragen op: op welke tijd, welke situatie, welke personen slaat dit alles? Ook al blijven die vragen grotendeels onbeantwoord, dan nog kan dit boek ons een hart onder de riem steken, want zoveel wordt telkens duidelijk: Christus beschikt over alle macht en die macht zet Hij in voor de zijnen, want Hij heeft ons lief; en hoe alles ook mag lopen, Christus komt terug en brengt ons op onze bestemming (vs.5-6,8,18). Te midden van alle bedreigende ontwikkelingen kunnen we dus gerust zijn: verbonden met Christus hebben we iets onaantastbaars.

6 juli: Openbaring 2

Het bemoedigende van het boek Openbaring geldt niet automatisch voor ons. We kunnen Gods geschenken verspelen. Daarom schrijft Christus aan elk van de zeven gemeenten een korte brief om de gelovigen daar te bemoedigen of terecht te wijzen. Alle brieven hebben dezelfde opbouw:
- Eerst een aankondiging van Christus als afzender, waarbij Hij zichzelf telkens anders typeert: 'Dit zegt Hij die...'
- Dan volgt een uitgebreide typering van de gemeente, waarbij de sterke en zwakke punten aan de orde komen, vaak op deze manier: 'Ik weet uw werken.... Maar Ik heb tegen u.....'
- Na of vóór een aansporing om te luisteren komt Christus met een prachtige belofte, die in bewoordingen telkens wisselt, afhankelijk van wat Hij over de gemeente heeft gezegd: 'Wie overwint, zal Ik...'
Elke brief wordt gericht tot 'de engel van de gemeente': vermoedelijk is dit de bode die door die gemeente naar Johannes is toegestuurd. Deze brieven bewijzen hoe waar en tegelijk hoe goed het is dat Christus het Hoofd is van zijn gemeente: Hij weet tot in detail wat er gaande is en wat wij nodig hebben.

7 juli: Openbaring 3

In dit hoofdstuk staan de brieven aan de laatste drie gemeentes, met dezelfde opbouw als de eerste vier. In zijn typering legt Christus bloot wat in het hart van zijn volgelingen leeft: soms veel moois, maar soms ook veel laakbaars. Daaruit blijkt dat het ook in het eerste begin van de christelijke kerk niet ideaal is geweest: van meet af was er dwaalleer, ontrouw, de neiging om compromissen te sluiten; daarom moesten de gemeentes toen al telkens hardhandig gecorrigeerd worden.

En toch blijft Christus van zijn kant trouw aan zijn gemeentes. Hij keert ze niet uit teleurstelling de rug toe maar blijft met zijn Geest vernieuwend op hen inwerken. Dat komt heel duidelijk uit in de laatste brief, die aan de gemeente in Laodicea. Die krijgt scherpe kritiek te horen: ze zijn lauw, onbruikbaar dus (koud water is verfrissend om te drinken, heet water nuttig om ermee schoon te maken). Maar juist die lauwe gemeente krijgt te horen: 'Ik sta aan de deur te kloppen; als iemand Mij opendoet, zullen we samen eten' (vs.20). Vertrouwend: Christus staat met open armen voor ons klaar. Hoe reageren wij daarop?

8 juli: Openbaring 4-5

Hier beginnen de visioenen die Johannes te zien kreeg. Daarmee werd hem een blik gegund op wat vanaf zijn tijd tot aan het einde zich achter de schermen afspeelt. Bij het lezen daarvan moeten we Johannes' verhalen niet overvragen: het blijven visioenen. Dat wil zeggen, we krijgen deze achtergrondinformatie in de vorm van symbolen, die soms moeilijk te duiden zijn. Bovendien: wat Johannes achter elkaar vertelt, hoeft niet achter elkaar te gebeuren; eerder is het zo dat dezelfde periode, van Christus' vertrek tot aan zijn terugkeer, op verschillende manieren wordt gezien. Dat moet ons voorzichtig maken snelle verbanden te leggen tussen wat wij hier lezen en wat wij in onze geschiedenis meemaken of verwachten.

De reeks visioenen begint heel indrukwekkend met een blik in de hemel. Johannes ziet God daar glorieus tronen met om zich heen 24 oudsten (vertegenwoordigers van de oudtestamentische gelovigen) en 4 wezens (vertegenwoordigers van de schepping) die Hem laaiend enthousiast bezingen.

En dan ziet Johannes hoe in Gods hand een verzegelde boekrol is, vol met geheime profetieën over de toekomst. Alleen Christus mag die rol openen, want Hij is het Lam en staat daar 'als geslacht', dus nog met de snijwond in zijn hals. Door zijn plaatsvervangend lijden is Hij bevoegd en in staat sturing te geven aan de geschiedenis. Daarom wordt Hij door miljoenen engelen bejubeld.

Alleen dit visioen is al voldoende om ons moed te geven te midden van alles wat in de wereld gaande is, want daarvan kunnen we zeker zijn: achter de schermen is Christus actief in de weer.

9 juli: Openbaring 6:1-7:8

Tot en met hoofdstuk 8 wordt beschreven hoe het Lam de zeven zegels verbreekt van de boekrol met z'n profetieën over de toekomst. Johannes ziet dan hoe God straffend optreedt in de geschiedenis, maar tegelijk ook tot inkeer oproept en zijn volgelingen beschermt (zie H.R. van de Kamp, Openbaring):

- Zegel-1: Een ruiter op een wit paard: hoe geduldig Christus ook is, uiteindelijk zet Hij zijn overwinning door.

- Zegel-2: Een ruiter op een rossig paard: ondanks z'n dromen over wereldvrede, sticht de mens telkens weer allerlei kwaad.

- Zegel-3: Een ruiter op een zwart paard: de aarde is vaak het tafereel van voedselschaarste.

- Zegel-4: Een ruiter op een vaal paard: de dood slaat telkens onstuitbaar toe in onze wereld.

- Zegel-5: Gestorven martelaars in de hemel, die aan de voet van het altaar daar hunkerend roepen om het einde van de geschiedenis; zelf mogen ze al tot rust komen.

- Zegel-6: Een hevige aardbeving en een ontregeling van de sterrenwereld, waardoor het voor de ongelovigen overduidelijk wordt dat met God niet valt te spotten. Tegelijk ziet Johannes hoe God ervoor zorgt dat er 144.000 gelovigen overblijven, symbool voor een onoverzienbare menigte.

Dit alles maakt duidelijk dat de goede en kwade dingen in de wereld niet toevallig plaatsvinden. Daarin of daarachter (hoe je het ook maar moet formuleren) is Christus actief. Hij laat merken dat Hij zonde hoog opneemt, maar tegelijk stimuleert Hij ons om (alsnog) aan Hem gehoor te geven, want alleen bij Hem is er uitzicht.

10 juli: Openbaring 7:9-8:13

Dwars door alle angstaanjagende gebeurtenissen heen heeft God een onoverzienbare massa gelovigen om zijn troon verzameld. Dat is het uitzicht dat Christus geeft, dank zij zijn gevloeide bloed. Nu maken we nog allerlei ellende mee, maar het eindresultaat is: God wist onze tranen af en geeft ons eeuwig leven. Nu we dat weten, kunnen we de toekomst gerust ingaan.

Als Christus het 7e zegel verbreekt valt er een gespannen stilte in de hemel. Tijdens die stilte worden 7 bazuinen/ramshoornen uitgedeeld; op elk daarvan moet straks een stoot gegeven worden als waarschuwing voor wat komen gaat. Maar eerst wordt aandacht gegeven aan de gebeden van de gelovigen: die tellen dus mee in Gods bestuur van de geschiedenis! En dan volgen na elke bazuinstoot Gods straffen. Na de vierde roept een rondvliegende arend zijn medelijden uit met de mensen op aarde om wat nog komen gaat.

Deze gang van zaken maakt duidelijk dat wij op aarde nooit een paradijs kunnen en zullen stichten. De macht van de zonde is te sterk en Gods toorn daarover laat zich onvermijdelijk gelden. Zo kijken wij meestal niet naar de gebeurtenissen op het journaal: naar ons idee gebeuren de dingen zoals ze gebeuren. Hier leren we dat God daarin bezig is om de macht van de zonde te stuiten en om ons op te roepen tot inkeer. Het 'Wee u' van die arend kan dus omgezet worden in 'Gelukkig bent u' als we ons vastklampen aan het Lam dat zichzelf heeft laten slachten.

11 juli: Psalm 92

Vaak lijkt het net alsof het loont voor het kwaad te kiezen, want het gebeurt nog al eens dat het juist ongelovigen voor de wind gaat. Ook de dichter van Psalm 92 heeft hier ervaring mee: hij is geconfronteerd met vijanden, die het alleen maar goed ging. Maar de dichter raakte hierdoor niet van de wijs. Voor hem stond vast: God troont onaantastbaar in de hemel, maar Hij is ook betrouwbaar. Met dit vertrouwen is hij niet bedrogen uitgekomen, want uiteindelijk werden zijn tegenstanders compleet uitgeschakeld en kregen de gelovigen het goed: onbedreigd konden ze weer meedoen met de eredienst in de tempel.

Op korte termijn loopt het lang niet altijd zo goed af. Telkens botsen we op tegen het ondoordringelijke van Gods bestuur: 'Waarom ik en waarom zo?' Maar op de lange termijn komt het goed, al is het misschien pas na dit leven. Daar staat Gods liefde en trouw garant voor. Nooit zal Christus erin berusten dat zijn volgelingen eraan gaan. Daarom hebben we alle reden uitbundig de lof te zingen op God.

12 juli: Openbaring 9

Na een stoot op de vijfde bazuin/ramshoorn wordt de diepe afgrond geopend waarin de boze geesten in voorarrest worden gehouden. Ze stijgen daaruit op in de vorm van reusachtige sprinkhanen met een menselijk gezicht en leeuwentanden. Onder leiding van de duivelse engel Apollyon (Verderver) kwellen ze de niet-gelovigen met hun giftige angel, waarom die alle levenslust verliezen.

Nadat op de zesde bazuin is geblazen worden vier engelen losgelaten die leiding geven aan miljoenen ruiters, die vele mensen doden door vuur, rook en zwavel uit de bek van hun paarden.

Maar ze bekeerden zich niet van hun afgoderij en andere wandaden, staat er dan. Daarmee wordt duidelijk wat Gods uiteindelijke bedoeling is met alle ellende in de wereld: daarmee wil Hij de mensen niet alleen maar afstraffen maar vooral oproepen tot inkeer. Een oud thema in de Bijbel, want al in Ezech.18:23-24 staat: 'Zou Ik een welgevallen hebben aan de dood van de goddeloze? luidt het woord van de Here. Niet veeleer hieraan dat hij zich bekeert van zijn wegen en leeft?' Ook Paulus wijst erop dat God wil dat alle mensen behouden worden en tot erkenning van de waarheid komen (1Tim.2:3). Als we met ellende geconfronteerd worden, moeten we dan ook niet opstandig of bitter gaan worden maar met overtuiging voor Christus (blijven) kiezen als hèt houvast.

13 juli: Openbaring 10

Voordat de zevende bazuin/ramshoorn wordt geblazen, volgen er twee intermezzo's. Johannes ziet een indrukwekkende engel, die deels op de zee en deels op het land staat, als teken dat z'n boodschap voor de hele wereld bestemd is. Hij heeft een geopende boekrol in de hand, al eerder genoemd in 5:1. Die rol staat vol met profetieën over de toekomst. Hij zweert bij God dat deze profetieën vervuld worden.

Dan wordt Johannes opgedragen die boekrol op te eten, net als Ezechiël destijds (Ezech.2:8-10); het smaakt naar honing, maar als hij het op heeft, ligt het hem zwaar op de maag. Daarmee wordt aangegeven dat Johannes' boodschap vol vreugde zal zijn (Gods kinderen worden bevrijd) maar tegelijk ook verdriet zal oproepen (Gods vijanden worden afgestraft). Het is waar, bij het evangelie domineert het goede, blijmakende. Maar het evangelie heeft ook een donkere kant: uiteindelijk laat God de zonde niet ongestraft en schakelt Hij de goddelozen eens uit. We zijn dus gewaarschuwd!

14 juli: Openbaring 11

Hier volgt het tweede intermezzo nadat op de zesde bazuin/ramshoorn is geblazen. Johannes moet de tempel opmeten, om zo dit terrein af te bakenen: God biedt zijn kinderen bescherming. Tegelijk krijgt Johannes te horen dat de voorhof en de stad zelf vertrapt worden. In die tijd laat God twee profetische getuigen optreden, een nieuwe Mozes en Elia. Ze staan symbool voor de kerk zoals die als licht voor de wereld optreedt, of in elk geval hóórt op te treden. Zodra hun taak voltooid is, worden ze door het beest (zie Openb.13) vermoord. Een paar dagen later worden ze weer levend en gaan de hemel in.

Dan wordt op de zevende bazuin/ramshoorn geblazen en krijgt Johannes weer de geopende hemel te zien. Daar wordt God om zijn koningschap en om zijn bevrijdend ingrijpen enthousiast toegejuicht, waarna er een imponerende donderbui losbreekt als een uiting van Gods ontzagwekkende glorie.

We zeggen wel eens dat we nu tegen de achterkant van Gods borduurwerk aankijken, maar dat we zeker kunnen zijn van het prachtige ontwerp aan de vóórkant. Maar in het boek Openbaring wordt ons telkens al een blik op de voorkant gegund. De feiten zoals wij die waarnemen, kunnen ons soms onzeker of zelfs bang maken: 'Hoe loopt het met Gods kinderen af?' Maar als we ons met Johannes naar de hemel verplaatsen, kan het buiten discussie staan: als onze koning biedt God ons afdoende bescherming en zet Hij zijn plan om het kwaad uit te bannen onstuitbaar door. Het kòmt dus goed.

15 juli: Openbaring 12

Al in het paradijs heeft God aangekondigd dat er vijandschap zou bestaan tussen de slang, de duivel en de vrouw met hun kroost (Gen.3:15). Deze strijd wordt hier nader uitgewerkt. Johannes ziet een prachtig versierde vrouw (Gods kerk in de loop van de eeuwen), die belaagd wordt door een angstaanjagende draak (Satan); hij wil het kind dat zij gaat baren meteen verslinden. Die kwaadaardige bedoeling herkennen we in het Oude Testament, telkens als Gods volk in z'n voortbestaan bedreigd wordt. Als het kind geboren is, blijft het buiten Satans bereik en wordt hij meteen naar de hemel gehaald. Daarin herkennen we Christus die tijdens zijn leven de duivel heeft weerstaan en uiteindelijk naar de hemel is gegaan, onbereikbaar voor Satan.

Maar daarmee is het niet afgelopen: er ontstaat een gigantische oorlog in de hemel. Michaël en zijn engelen verslaan de draak met z'n engelen en verjagen die uit de hemel. Had Satan tot die tijd vrij toegang (zie Job 1:6-12; Zach.3:1-2), sinds Christus' verschijning daar is Satans optreden als aanklager in de hemel voorbij.

Om deze beslissende stap vooruit in de geschiedenis klinkt in de hemel een lofprijzing op God. Tegelijk wordt over de aarde 'wee u' uitgesproken: de duivel zet nu alles op alles om de vrouw, Christus' gemeente, in het nauw te brengen. Die actie wordt in het slot van dit hoofdstuk beschreven: enerzijds angstaanjagend, want geloven blijkt telkens vijandschap op te roepen; anderzijds geruststellend, want God blijkt zijn gemeente afdoende bescherming te bieden.

16 juli: Openbaring 13:1-14:5

De duivel is een geduchte tegenstander. Hij schakelt twee beesten in: een beest dat uit de zee en een beest dat uit de aarde opkomt. Het eerste beest mag namens de draak/duivel macht uitoefenen. Net als Christus, het Lam, overleeft hij een dodelijke wond, wat hem wereldwijd talloze volgelingen bezorgt. Hij keert zich in godslasterlijke taal tegen God en onderneemt bloedige actie tegen de gelovigen. Hier herkennen wij de politieke macht zoals die soms agressief tegen Gods volk wordt ingezet, in Johannes' tijd de moordzuchtige Nero (zijn naam zit verscholen in het getal 666, 3:18).

'Hier blijkt de volharding en het geloof der heiligen', staat er dan (13:9). Het is vaak niet makkelijk om trouw te blijven: de duivel oefent grote invloed uit, vaak tastbaar via agressieve mensen of instanties.

Het tweede beest heeft de verraderlijke uitstraling van een lam, maar spreekt als de draak, de duivel. Het beest fungeert als een minister van propaganda in dienst van het eerste beest (in 16:13 wordt hij daarom 'valse profeet' genoemd) en organiseert daarvoor een heuse eredienst, terwijl hij economische discriminatie toepast op wie weigeren daarin mee te doen. Hier herkennen wij de verleiding die uitgaat van allerlei dwaalleer, onchristelijke godsdienstigheid en ideologieën in de wereld.

Toch ziet het er niet hopeloos uit, want diezelfde gediscrimineerde mensen, die geweigerd hebben afgoederij te plegen ('ze zijn maagdelijk', 4:4), zien we in 14:1 terug bij het Lam op de berg Sion; dat wil zeggen: ondanks alle moeiten zijn ze op aarde geborgen bij Christus. Vanuit de hemel krijgen zij een indrukwekkend loflied voorgezongen. Bemoedigend: van onszelf kunnen we onmogelijk standhouden, maar door de kracht van Christus' Geest behalen we uiteindelijk toch de overwinning (Zondag 52 van de Heidelbergse Catechismus).

17 juli: Openbaring 14:6-15:8

Gods straffend optreden op aarde neemt qua intensiteit toe. Maar eerst worden achter elkaar drie engelen uitgezonden om de mensen te waarschuwen en tot inkeer op te roepen: een samenvatting van het missionaire optreden van de kerk in de loop van de eeuwen. De gelovigen worden bemoedigd met de woorden: 'Zalig de doden die in verbondenheid met de Here sterven; dat ze rusten van hun moeiten.' God laat zich in zijn toorn nooit tomeloos gaan, maar heeft steeds onze redding op het oog. Maar weigeren mensen hardnekkig zich te laten redden, dan ondergaan ze vroeg of laat daarvan de gevolgen.

In het visioen ziet Johannes Christus op een wolk verschijnen, die met een sikkel het graan op aarde maait: het bijeenbrengen van de gelovigen. Daarna gaat een engel aan het werk met een sikkel; hij snijdt de druiventrossen af, waarna die in de druivenpers uitgeperst worden: Gods afrekening met de ongelovigen. Daarop hoort Johannes de trouw gebleven gelovigen op het glazen podium voor Gods troon een overwinningslied zingen, zoals eens de Israëlieten na de ondergang van Farao's leger in de Rietzee. Maar nog is Gods toorn niet uitgewoed, want Johannes ziet zeven engelen in de hemel verschijnen met elk een gouden schaal (vroeger: fiool) in de hand, vol met Gods toorn.

18 juli: Openbaring 16

De zeven engelen krijgen opdracht elk hun schaal leeg te gieten en zo rampen op aarde te veroorzaken:

- Schaal 1: Gods vijanden krijgen kwaadaardige gezwellen.
 - Schaal 2: het water in de zee wordt gestold bloed, dodelijk voor de vissen.
 - Schaal 3: het water van rivieren en bronnen wordt bloed en daardoor ondrinkbaar.
- Dit drietal schalen wordt afgesloten met instemmende reacties van een engel en van de zielen aan de voet van het altaar (verg. 6:9): 'Ze hebben het verdiend, hun bestraffing is rechtvaardig.'
- Schaal 4: de mensen worden door de zonnehitte verzengd.
 - Schaal 5: het wordt pikdonker en de mensen worden daar benauwd van.
 - Schaal 6: het water in de Eufraat droogt op, waarmee de weg gebaad wordt voor de komst van de bondgenoten van de draak en z'n beide beesten naar de verzamelplaats Harmagedon, ofwel Megiddo (waar in de oudtestamentische tijd verschillende veldslagen geleverd zijn).
 - Schaal 7: onder het geluid van een donderbui vindt er een grote allesverwoestende aardbeving plaats.

Al deze rampen zijn bedoeld de mensen tot inkeer te brengen, maar, staat er een paar keer: ze bekeerden zich niet maar lasterden God. De oproep die luidkeels van rampen uitgaat, wordt niet door de mensen opgepakt. Integendeel, ze blijven nog hardnekkiger aan hun ongeloof vasthouden. En Gods kinderen? Hopelijk gebruiken wij alle ellende waarmee we geconfronteerd worden als een stimulans houvast te zoeken bij God: alleen de verbondenheid met Christus geeft uitzicht, tot in eeuwigheid.

19 juli: Openbaring 17

Vanaf dit hoofdstuk komt Babylon in beeld: een rijk geklede hoerige vrouw, overdadig behangen met sieraden (tegenpool van Jeruzalem, de bescheiden geklede bruid uit 19:8; 21:2). Van haar wordt gezegd dat ze op zeven bergen zetelt; daarmee wordt verwezen naar de stad Rome, gebouwd op zeven heuvels. Blijkbaar is Babylon symbool voor de economische macht zoals die mensen en instanties verstrikt in de zucht naar welvaart en invloed. De vrouw gebruikt het beest uit 13:1 als rijdier, waaruit blijkt dat die economische macht gedragen wordt door politieke macht. Raadselachtig wordt van dit beest gezegd dat het was, niet is en toch zal zijn; hierin lijkt hij iets op God die is, was en komt (1:4,8), maar bij het beest staat erbij dat hij z'n verderf tegemoet gaat. Alleen de band met God geeft dus uitzicht.

Even raadselachtig wordt gesproken van koppen en horens, die tegelijk koningen zijn; mogelijk wordt hiermee gezinspeeld op toestanden uit Johannes' tijd. Dit slaat vermoedelijk op het totaal aan antichristelijke machthebbers. Het gemeenschappelijke aan al deze personages is hun haat tegen het Lam en zijn volgelingen; van de vrouw wordt zelfs gezegd dat ze dronken is van het bloed van de gelovigen. Maar op het eind keren al die koningen zich onder leiding van het beest tegen de vrouw. Door dit alles wordt aangegeven hoe vijandig de economische en politieke macht vaak staat tegenover Christus' gemeente, maar hoe Gods vijanden uiteindelijk ondergaan. Bemoedigend voor christenen die de haat tegen Christus in hun eigen leven ervaren.

20 juli: Openbaring 18

Luidkeels roept een engel: 'Gevalen is de grote stad Babylon!' Maar voor het zover is, klinkt de oproep tot de gelovigen uit Babylon weg te vluchten om geen last te krijgen van de rampen die over haar komen; hiermee wordt ons voorgehouden dat we geen water in de wijn van ons christen-zijn moeten doen maar ons ver moeten houden van de zonde in onze wereld: anders gaan ook wij de ondergang tegemoet.

Als motief voor Babylons ondergang wordt genoemd: haar hoogmoed (vs.7), haar ongerechtigheid (vs.5) en haar afslachten van gelovigen en anderen (vs.24). En dan volgt een brede beschrijving hoe de koningen/bestuurders, kooplui en zeelui die van haar geprofiteerd hebben, rouwklagen over haar ondergang. Tegelijk worden de gelovigen opgeroepen zich over het gevallen Babylon vrolijk te maken, want God heeft nu recht gedaan aan alle slachtoffers van Babylon. En nog eens wordt bevestigd dat er nooit meer in Babylon gemusiceerd, gefeest en gewerkt zal worden.

Hoe we de verschillende details ook moeten uitleggen en toepassen, de hoofdstrekking is helder: Gods vijanden hebben vaak veel macht en laten zich gelden ten koste van zijn kinderen, maar uiteindelijk gaan ze eraan. Wat onaantastbaar blijft, is Gods beschermende liefde voor zijn kinderen.

C. van der Leest, Groningen-Oost

21 juli: Openbaring 19:1-10

Opnieuw een bericht van de hemelse Bruidegom voor zijn bruid op aarde. De hemel juicht over de val van Babel. De lofzang wordt overgenomen door de vierentwintig oudsten. Bedoeld zijn de vertegenwoordigers van de kerk op aarde. Met de vier wezens zouden de vertegenwoordigers van de schepping bedoeld zijn. Allen zij het eens over de rechtvaardigheid van Gods oordeel. Vers 9 prijst hen gelukkig die zijn uitgenodigd voor het bruiloftsmaal van het Lam. Daarom de oproep om de strijd van het geloof te blijven voeren.

22 juli: Psalm 93

Welk beeld hebt u/heb jij van God? En waar komt dit beeld vandaan? Vast en zeker zullen de psalmen daar een rol in spelen. In deze psalm is veel aandacht voor Gods macht en majesteit. In Hem is kracht en sterkte. Maar er werken ook anti-goddelijke krachten. In vers 3 wordt daarvoor het beeld van rivieren (stromen) gebruikt. Golfbewegingen in de (kerk-)geschiedenis maken de gelovige onzeker. Maar Gods Woord is betrouwbaar.

23 juli: Openbaring 19:11-21

In vers 11 wordt de draad van hoofdstuk 16 opgepakt. Het beest en de leugenprofeet worden gevangen genomen. Zij hebben veel aanhang gehad. Maar God is een God die het kwaad wrekt. Jezus is de ruiter op het witte paard (wit is de kleur van de overwinning en/of van het hemels licht). Hij wordt Getrouw en Waarachtig genoemd. Dat staat tegenover leugen en gruweldaden. Wat daarvan overblijft wordt getekend in vers 20.

24 juli: Openbaring 20

Johannes krijgt adembenemende visioenen. De engel komt in actie tegen de satan. Hij wordt gearresteerd. Maar alweer een ander gezicht: martelaren die onthoofd zijn om hun trouw aan God, mogen zitten in troenen om te regeren met Christus. Vanaf vers 7 trekt satan er opnieuw op uit, mobiliseert volken tegen de kerk. Niet voor lang: in het eindvisioen ziet Johannes een grote witte troon (vergelijk Openbaring 19,6), blinkend vanwege Gods heiligheid. Alle mensen verschijnen daar voor Gods troon en worden geoordeeld. Vijanden van God verdwijnen: de duivel (vers 10), de dood en het dodenrijk en wie niet is opgeschreven in het boek des levens (Openbaring 14,15).

25 juli: Openbaring 21:1-14

Het hangt van Gods gunst af of je binnen mag gaan in het nieuwe Jeruzalem. Toch is dat geen willekeur. Uitgesloten worden zij die gruwelen bedrijven als in vers 8 beschreven. Toch geeft een braaf leven niet de doorslag. Dat is Gods genade: als je je leven buiten je zelf, in Christus zoekt, wordt je door Hem meegenomen naar de eeuwigheid.

26 juli: Openbaring 21:15-22: 5

Het nieuwe Jeruzalem is vol van Gods aanwezigheid. Het is een geweldige, schitterende woonplaats. De poorten staan uitnodigend open voor wie erin wonen. De namen van de apostelen zijn terug te vinden op de poorten. Wat ook een pracht en praal: goud en edelgesteenten. Johannes die dit visioen gezien heeft kende de prachtige natuurlijke tinten van edelstenen. Hij schildert ons een heilige stad, die er bijzonder kleurrijk uitziet. Het geheim van edelstenen is hun variatie in kleur. Als uit alle volken der aarde mensen deze stad bewonen, dan is Christus degene die hen verlichten zal. Was dat ook al niet zo toen ze nog op de aarde leefden, in verbondenheid aan Hem?

27 juli: Openbaring 22:6-21

"Ik kom spoedig". Dat is de rode draad in dit gedeelte. En daarmee moet je rekening houden! Christus vraagt ons om niets af of toe te doen aan zijn profetie. Hebben wij dan een dor boeken-geloof? Het boek Openbaring is een deel van de bijbel dat wel duidelijk voelbaar maakt dat Christus zelf in de Schrift te vinden is. Wat een actie, wat een werken aan de toekomst! Ons gebed is: Maranata, kom spoedig Here Jezus!

28 juli: Psalm 94:1-11

In Psalm 94 leren we een eigenschap van God kennen die we ook in Openbaring al vaak tegen gekomen zijn. De wraak van God komt ter sprake. De goddelozen overtreden de wet van God. Zij verdrukken Gods kinderen. Daarbij worden juist de zwakken niet ontzien. Het lijken wel berichten uit onze journaals. God ziet het en Hij hoort het. Wraakgevoelens kennen we van mensen die heel ver gaan om hun eer te verdedigen. En van onszelf?? Wat doen we ermee?

29 juli: Psalm 94:12-23

De dichter van Psalm 94 houdt zijn verontrusting niet voor zichzelf. Hij legt zijn zorgen over wat er aan onrecht gebeurt bij God neer. God is Rechter, er zal verlossing komen! Of, zoals we zeggen met artikel 37 N.G.B.: die dag verwachten wij met groot verlangen. De psalm merkt opdat die belijdenis je vrede geeft in een wereld van verdrukking.

30 juli: Ezechiël 19

Een klaaglied over de Judese koningen Joahaz, Jochachin en Zedekia. Het zijn drie broers die voorafgaand aan de Babylonische ballingschap over het Joodse volk hebben geregeerd. Ze worden hier vorsten van Israël genoemd. Israël (= vorst van God) is de erenaam die Jakob kreeg, toen hij bij Pniël tegen God en mensen had gestreden en door het geloof overwon. Deze vorsten zijn echter goddeloze lieden. Ze strijden ... tegen weduwen en voeren Gods volk naar de ondergang. De profeet treft een uiterst gevoelige snaar door in dit lied een tegenstelling te maken tussen de voortreffelijkheid van koningin-moeder Hamoetal (de fiere leeuwin) en het goddeloze optreden van haar drie zoons (de leeuwen). Hamoetal was de vrouw van de gelovige koning Josia. Zegt het hun niets dat zij het levenswerk van hun gelovige moeder (en vader) moedwillig kapot maken? Op welk spoor bevind jij je?

31 juli: Ezechiël 20:1-17

De les van de geschiedenis (1) De profeet wordt geraadpleegd door oudsten uit Israël. Judese voorgangers vragen hoe zij aan de dreigende straf van God kunnen ontkomen. Het antwoord van God, via de profeet, is dat de HERE door hen niet geraadpleegd wil worden. Laten ze maar letten op de geschiedenis van Gods volk! Die historie laat namelijk zien, dat God tevergeefs zijn ontfermende armen uitstreckte naar een ongevolg en goddeloos volk!

1 augustus: Ezechiël 20:18-31

De les van de geschiedenis (2) God wil zich niet laten raadplegen door de oudsten die zich tot de profeet wenden. Tot op de huidige dag gaan ze immers door met het doen van goddeloze praktijken (vs.29-31a). In het Nieuwe Testament (Handelingen 7) zien we dat Stefanus op soortgelijke wijze te werk gaat als hij zich verweert tegen de Joodse leidslieden. Ook Stefanus laat de geschiedenis spreken: De HERE wordt steeds afgewezen. Op zo'n prediking is maar één antwoord mogelijk, namelijk verootmoediging voor de HERE en erkennen: wij en onze vaders hebben gezondigd!

2 augustus: Ezechiël 20:32-44

Vanwege alle goddeloosheid zal God zijn volk verstrooien onder de volkeren. Maar God verbindt daaraan in zijn genadige goedheid een groots perspectief: Hij zal hen daar onder zijn herdersstaf door doen gaan. Omwille van de komende Christus zal God daar tot hun hart spreken: een deel zal zich verharderen in ongehoorzaamheid, maar een ander deel zal door Gods Geest zich gewillig laten verzamelen onder de staf van Christus. Een prachtig vergezicht op de nieuwtestamentische kerk, die God onder het Hoofd Christus uit alle volkeren bijeenbrengt. Ja, het ziet uit op de jongste dag, wanneer al Gods beloften ten volle vervuld zullen worden: en het zal worden: één Herder, één kudde.

3 augustus: Ezechiël 21:1-22

In dit hoofdstuk wordt voorzeggd dat de voltrekking van Gods oordeel aan Juda onafwendbaar is: zowel de goeden als de slechten zullen door de Chaldeeën gedood worden. Dit wil niet zeggen, dat er geen verschil is tussen de dood van de rechtvaardige en die van de goddeloze. Maar het zegt wel, dat de Chaldeeën dan niets en niemand zullen ontzien. Ezechiël moet (vers 14) in de handen klappen als symbool dat de Chaldeeën elkaar zullen ophitsen om volledig met de Judeeërs af te rekenen. Aangrijpend is te lezen, dat de HERE ook zelf in de handen zal klappen (vers 17) om de Chaldeeën tegen Juda op te hitsen: Gods toorn is niet meer te keren tegen zijn volk, dat Hem zo vaak in ongelooft heeft versmaad. Aan Gods geduld komt bij volharding in zonde en ongelooft een keer een eind. Met te meer klem klinkt die boodschap ook door in het Nieuwe Testament: "Vreselijk is het te vallen in de handen van de levende God!" (Hebreeën 10,31)

4 augustus: Ezechiël 21:23-37

De Joden weten zich beschermd door hun nieuwe bondgenoten, nadat zij (meinedig!) het (opgelegde) verbond met Babel hebben verbroken. Maar God heeft tot de ondergang van Jeruzalem besloten. De meened neemt Hij hoog op! De hoofdstad Rabba van de Ammonieten zal hetzelfde lot als Jeruzalem ondergaan, al voltrekt zich de verwoesting van Jeruzalem eerst. De Ammonieten hebben zich ook aan meened schuldig gemaakt. Daarnaast hebben zij Gods volk, Gods oogappel, gesmaad.

De verzen 25-27 zijn heel bijzonder: God zal verhogen die nederig is (= koning Jojachin) en vernederen die hoog is (= koning Zedekia). De naar Babel weggevoerde koning Jojachin zal eten van de tafel van de koning van Babel (Jeremia 52:31-34). De 'evangelische' ommakeer die hoort bij het rijk van Christus. Ezechiël profeteert hier van de grote Zoon van David, de Messias, die alle heerschappij zal ontvangen op basis van recht. Gods trouw blijft, zelfs in zulke door de zonde vastgelopen situaties, waarin alles spreekt van Gods toorn! Houdt daarom altijd moed in voor- en tegenspoed!

5 augustus: Psalm 95

Het volk van God gaat naar de tempel. Er wordt gezongen: "God is de rots van ons heil". Let erop dat het in dat woord 'heil' om 'helen' gaat: goed, gezond maken. Jezus wordt Heiland van de wereld genoemd, omdat Hij het is die van zonde bevrijdt, met God verzoent en alle gevolgen van de zonde wegneemt. Hij wast alle tranen weg, Hij heelt echt! Uit de samenhang van de hele Bijbel weten we, dat de HERE een genadig God is, omdat zijn lieve Zoon de weg is gegaan van kribbe en kruis. Groot is Hij in zijn zorg: het beeld van een Herder die schapen weidt, spreekt tot de verbeelding. Luister dan naar zijn heilzaam Woord! Vergelijk Johannes 10:14-16.

A. van der Sloot, Bedum

6 augustus: Ezechiël 22:1-16

"Hij is eraan verknocht, meer dan aan welke stad van Jakob ook." Dit zijn woorden uit een nieuwe berijming van Psalm 87, uit 'Psalmen voor nu'. Waarschijnlijk kent u deze berijming beter: "De HEER, die Zich in Sions heil verblijdt, bemint haar meer dan één van Jakobs steden."

Een mooie Psalm. God hield van Jeruzalem. Hij houdt van de gemeente. Maar door Ezechiël zegt God heel iets anders: "Ik schud mijn vuist tegen je, Jeruzalem." (Zie vers 13.) Hoe kan dat nu?

En toch: bent u nooit heel erg boos op iemand van wie u heel veel houdt? Vast wel. Waarom? Omdat je het weer goed wilt krijgen. Nu, zo is het met God ook.

7 augustus: Ezechiël 22:17-31

Een land waarop de regen geen vat heeft, waarin de regen niet doordringt als het stormt. (Zie vers 24.) Met zo'n akker begin je niets. Dat het niet goed gaat, ligt niet aan de omstandigheden. Het komt door de grond.

Met zulke grond vergelijkt God Israël. De omstandigheden waren prima en toch ging alles heel erg fout. Zelfs mensen die de toon aan moesten geven, deden dat verkeerd. De profeet Ezechiël noemt de koningen (vers 25), de priesters (vers 26), andere leiders (vers 27), de profeten (vers 28) en de landadel (vers 29). Maar vergis je niet, want je krijgt heel vaak de leiders die je verdient.

Ik moest denken aan Jezus' gelijkenis van de Zaaier. Het zaad was uitstekend, maar heel veel grond niet. Het zaad is ook vandaag prima. Veel andere christenen zijn er jaloers op. Hoe staat het met de grond?

8 augustus: Ezechiël 23:1-27

Kent u dat lied van Ria Borkent over het nieuwe Jeruzalem? Getoonzet op de mooie melodie van Willem Vogel is het echt ontroerend: "Als een bruid op haar mooist ..." (Negentig Gezangen Lied 42.)

De vergelijking van de gemeente met een bruid is bekend en geliefd. In het huwelijksformulier komen we hetzelfde tegen, maar dan omgekeerd. "Zoals de gemeente Christus liefheeft ..."

Maar nu de vergelijking tussen de kerk en een prostituée: is dat niet iets voor het Oude Testament? We kennen het beeld via Hosea, die profeet die van God met een hoer moest trouwen. We komen het nu bij Ezechiël opnieuw tegen. Deze keer gaat het om twee hoeren. De eerste heet Ohola. Dat betekent: 'haar eigen tent'. Ohola is een symbool voor het tienstammenrijk, en dat rijk kiest heel eigenzinnig haar eigen plaatsen voor de eredienst.

De tweede heet Oholiba, dat wil zeggen: 'mijn tent is in haar'. Oholiba duidt Juda aan. De Judeeërs kwamen bij elkaar op de plaats die God verkoos. Toch bleek dat niet de garantie voor een goede afloop te zijn.

Maar nogmaals: is dit niet heel erg Oudtestamentisch? Een vraag: 'zou God zich vandaag nooit grandioos verraden voelen door een gemeente, een kerk? En zou dat ook onze kerk kunnen zijn?'

9 augustus: Ezechiël 23:28-49

Heel afschuwelijk, een god die zijn eigen mensen in stukken laat hakken. (Zie vers 47.) Is dit God wel? Als je je eigen boosheid tot die ander door wilt laten dringen, zul je ook zijn of haar eigen taal moeten spreken. Anders denkt hij of zij nog, dat je het niet meent.

Hoe maak je een volk dat er geen been in ziet om kinderen te offeren duidelijk, dat je dit niet neemt?

Het gaat niet om de manier waarop, maar om het feit dat. Als je een hechte relatie met God hebt, ontdek je vanzelf hoe de Here vandaag zijn boosheid uit.

10 augustus: Ezechiël 24

Er kan een moment zijn, dat God je helemaal voor zich opeist. Dat hoeft niet altijd. Het kan ook zijn, dat je een deel van je tijd besteedt aan het werk waarmee je je geld verdient, een ander deel aan de kerk en aan het evangelie en weer een ander deel aan je relaties en aan ontspanning. Maar soms worden mensen helemaal opgeëist. Hij is niet voor niets op 55-jarige leeftijd gestorven. De situatie van de kerk op dat moment bracht dit gewoon met zich mee.

Voor Ezechiël geldt hetzelfde. Niet iedere profeet heeft van God een rouwverbod gekregen bij het overliden van zijn vrouw. Ezechiël is zelfs de enige, van wie dit in de bijbel staat. Maar de situatie was er naar.

De ballingen in Babel, onder wie Ezechiël profeet was, gingen er zonder meer vanuit dat ze binnenkort wel weer zouden terugkeren naar Juda. Jeruzalem zou niet vallen. Dat kon niet. Jeruzalem was de stad van God!

Deze mensen hadden een bord voor de kop. Dan is er heel wat nodig om ze wakker te maken.

De vrouw van Ezechiël sterft en hij rouwt er niet eens om. Dan is er maar één mogelijkheid: hij heeft haar zelf vermoord of laten vermoorden. Als Jeruzalem valt, dan is het eigenlijk zo, dat de Judeeërs hun eigen stad hebben vernield.

11 augustus: Ezechiël 25

Je kunt als kerklid naar twee kanten doorslaan: óf je verdedigt je eigen kerk door dik en dun óf je kraakt die kerk helemaal af. Het verbaast je vast niet, dat God geen van beide doet.

Jeruzalem is gevallen. De stad en de tempel zijn vernield. Een ooggetuige is het de profeet Ezechiël in Babel komen vertellen. (Zie 33: 21. Vergelijk 24: 25, 26.)

Het was hun eigen schuld. God heeft hen zo gewaarschuwd. De buurvölker hebben er leedvermaak om. 'Ha, net goed!' Maar schaart God zich nu achter die buurvölker? Nee, God is kwaad op hen en Hij komt op voor Juda. Want waarom was God ook nog maar weer boos op Jeruzalem? Omdat Hij het in orde wilden hebben. Als je echt van iemand houdt, dan blijft je liefde, ook al ben je wel eens boos. Die boosheid staat in dienst van je relatie.

12 augustus: Ezechiël 26

Als een docent die hoog aangeschreven staat tijdens een hoorcollege het christelijk geloof afkraakt, schrik je. Als de baas van je bedrijf hetzelfde doet, schrik je ook. Naarmate de niet-gelovige meer macht heeft, voel je jezelf onzekerder worden.

Tyrus was in de tijd van Ezechiël een machtige stadstaat op een eiland vlak vóór de Syrofenicische kust. Machtig vooral door de handel. Eén stad maar en toch: de Assyriërs en zelfs de Babyloniërs kregen het niet klein. Tyrus was ook het centrum van de dienst aan de vruchtbaarheidsgodin Asjera. De goddeloze koningin Izebel kwam er vandaan.

En toch gaat Tyrus eraan. God is altijd nog de sterkste! Wee dus maar niet bang en blijf vooral jezelf.

13 augustus: Psalm 96

Kent u die prachtige bewerking van Psalm 96? Ze staat in de Rooms-katholieke bundel *Gezangen voor Liturgie* en sinds november 2003 ook in de bundel *Negentig Gezangen*, die in gebruik is bij de Gereformeerde kerken *Vrijgemaakt*. Voor een aantal van u, van jullie, waarschijnlijk nieuw.

Maar ooit was ook de oorspronkelijke Psalm nieuw. Op een dag werd hij voor het eerst uitgevoerd in de tempel van Jeruzalem en het hele volk werd aangespoord om het mee te zingen of mee te reciteren: "Zingt nu de Heer een nieuw lied."

Het produceren en uitvoeren van iets nieuws kost inspanning. Het is geen routinekarweitje. Maar juist daardoor heeft het ook iets verfrissends en onze God is dit waard!

14 augustus: Ezechiël 27:1-25a

In de tijd van Ezechiël was Tyrus beroemd. Uit allerlei landen deden handelaars Tyrus aan. Je kunt het vergelijken met New York. Op zich is daar niks mis mee. Je kunt zonde doen met veel, maar ook met heel weinig bezit.

Maar het einde van vers 3 is veelzeggend: "Tyrus, jij roemde je eigen schoonheid, je dacht: Ik ben volmaakt." God kent iedereen.

15 augustus: Ezechiël 27:25b-28:10

Je sterke kant is meteen ook je zwakke kant. Het is wel duidelijk, waarom. Op het terrein waar je sterk bent, bevind je je regelmatig aan de grenzen van je kunnen. Daar loop je dus tegelijk grote risico's. Dat maakt je meteen zwak. Het is prachtig om jezelf te ontwikkelen en om nieuwe ontdekkingen te doen, maar je blijft een mens.

De kracht van Tyrus was de zeevaart en dan ook nog op het wijde water. Dat durfde geen enkele andere zeevarende mogendheid uit die tijd aan. Hun schepen waren kustvaarders. Maar Tyrus was hen in scheepsbouw ver vooruit. Toch kan het ook dan mis gaan en hoeveel indruk maakt dat dan niet!

God heeft de mens bijna goddelijk gemaakt. (Zie Psalm 8.) Wees er blij mee. Geniet ervan. Maar vergeet ook dat woord *bijna* niet.

16 augustus: Ezechiël 28:11-26

Het lijkt wel alsof de zondeval zich in de geschiedenis van Tyrus herhaalt.

Maar zo gek is dat nog niet. De val van Adam en Eva is niet een waar gebeurd verhaal dat veilig is opgeborgen in een ver en voor ons onschuldig verleden. Met dat doel staat Genesis 3 niet in de bijbel. Het vallen in zonde komt nog dagelijks voor!

Het kan zo goed beginnen. Je start een prima studie en je wordt lid van een christelijke studentenvereniging. Je begint aan een baan met perspectief en tegelijk ben je actief lid van je kerk. Maar na verloop van tijd komt de klad erin. Het gaat echt helemaal fout met je.

Hoe is dat mogelijk? Ja, waarom ging het met Adam en Eva verkeerd? 'Waarom heeft God dat niet tegengehouden?', zeggen wij dan. Je kunt je ook – en dat is beter – afvragen, wat die eerste mensen mankeerde. Het houdt in elk geval een waarschuwing in: volhouden kost ook energie!

17 augustus: Ezechiël 29

Vreemd: koning Nebukadnessar heeft bij de aanval op Tyrus het uiterste van zijn leger geveerd. Maar de koning en zijn leger zijn niet beloond voor deze zware strijd. Waarschijnlijk kreeg hij Tyrus niet echt op de knieën. Voor God is dit de reden voor een tegemoetkoming. Als compensatie geeft Hij aan koning Nebukadnessar Egypte. De koning van Babel wordt voor zijn inspanning beloond door de God van Israël. Waar slaat dit in vredesnaam op?

Maar als Nebukadnessar nu een opdracht voor God uitvoert? En dat doet hij! God wilde Tyrus straffen voor zijn hoogmoed en Egypte, omdat zijn volk Israël daar niet op vertrouwen kon.

Zo kan het voorkomen, dat iemand die niet in God gelooft toch iets voor Hem doet en dat God er dan ook nog eens goed op let, dat hij zijn loon krijgt. Zo eerlijk is God.

18 augustus: Ezechiël 30

De Judese ballingen in Babel geloven het niet, dat Jeruzalem vallen zal. Niet alleen omdat het de stad van God is, maar vooral ook omdat Juda in Egypte een sterke bondgenoot heeft. Egypte heeft hen opgezet tegen Babel. 'Egypte zal en kan', zo geloven ze, 'Jeruzalem voldoende tot steun zijn.

Om dat geloof te doorbreken drukt God zich d.m.v. Ezechiël heel plastisch uit. Hij vergelijkt Egypte en Babel met twee sterke mannen, ieder met een zwaard in de hand. De armen van de koning van Babel zal God sterk maken. Maar de armen van de koning van Egypte zal Hij beide breken.

Je geloof in God kan ook worden geblokkeerd door een sterk vertrouwen op een mens.

19 augustus: Ezechiël 31

Heb jij dat wel eens meegemaakt, zo'n reusachtige kastanjeboom die neergehaald wordt?

Onder aan de stam zijn mannen bezig met een kettingzaag. Even verderop staan mannen met stevige touwen in hun handen. De stam is bijna doormidden, de mannen trekken en dan gebeurt het: de oude reus valt met een dreun op de grond. Een gejuich stijgt op. Het is ook niet niks om zo'n oeroude boom de baas te worden. Maar zelfs die boom is eindig.

In de tijd van Ezechiël en daarna werd een machtige koning vaak door een woudreus aangeduid. Denk aan de geweldige boom, die Daniël ooit zag in een droom. Koningen hadden in die tijd ook heel veel macht. De democratie had haar intrede nog niet gedaan. Ook de farao van Egypte was in de tijd van Ezechiël zo'n ontzagwekkende persoonlijkheid. Geen wonder dat God door Ezechiël, bijna twee maanden na zijn voorspelling van de val van de farao, nog eens laat aankondigen dat de koning van Egypte vallen zal. Zoiets gelooft toch niemand?

20 augustus: Ezechiël 32:1-16

Alweer gaat het over de ondergang van Egypte. Blijkbaar is dit iets, wat goed tot de Israëlitische lezers doordringen moet.

Wat wij bij herhaling te horen krijgen, is vaak heel iets anders, namelijk: de vergeving van onze zonden, de liefde van God, het eeuwige leven. Natuurlijk is ook dat belangrijk. En toch: wat kunnen we ontzettend opzien tegen mensen! Dat staat onze verhouding met God net zo goed in de weg.

21 augustus: Ezechiël 32:17-32

Wie wint? Wie houdt het 't langste vol? Wie bereikt de top?

Belangrijke vragen vandaag. Het liefste praten we over onze successen. En als je die niet te vertellen hebt, houd je je stil, heimelijk onder de indruk van wie onbetwist de sterkste is.

In de onderwereld doet het gerucht de ronde, dat nu ook Egypte daar komt.

De onderwereld: dat fenomeen kennen wij niet. Maar zo'n beeld is wel heel nuttig. Als je merkt dat je schrikt van iemand die machtig is, denk er dan ook eens aan Wie de allersterkste is.

T.S. Huttenga, studentenpredikant Groningen

22 augustus: Psalm 97

Natuurgeweld is dreigend. In deze psalm wordt het gebruikt om de dreiging van Gods rechtvaardige straf in beeld te brengen. Zij die afgoden dienen zullen beschaamd staan. Er wordt ook over goden, zonder hoofdletter, gesproken. Het zijn de trouw gebleven engelen. Gods volk verheugt zich over de oordelen van God. Dat brengt tot de oproep aan wie de Here liefheeft: houdt afstand van het kwade. In vers 14 wordt gesproken over Sion. Het is voor vandaag de typering van de kerk van God bestaande uit christenen uit joden en niet joden (1 Petr.2:6).

23 augustus: Ezechiël 33:1-20

Het is de taak van een knecht van God om, waar nodig, te waarschuwen. Hier de profeet Ezechiël. Die taak is niet altijd gemakkelijk. Want de toehoorders zitten er vaak niet op te wachten. Bij echt gevaar, omdat mensen goddeloos gaan leven, kan men niet zwijgen. En dat mag gelden voor elke christen.

24 augustus: Ezechiël 33:21-33

De boodschap klinkt: de stad Jeruzalem is gevallen. De vijand heeft de stad ingenomen. Wat zeggen de mensen van Gods volk? Heel vroom: het land is van ons, door God gegeven. Maar die praat past hen niet als ze naast hun God de afgoden dienen, als men elkaar haat en om het leven brengt. Vroom praten over God, maar er niet naar leven, is dodelijk.

25 augustus: Ezechiël 34:1-16

Leiders van Gods volk moeten herders zijn, zorgzaam, beschermend. Maar dat doen ze nu juist niet. De schapen van Gods kudde worden geleid met harde hand en wat doen die schapen dan? Ze gaan er van door. In zulke leiders hebben ze geen vertrouwen. Slechte leiders in de kerk zijn bedacht op zichzelf. De Here God zal zijn schapen leiden en Hij zal zelf de herder zijn.

26 augustus: Ezechiël 34:17-31

De Here zal als de grote herder van zijn kudde voor eerlijkheid en recht zorgen. De schapen van zijn volk waren onderling in strijd gewikkeld. Dan worden de sterken sterker en de zwakken nog zwakker. Maar juist het zwakke zal de Here verzorgen. Hij zal veiligheid bieden.

Er valt de naam 'huis van David'. En zo profeteert Ezechiël over de komende koning Jezus Christus, die deze herder is. Let op het steeds noemen van: mijn schapen, mijn schapen. De kerk is van Hem. Niet van mensen.

27 augustus: Ezechiël 35

Het gaat over het gebergte Seïr. Dat is Edom. En de naam Edom staat voor Esau en zijn nageslacht. Esau is de tweelingbroer van Jakob. En wat was het een strijd tussen de beide broers. En dat is het nog. Toen het nageslacht van Jakob het benauwd kreeg door vijanden, heeft Edom zich aan de kant van die vijanden geschaard. Zoals Edom Gods volk te pakken heeft genomen, zo zal God Edom ten onder brengen.

28 augustus: Ezechiël 36:1-15

Gods volk is aan alle kanten gepakt. Het hele land heeft schade opgelopen. De bergen, de dalen, en wat eens dorpen en steden waren. Het volk Edom behoorde mee tot de plundersaars. Ezechiël mag ook het venster op de toekomst richten: de verstrooide Israëlieten zullen terugkeren naar eigen land. En het vruchtbare land zal weer zijn vruchten opbrengen. Er zullen weer veel mensen wonen. En men zal weten dat God de machtige is.

29 augustus: Ezechiël 36:16-38

Ezechiël wijst de oorzaak van de ballingschap aan. Het volk werd verstrooid omdat het in zonden leefde. Het heeft het land vuil gemaakt door zijn stijl van leven en werken. Er was onderlinge harde strijd. Men diende andere goden. Dat tast de naam van God aan. De wereld die toekeek zei: dat is nou het volk van de Here, maar toch gaan ze weg uit hun land. Die God laat het maar goed zitten. De heilige naam van God is daarmee aangetast. En toch laat God het niet zitten. Hij zal het laten zien. Hij laat zijn kinderen uit alle landen terugkeren. En dan is er meer dan veilig wonen in een fijn land. God doet meer. Hij geeft zijn kinderen een nieuwe geest, een nieuw hart. Een hart niet meer van steen maar een zacht hart van vlees. Om weer voluit uit liefde te gaan leven naar Gods regels. En men zal walgen over het verkeerde van vroeger. Dat is echte bekering.

30 augustus: Psalm 98

De Here gedenkt zijn goedheid en trouw aan het huis van Israël. En de wereld zal dit weten. Alle volken op aarde zullen daarvan horen. En heel de schepping wordt in de lofprijzing op God meegenomen. God komt met een rechtvaardig oordeel.

31 augustus: Ezechiël 37:1-14

We worden via een hemelse droom van Ezechiël verplaatst naar een dal dat vol ligt met doodsbeenderen. Kan zoiets nog tot leven komen? Immers nooit. En toch, het gaat gebeuren. Zo zal het gaan met de verstrooide Israëlieten. Het volk komt weer tot leven. De Here brengt de geest in hen. Een dode komt weer tot leven. Hij alleen is daartoe in staat.

1 september: Ezechiël 37:15-28

Het boek Ezechiël is vol met 'plaatjes'. Om iets duidelijk te maken. Hier gaat het over twee stukken hout. Die moeten uitbeelden hoe het vroeger was toen Israël een verscheurd land was, met het tienstammenrijk en het tweestammenrijk. De twee stukken hout worden samen gebonden. Om aan te geven dat die verdeeldheid straks voorbij is. Verdeeldheid onder zijn kinderen vindt de Here een gruwel. Hier gaat het om de tijd na de ballingschap. Er is ook weer sprake van één koning. En weer wordt gesproken over die koning als mijn knecht David. Hij is de ene herder. Er wordt verder gesproken over een verbond van vrede dat eeuwig duurt. Op deze manier wordt duidelijk dat het in Ezechiël om meer gaat dan de terugkeer van het oude volk Israël. Er wordt ons een blik gegund in het koninkrijk van Jezus Christus, zoals dat er vandaag is, waarin wij ons, als zijn schapen, veilig mogen weten.

2 september: Ezechiël 38

Een bijzondere naam komt ons tegemoet. De naam Gog. Gog staat voor een sterke aardse macht die zich stelt tegenover God en zijn volk.

Deze gaat optreden als Israël is teruggekeerd en mag leven in vrede, zonden muren en poorten. Gog wordt getekend als het gevaar dat uit het noorden komt. God zal die macht laten optrekken tegen z'n eigen volk. Maar Hij zal het ook vernietigend tegemoet treden. We horen van een aardbeving. God zal hen straffen. We mogen ook hier denken aan het eindoordeel van God dat eenmaal komt, wanneer God zijn vijanden zal straffen.

3 september: Ezechiël 39

Het gaat over de ondergang van Gog, die zo brutaal in verzet komt tegen de Here. Het land zal gereinigd worden. En we denken aan de wereld die gereinigd zal worden en die dan overgaat in een rijk van vrede. God zal recht spreken over alle volken. Er wordt bij Gog ook concreet gedacht aan de goddeloze Antiochus Epifanes, een vorst uit het noorden. Deze heeft tot in Jeruzalem toe God en zijn volk bestreden. (Zie Daniël 11, vers 40 en volgende.) De Makkabeeën komen in verzet. (Zie het apocriefe bijbelboek: 1 Makkabeeën hfd. 1.) Zie voor de eindafrekening van Gog in de toekomst: Openbaring 20:8,9 en Ezechiël 38:22.

A.H. Driest, Groningen-Zuid

4 september: Ezechiël 40:1-27

Nou, maak de borst maar nat: hoofdstukken lang allerlei afmetingen van een nooit gebouwde tempel, waar je vaak ook nog geen touw aan vast kunt knopen. Waarom staan deze hoofdstukken nou in de bijbel? In elk geval niet om elke dag even een stukje te lezen voor een gezin met kinderen aan tafel. Dat kweekt alleen maar afkeer van de bijbel.

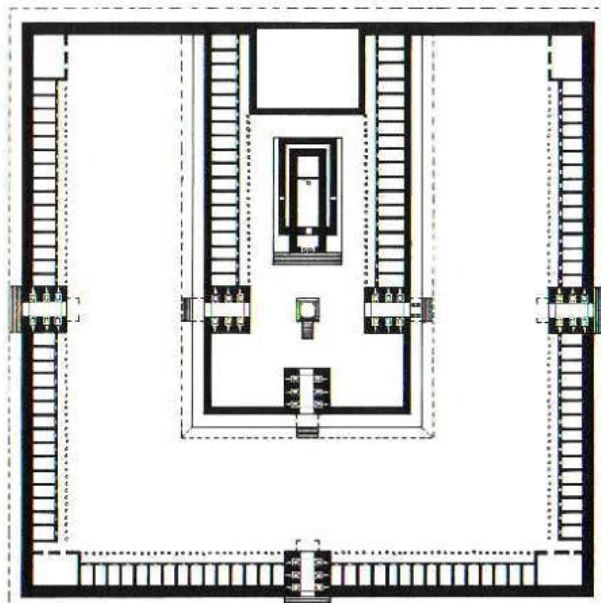
Jammer dat de bijbel geen plattegronden kent. Een schemaatje van een plattegrond is veel inzichtelijker dan een geschreven plattegrond.

Op grond van de hoofdstukken 40-48 hebben allerlei uitleggers wel zelf een plattegrond of een drie dimensionale reconstructie ontworpen. Je ziet er hier twee. Het helpt mij wel om bij het lezen een indruk te krijgen van wat er ongeveer bedoeld wordt.

Deze keer een beschrijving van de tempel aan de buitenkant. Er zijn drie toegangspoorten. Opvallend is dat het niet zomaar een opening is zoals bij de tabernakel, maar dat het complete bouwwerken zijn. De tempel krijgt hierdoor iets van een onneembaar fort. Wat zou dat zeggen?

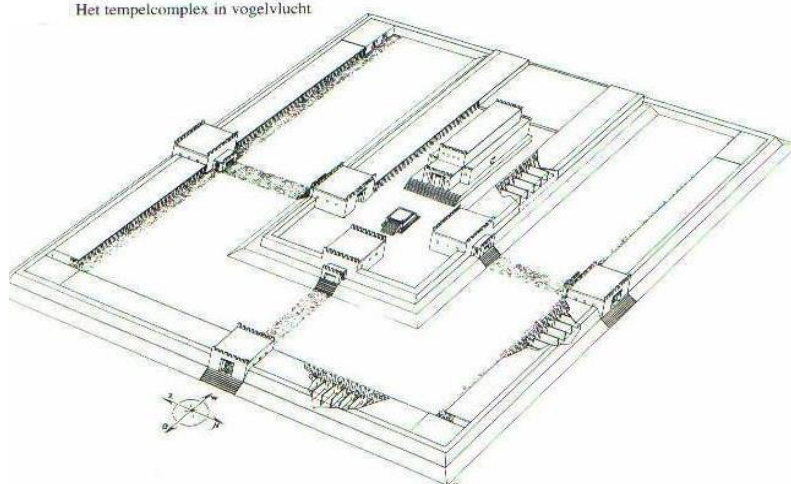
Illustraties bij het tempelvisioen

Ezechiël 40-48

5 september: Ezechiël 40:28-49

Het tempelcomplex in vogelvlucht

HET VISIEN VAN DE NIEUWETEMPEL

40 - 144 - 3

Vandaag leidt de gids ons van het buitenplein via weer een nieuwe poort naar het binnenplein. Ook hier weer drie poorten, die er als echte stadspoorten uitzien, waardoor de eigenlijke tempel dus door een dubbeldikke muur met telkens forse poortgebouwen beschermd wordt. Je loopt niet zomaar door naar de tempel!

Let er ook op dat je steeds hoger komt. In de buitenste poort moet je 7 treden klimmen, in de binnenste poort 8 treden. En voor je de tempel binnenkomt nog eens 10 treden. 25 in totaal. De tempel is symbool van de hemel als woonplaats van God; daarom klim je op tot je God ontmoet in zijn heiligdom. Hoe dichterbij God komt, des te hoger stijgt je op!

Mooie gedachte als je naar de kerk gaat en lofliederen aanheft: je klimt op tot de Allerhoogste.

6 september: Ezechiël 41

Nu zijn we bij de echte tempel. Was het de bedoeling van dit visioen om de tempel die door Nebukadnessar verwoest was, op deze manier weer op te bouwen?

Ezechiël 43:11 zegt dat de maten worden gegeven om nagebouwd te worden. Maar Nehemia en Ezra hebben het zo niet begrepen. Ik neem aan dat ze de beschrijving van dit visioen van Ezechiël gekend hebben. Toch hebben ze niet deze afmetingen gebruikt voor de nieuwe tempel die zij na de ballingschap gingen bouwen.

Verderop gaat Ezechiël ook het heilige land verder indelen voor de 12 stammen. Dit gebeurt zo schematisch en met zo weinig oog voor de werkelijke geografie van het land, dat je de indruk krijgt dat dit visioen niet bedoeld is als handleiding voor echte landverdeling. Zou ook de tempel met zijn afmetingen alleen symbolisch bedoeld zijn?

Volgens anderen echter wachten deze instructies uit Ezechiël 40-44 nog steeds op de tijd dat ze letterlijk worden uitgevoerd. Dat lijkt me vreemd: na het offer van Christus zie ik geen plaats meer voor een letterlijke offerdienst.

Hoe dan ook, ik hou het erop dat dit visioen in elk geval een bemoediging is: de HERE heeft in Ezechiël 8-10 ook in een visioen laten zien dat Hij weg ging uit de tempel van Salomo. Gevolg van deze leegstand was de verwoesting vlak daarna.

Maar houd ook tijdens de ballingschap moed: Hij wil straks opnieuw te midden van zijn mensen komen wonen.

Het paradijs keert terug: vandaar die palmbomen en engelfiguren in de versiering van de tempel.

Opvallend is dat er in deze nieuwe tempel veel minder goud blinkt dan in die van Salomo. Om alle aandacht op de aanwezigheid van de HERE zelf te richten?

7 september: Ezechiël 42

Als je bij een patiënt op de Intense Care op bezoek gaat, moet je vaak eerst je handen wassen, een mondkapje voordoorn, een schort aantrekken en sloffen om je schoenen. Je zou anders van straat allerlei bacteriën kunnen meenemen naar deze afdeling. En niet voor niets ligt de patiënt op Intensive Care. Vandaar die sluis, met alle voorzorgsmaatregelen.

Nu wil ik God niet vergelijken met een ernstig zieke patiënt. Wel kun je het voorbeeld gebruiken om duidelijk te maken dat Gods heiligheid op geen enkele manier door ons straatvuil aangetast mag worden. De vorige tempel was verwoest omdat mensen er in en uit liepen alsof het hun eigen huis was. Maar God is heilig. Alleen via heilige priesters die het onderscheid tussen heilig en niet-heilig kennen, is Hij toegankelijk. Christus is onze heilige priester door wie wij priesters mogen worden. We mogen binnen komen als we ons eerst aankleden met Christus.

8 september: Psalm 99

Deze psalm geeft de strekking van Ezechiël 40-44 heel goed weer: God is heilig en wie Hem wil vereren moet goed beseffen dat je in Hem niet met de eerste de beste te maken hebt.

Aanbidding is wat ons past als we naar Hem toegaan, gepaard met dank voor de vergeving die we via onze priester Jezus Christus gekregen hebben.

9 september: Ezechiël 43

God komt terug, en wil weer wonen in ons midden. Probeer de indrukwekkende beelden van zijn macht en majesteit in de eerste verzen van dit hoofdstuk eens op je in te laten werken. Denk je in dat je erbij stond. Wat gaat er door je heen?

Nog indrukwekkender zullen de Here God met Jezus Christus in al hun heerlijkheid in ons midden komen tronen op een nieuwe aarde.

De tempel staat helemaal vrij, niet meer zoals eerst tegen het paleis van Salomo aangebouwd. Die weelde bleek niet te dragen, en leidde tot ontheiliging van de heilige woning van God. Vandaar een vrijstaande woning voor God. Maar vanuit deze woning van God, vanuit de ontmoeting met Hem wordt het omliggende gebied ook zeer heilig. Hoe straalt de hoge heiligheid van God door in uw dagelijkse leven?

10 september: Ezechiël 44:1-16

De buitenste Oosterpoort mag nooit meer gebruikt worden. De Here is erdoor binnengekomen, en nu blijft Hij dicht. Ook weer een blijk van de grote heiligheid van de HERE. Hij heeft de deur achter zich dichtgetrokken, omdat Hij nooit weer weg wil gaan.

Wie mag binnenkomen en wie niet? Wie onbesneden is van hart en lichaam mag niet naar binnen. De Groot Nieuws vertaling zegt het mooi: "wie onbesneden is, wie Mij niet met hart en ziel is toegedaan..." (vers 9). Heb je je hart laten besnijden, ben je opnieuw geboren en heb je je hart aan Hem verloren, dan ben je van harte welkom. Maar anders niet!

11 september: Ezechiël 44:17-31

In de tweede helft van dit hoofdstuk geeft de Here allerlei regels voor het gedrag en het werk van de priesters die dienstdoen in de tempel. Een kernzin is vers 23: de priesters hebben de taak mijn volk het verschil te leren tussen heilig en niet-heilig, tussen rein en onrein.

Deze regel geldt ook voor christenen nog steeds: "wees heilig want Ik ben heilig, zegt de Here", 1 Petrus 1:16. En vergeet niet: wanneer je een ander iets wilt leren, zul je eerst zelf het goede voorbeeld moeten geven.

Een verrassend mooie zin is vers 28. In Groot Nieuws staat het er zo: "De priesters hebben geen recht op eigen grond. Hun voorrecht is het Mij te dienen." In de gangbare vertaling staat het er wat kernachtiger: "Een bezitting in Israël mag je de priesters niet geven: Ik ben hun bezitting." Mooi om eens over door te denken. De Here zelf als je erfdeel, je kostbaarste bezit. Psalm 16:6.

12 september: Ezechiël 45

Dit hoofdstuk regelt de onderlinge verhoudingen van de vorst en het volk. De vorst mag niet meer heersen over het volk. Hij lijkt al met al meer op een soort priester dan op een koning, in zijn zorg voor de offers. Niet hij zelf staat in het middelpunt maar centraal in het gebied dat hem toebedeeld wordt ligt de tempel van de HERE met daarom heen het gebied van priesters en levieten en de strook bestemd voor de hoofdstad.

13 september: Ezechiël 46

Ook dit hoofdstuk regelt vooral de taak van de vorst, zijn positie in het heiligdom. Op de sabbat mag de binnenste Oosterpoort geopend worden, maar de vorst moet op de drempel blijven staan, hij mag niet helemaal naar binnen op het binnenplein. Dat is alleen voor de priesters weggelegd.

In vers 9 wordt de verkeerscirculatie enigszins geregeld voor de grote feesten, wanneer het een drukte van belang wordt in de tempel. Kom je via de Zuiderpoort het buitenplein op, dan loop je rechtdoor en ga je er via de Noorderpoort weer uit, en andersom. Is dit om onnodig gedrang te voorkomen? (Maar waarom dan niet de regel dat iedereen de zelfde kant uitloopt?) In elk geval moet de vorst zich ook aan deze verkeersregel onderwerpen.

14 september: Ezechiël 47

Dit is de climax van het visioen van de nieuwe tempel. Vanuit de nieuwe woonplaats van God onder zijn mensen wordt het omliggende land gezegend. Net als in het paradijs ontspringt bij de troon van God de levensrivier. Hij sijpelt onder de drempel door, uit de Oosterpoort, en gaat richting oosten, in de richting van de Dode Zee. Het begint heel klein maar de stroom wordt steeds dieper. En als de profeet dan terugkijkt, ziet hij dat de oever overal begroeid is met prachtige bomen. Het is water van leven. Overal vis. Zelfs in de Dode Zee keert het leven terug. Openbaring 21 werkt dit beeld verder uit voor de nieuwe aarde.

In dit gezegende land krijgen alle stammen van Israël de ruimte. Jozef krijgt twee stroken, omdat al vanouds zijn zonen Efraïm en Manasse afzonderlijke stammen vormen. En vanzelfsprekend geven zij dan ook ruimte aan vreemdelingen en asielzoekers die bij hen willen wonen, rond de tempel van de Here.

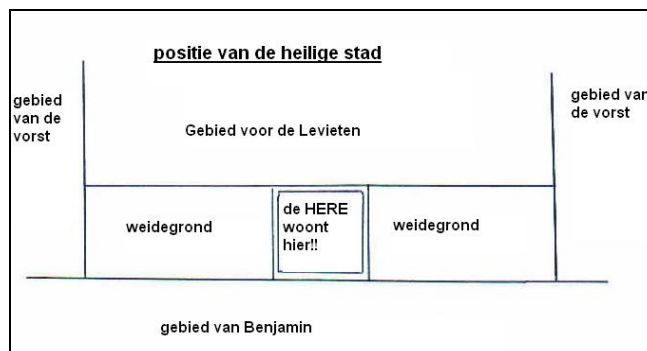
15 september: Ezechiël 48:1-14

Nu volgt een heel schematische indeling van het land onder de stammen, elke stam krijgt een strook die in het Westen aan de Middellandse Zee grenst en in het Oosten aan de Jordaan. Het doet me denken aan de indeling van landen in Afrika, die met hun rechte strepen geen rekening houden met natuurlijke grenzen, maar die op de tekentafel zijn geboren. Met dit verschil: deze indeling is niet bedoeld, dacht ik, om echt uitgevoerd te worden maar heeft een symbolische betekenis: eerlijke verdeling en ruimte voor iedereen.

Wat in hoofdstuk 45 al geregeld was voor het gebied rond de tempel, wordt nog eens herhaald en uitgewerkt. De tempel ligt niet alleen centraal in het gebied van de vorst maar ook in heel Israël.

16 september: Ezechiël 48:15-34

We werken vanuit het noorden zuidwaarts. Na de eerste 7 stammen zijn we nu aangekomen bij het gebied rond de tempel. De precieze positie van de stad wordt uitgetekend. Daarna komen de overige 5 stammen aan de beurt.

De stad is voor alle stammen het middelpunt, en staat open naar alle richtingen. Elke stam is welkom. Het nieuwe Jeruzalem (in Openbaring 21:12-14) heeft ook 12 poorten die met de namen van de stammen van Israël gesierd zijn, terwijl de muren rusten op 12 fundamenten: de apostelen van Christus!

Het hoogtepunt is het laatste zinnetje: de naam Jeruzalem wordt niet genoemd, maar: de Here woont hier!

Daar gaat het om. Daar gaat het heen: een plek voor Israël en de volken met God en Christus als stralend middelpunt.

17 september: Psalm 100

De beschrijving in Ezechiël spreekt me niet meteen aan. Maar deze psalm vertelt waar het om begonnen is: dat we die nieuwe tempel binnen gaan, en op het tempelplein vieren dat God goed is, en dat Hij door Christus onder ons wonen wilt. Een feestelijke psalm.

De berijming uit ons kerkboek is ook te zingen op de melodie van een paaslied: daar juicht een toon, daar klinkt een stem. Als je hem zo zingt, krijgt de psalm de kleur van de opstanding van Christus! Eeuwig duurt zijn liefde!

J.W. Roosenbrand, Groningen-Oost

18 september: 1 Kronieken 1

Het boek Kronieken lijkt een herhaling van 2 Samuël en Koningen. Toch is er een wezenlijk verschil: in Kronieken komt alleen de geschiedenis aan de orde van het zuidelijke rijk Juda en van het koningshuis van David; het noordelijke rijk van de tien stammen blijft grotendeels buiten beeld. Dat heeft alles te maken met de oorspronkelijke doelgroep van dit boek.

Het boek Kronieken is namelijk geschreven na de ballingschap. In die tijd was een aantal joden teruggekeerd naar Judea. Enerzijds prachtig voor hen: ze woonden weer in Kanaän en konden weer meedoen met de tempeldienst. Anderzijds verdrietig: hun aantal was maar beperkt en ze hadden met allerlei tegenspoed te maken. In die situatie werd deze gelovigen in Kronieken een hart onder de riem gestoken. Vandaar dat 1 Kronieken begint met Adam en Abraham: hoe armetierig de gelovigen er toen ook voor stonden, hun geschiedenis had betekenis voor de héle mensheid; en hoe klein hun aantal ook was, aan hen vervulde God zijn oude belofte dat Abrahams nageslacht zijn volk zou zijn en tot zegen zou zijn voor de hele mensheid.

Dat is het bijzondere van de kerk: wat voor negatiefs de omgeving (soms heel terecht) van haar mag zeggen, zij is het begin van Gods nieuwe mensheid en hééft daarom toekomst. Dat kan de Nederlandse christen moed geven in een tijd dat de kerk hier een verdwijnende minderheid is geworden.

19 september: 1 Kronieken 2

1 Kronieken 1-9 bevat haast uitsluitend lijsten met talloze namen. Daar houden wij niet zo van, want wij ervaren die lijsten als buitengewoon saai: 'Wat moet je met al die, meestal onbekende, namen?' Maar als je die lijsten nauwkeuriger bekijkt en nadenkt over de betekenis ervan, blijken ze toch wel terdege evangelie te bevatten. Neem nou die beroide groepjes joden die toen in Judea leefden. Kijkend naar hun omstandigheden konden zij zich afvragen: 'Wat kunnen we eigenlijk van God verwachten? Wat zijn zijn beloftes eigenlijk waard?' Maar dan lezen ze die vele namen uit bijv. hoofdstuk 2; voor de goede verstaander spraken die een duidelijke taal: 'Weet je nog hoe God zijn belofte aan Abraham waargemaakt heeft? Hij had hem immers beloofd dat hij tot een groot volk zou uitgroeien. En dat is gebeurd: te veel namen om te onthouden! Zou God, die trouw is aan zichzelf, hen dan vergeten?!'

Dat is het mooie van de bijbelse geschiedenis: met dat je die eeuwenoude verhalen leest, krijg je te horen hoe God vandaag nog altijd is. We hebben daarom alle reden vertrouwen in Hem te hebben.

20 september: 1 Kronieken 3-4

Omdat in Kronieken de blik gericht wordt op Judea komen eerst de nakomelingen van Juda en Simeon aan de orde; ook Davids familiegeschiedenis wordt in vogelvlucht beschreven. Een hele toer om al de namen met aandacht te lezen, maar laten we niet vergeten: ze spreken van Gods trouw aan zijn belofte. In dit verband denk ik dan aan wat God de profeet Natan tegen David laten zeggen: 'Je troon zal vast staan' (2 Samuël 7:16). En inderdaad, al die eeuwen was het koningshuis van David in stand gebleven, zo'n 350 jaar lang, terwijl de noordelijke stammen in de 210 jaren van hun bestaan maar liefst 10 verschillende koningshuizen hebben gekend. God maakt waar wat Hij gezegd heeft. Bemoedigend voor alle tijden!

In 4:9-10 staat het beroemd geworden gebed van Jabes. Dit gebed wordt vaak misbruikt als een methode waardoor je van God welvaart en/of welzijn kunt krijgen - net alsof God zich door ons ook maar iets laat afdwingen. Beter is het deze verzen te zien als een illustratie van Gods onverdiende gunst: van z'n moeder had het kind de naam Jabes, 'stuk verdriet' meegekregen; om van die erfenis uit z'n jeugd af te komen, had Jabes God om hulp gevraagd, en in zijn geval gaf God hem waarom hij vroeg: in zijn royaliteit doet God dat soms. Maar zo werkt het lang niet altijd. Vaak blijf je met erfenissen uit het verleden tobben, maar dan nog ben je dank zij Christus voor God geen 'stuk verdriet', maar: 'mijn geliefde kind'.

21 september: 1 Kronieken 5:1-26

In dit hoofdstuk wordt aandacht gegeven aan de stammen die in de tijd van Jozua ten óósten van de Jordaan waren gaan wonen, in het tegenwoordige Jordanië. Hun geschiedenis bevat in de notendop wat heel Israël was overkomen: zolang zij zich afhankelijk van God opstelden, leefden ze veilig in het land (vs.20); zodra zij zich tegen God keerden, haalden ze de ondergang over zich (vs.25-26).

Dit kunnen we niet meer rechtstreeks op onze situatie toepassen, want in dit opzicht hebben we geen beloftes van God gekregen. Intussen is waar: zolang mensen gericht op God leven, komt hun leven tot bloei - ondanks alle moeiten die altijd weer opduiken.

Even tussen haakjes: nogal wat christenen verdedigen dat de Israëli's, gehoord de bijbelse landbelofte, recht hebben op de Westbank en dus niks moeten afstaan aan de Palestijnen; opmerkelijk is dat die christenen nooit melding maken van het Overjordaanse terwijl dit in de landbelofte van Gen.15:18 wel genoemd wordt. Wat mij betreft een illustratie ervan hoe uitzichtloos het is als je uit die landbelofte een politiek programma wilt afleiden.

22 september: 1 Kronieken 5:27-6:38

In dit en het volgende gedeelte wordt uitgebreid aandacht gegeven aan de stam Levi. Dat heeft er alles mee te maken dat deze stam met de tempel verbonden was: de nakomelingen van Aäron waren priester (door Mozes namens God benoemd, Ex.28:1); de andere nakomelingen waren helper van de priesters en zij werden vaak kortweg 'levieten' genoemd. Hun werk was uitermate belangrijk want niet het koninklijk paleis maar de tempel was het centrum van Gods volk: daar werden verzoenende offers gebracht, daar vierden de gelovigen hun vrede met God en daar werd de lof op God gezongen door de priesterkoren (die worden hier apart genoemd, want liturgische muziek is een wezenlijk element van de dienst aan God).

Bij alles wat er sindsdien veranderd is, is gelijk gebleven dat in ons leven het moet draaien om de band met God, met Christus, om zijn vergeving, zijn liefde, de lof op Hem. Vanuit die kern komen er krachten vrij die ons leven tot een echt menselijk, christelijk leven maken.

23 september: 1 Kronieken 6:39-66

Het centrale van het werk van de priesters en 'levieten', hun dienaren, blijkt ook uit de manier waarop zij onder Israël woonden: niet in een eigen stamgebied, maar in 48 steden verspreid onder alle andere stammen. Het is waar, de aanleiding voor deze spreiding was de vloek die Jakob over Levi had uitgesproken over diens wandaad tegen Sichem (zie Gen.34:25-31; 49:5-7). Maar omdat uitgerekend Levi trouw was gebleken tijdens Israëls zonde met het gouden kalf, had Mozes de leden van deze stam benoemd tot dienaren van de tabernakel (Ex.32:25-29; Deut.33:8-11). Door hun spreiding onder Israël konden zij de Israëlieten overal en constant bijstaan in het dienen van God.

Ook dat is onveranderd: waar we ook wonen, overal wordt we opgeroepen ons op God te richten.

24 september: Psalm 101

Zo op het eerste gezicht staat de inhoud van deze psalm ver van ons af: de dichter geeft hoog op van zijn voortreffelijkheid en spreekt gewelddadige taal over medemensen die in de fout zijn gegaan. Klopt dit wel met Christus' oproep de balk in eigen oog niet te vergeten en zelfs je vijand lief te hebben?

Bedacht moet worden dat hier een koning spreekt die zich afhankelijk weet van God. Daarom is hij niet uit op z'n eigen macht en eer, maar op het welzijn van z'n onderdanen: een prachtige vrucht van de Geest. Om diezelfde reden hanteert hij 'het zwaard' uit Rom.13:4 tegen foute dienaren van hem, terwijl hij zich omringt met betrouwbare mensen. Wat zou de wereld er anders uit zien als regeerders in de lijn van deze psalm zouden optreden, bijv. in Afrika en in het Midden-Oosten. Iets van het paradijs zou aanbreken.

Op ons, niet-regeerders, toegepast: we moeten erop uit zijn Christus na te volgen en moeten daarom geen compromissen sluiten met de zonde maar daar juist radicaal mee breken. Positief: we moeten ons richten op wat God graag ziet en steun zoeken bij medegelovigen.

25 september: 1 Kronieken 7

Nu komen de andere stammen kort in beeld. Weer een hele reeks namen. De meeste daarvan zijn ons volslagen onbekend, maar tegelijk spreken ze weer van Gods trouw: zijn belofte aan Abraham is kennelijk waargemaakt. Bovendien kunnen we er gerust op zijn: al die onbekende personen, die nu al vele eeuwen dood zijn, zijn bekend aan God. Vertrouwend als je op een kerkhof grafopchriften van medechristenen leest: al die mensen zijn voor ons voorbij, maar niet voor God!

Ook spreken die vele namen ervan dat God in individuen geïnteresseerd is. Wij vinden onszelf misschien onbelangrijk, in elk geval oninteressant voor anderen en zeker voor God. Maar de Bijbel spreekt anders: elke afzonderlijke man of vrouw heeft Gods persoonlijke aandacht. Verbazingwekkend, want wat een afstand bestaat er niet tussen ons, kleine, schuldige mensjes, en de glorieuze, heilige Gods. En toch laat Hij zich met ieder van ons persoonlijk in. Een extra bewijs hiervoor is de manier waarop Christus met de mensen in zijn omgeving omging. Een aansporing voor ons om dan ook van onze kant aan zijn hand te lopen.

26 september: 1 Kronieken 8:1-9:13

Apart aandacht wordt geschonken aan de stam Benjamin, want daaruit was Saul, de eerste koning, afkomstig. Door deze reeks namen komt de verdrietige geschiedenis van Sauls mislukking in herinnering. Maar de kroniekschrijver blijft niet in dat verdrietige verleden steken. In de eerste helft van hoofdstuk 9 somt hij de vele namen op van mensen die na de ballingschap in Judea zijn teruggekeerd: een rijtje uit de tronk van Juda - zou je kunnen zeggen. De geschiedenis leek zo vastgelopen, maar God gaf toch een nieuw begin. Zo verrassend treedt God telkens op in de geschiedenis. Het rijtje uit de tronk van Juda's nakomeling Isai, Christus, is daarvan het tastbare bewijs.

27 september: 1 Kronieken 9:14-44

De opsomming van de teruggekeerde joden wordt voortgezet: al met al een hele reeks. Zelfs mensen uit de noordelijke stammen. Tientallen jaren daarvoor had God het al beloofd via de profeet Jeremia: 'Aan de ballingschap komt een einde. Mensen zullen zich naar God omkeren en dan ook naar het beloofde land terugkeren' (Jer.25:11; 29:10). Voor God bestaan er geen doodlopende routes.

Mooi is te merken wat voor verschillende taken die teruggekeerde gelovigen in de tempel verrichtten: priesters, helpers van de priesters, poortwachters, materiaalbeheerders. Ze worden allemaal bij name genoemd. In de kerk zijn we een lichaam, waarvan alle leden even nodig zijn voor het goed functioneren van het geheel. Wij mogen onszelf soms onbelangrijk vinden in de gemeenschap, God kijkt daar duidelijk anders tegenaan: iedereen mag er zijn in het grote geheel, als je je maar geven wilt.

28 september: 1 Kronieken 10

Voordat de geschiedenis van David in beeld komt, wordt eerst uitgebreid verteld hoe Saul in een veldslag tegen de Filistijnen aan z'n einde kwam; z'n hoofd werd als een trofee in de tempel van Dagon opgehangen, maar z'n lijk werd met veel rouwbetoon door de Jebusieten begraven. Tragisch, maar het was een gevolg van het feit dat hij God ontrouw was geweest en zich niet had opengesteld voor Gods woord. Een pijnlijke toelichting die de eeuwen door Gods kinderen kan waarschuwen: 'Weet wel wat je doet als je God links laat liggen, want God laat niet met zich sullen.' Zo staat het ook in de berijming van Psalm 32:5 'Wie God verlaat, heeft smart op smart te vrezén.' Natuurlijk is waar dat het vonnis over iets kwalijks van ons niet meteen voltrokken wordt (zie Pred.8:11), maar dat geeft Maarten 't Hart nog niet het recht een boek van hem de spottende titel mee te geven 'Wie God verlaat heeft niets te vrezén'. Iedereen die God maar laat praten, zal eens ondervinden hoe fout die spottende uitspraak is.

29 september: 1 Kronieken 11:1-25

Eindelijk is het boek Kronieken waar het wezen wil, want nu begint de geschiedenis van koning David. De gelovigen die berooid uit hun ballingschap in Judea zijn teruggekeerd, kunnen zich troosten met de gedachte dat ook hun glorieuze koning David heel schamel begonnen is. Maar stap voor stap kwam hij verder: eerst koning in Hebron, over een klein deel van Israël; pas na enkele jaren koning over heel Israël en toen kwam ook Jeruzalem, de nieuwe hoofdstad, in beeld.

Maar waaraan had hij deze opgaande lijn te danken? In eerste instantie zijn we geneigd te kijken naar die lange lijst met 'helden' van David: 'Wat een mannetjesputters; geen wonder dat hij zo machtig is geworden.' Toch zou dat kortzichtig zijn. De kernzinnen in dit hoofdstuk zijn: 'En de Here was met hem' (vs.9), en: hij verkreeg zijn koningschap 'naar het woord van de Here' (vs.10). Opvallend is ook hoe na een geweldig macho-optreden van een paar helden in de strijd samenvattend wordt gezegd: 'een grote overwinning schonk de Here' (vs.14). Dus het succes van David met z'n krachtpatsers werd bepaald door Gods belofte en royaliteit voor hem.

Ook wij moeten dat geen moment vergeten: we worden ingeschakeld en moeten ons dan ook inzetten, maar in dat alles zijn we afhankelijk van God. Als Hij niet geeft, ontvangen we niks.

30 september: 1 Kronieken 11:26-12:23

De lijst met Davids 'helden' wordt voortgezet, waarna in hoofdstuk 12 een opsomming volgt van Davids verdere aanhang uit de begintijd. Om deze opsommingen in het juiste kader te zetten, is het belangrijk te bedenken dat David niet zomaar een (aanstaande) koning was. Hij was de stamvader van Christus, de koning van de wereld. Davids rijk in Kanaän was dan ook een voorproef van het wereldwijde koninkrijk van God. Zijn 'helden' en verdere aanhang moeten we om deze reden niet alleen politiek beschouwen, maar religieus: door hun keus voor David, die God als koning beloofd had, werd Satans invloedssfeer in de toenmalige wereld aangetast: een beeld van wat Davids Zoon door zijn volgelingen tot stand zou en nog gaat brengen. Maar als God in staat is telkens een voorproef te geven, kunnen we er zeker van zijn dat de rest 'vanzelf' komt.

1 oktober: 1 Kronieken 12:24-13:14

Al in Hebron is Davids leger gigantisch uitgegroeid: een stevige start voor zijn koningschap. Geen wonder dat er grote vreugde heerste over Davids aantreden als koning over heel Israël: 20 jaar na Davids zalving door Samuël was Gods belofte aan hem vervuld! Maar David kon het niet hebben dat de ark intussen nog altijd stond waar de Filistijnen die hadden achtergelaten: de eredienst rond de ark hoorde in de hoofdstad van het koninkrijk plaats te vinden. Daarom werd besloten de ark naar Jeruzalem over te brengen. Hoe enthousiast David en zijn onderdanen ook waren over deze processie (vs.8), ze waren er nog niet rijp voor. Het werd volledig genegeerd dat de ark alleen maar, met een doek bedekt, gedragen mocht worden (Num.4:5-6,15). Per slot van rekening hadden ze te doen met 'de ark van God, de Here die op de cherubs troont, de ark waarover de Naam is uitgeroepen' (vs.6) - wordt met sidderende eerbied gezegd. Het ging dan ook vreselijk fout, met een dode als gevolg: wie met onbeschermden ogen in de zon kijkt, wordt onvermijdelijk blind. Wij kunnen God niet naar onze hand zetten, hoe enthousiast we daarbij ook zijn; we moeten ons juist heel eerbiedig en gehoorzaam naar Hem schikken. Leerzaam in een tijd waarin soms gedaan wordt alsof wij door ons bidden God iets kunnen afdwingen. God staat niet ons ter beschikking maar Hij kan in volle vrijheid ons soms wel zijn cadeaus uitdelen.

2 oktober: Psalm 102:1-15

De dichter schreeuwt z'n nood uit: hij leeft in ballingschap (verg. vs.14-15), is ernstig ziek en wordt door vijanden op de hak genomen. Hij lijdt des te erger onder z'n moeite omdat hij zich ook tegenover Góð verloren voelt. Die kijkt weg van hem en houdt zich doof, want Gods gunst ontbreekt in zijn leven en daarin ervaart hij Gods toorn. Een praisedienst was aan hem niet besteed. Dat hoeft ook niet altijd: er is een tijd om de lof op God te zingen, en er is een tijd om wanhopig tegen God te roepen.

Intussen gebruikt de dichter prachtige beelden om z'n verlorenheid onder woorden te brengen. Ook blijft hij niet in z'n wanhoop steken. In vers 14 slaat z'n stemming ineens om: hoe verloren hij zich ook mag voelen, een onomstotelijk feit is dat God eeuwig onaantastbaar in de hemel troont. Dat geeft de mens die zich kind van God mag weten, moed te midden van alle ellende.

3 oktober: Psalm 102:16-29

De dichter blijft niet in z'n verdriet hangen. Kijkend naar God is hij vol vertrouwen: er komt een einde aan de ballingschap, Sion wordt weer bevolkt en opgebouwd en daardoor wordt meteen de mond van de spottende vijanden gesnoerd. Zo loopt alles uit op de lof van God. Even vlamt de wanhoop van de dichter weer op (vs.24), maar hij vindt al gauw weer rust in het besef dat God dwars door alle veranderingen heen dezelfde blijft in zijn trouwe zorg voor zijn kinderen.

Daarmee zijn voor de dichter beslist niet al z'n waaroms beantwoord. Maar wel kan telkens vast staan: hoe ons leven ook mag verlopen, het mondt uit in een grootse toekomst. Daar staat de onveranderlijke God garant voor. Maar dan is het wel zaak het bij Christus te zoeken. En dreigen we in onze ellende te blijven steken, laten we onszelf en elkaar dan tot de orde roepen: met God hebben we afdoende houvast!

C. van der Leest, Groningen-Oost

4 oktober: 1 Kronieken 14

Een vorstelijk paleis, goeie internationale contacten, en een harem met veel nageslacht behoorden tot de statussymbolen. Ook David gaat daarin met zijn tijd mee. Ze blijken later zo ook hun verzoeken met zich mee te brengen. God bevestigt hem weliswaar, ook hierin, toch zal David z'n kracht elders moeten leren zoeken wil hij een ware messiaanse koningsallure leren uitstralen. Vergelijk David eens met Christus. Tegen de Filistijnen toont David wel weer een messiaans-vorstelijk gelaat. God gaat voorop, krijgt de eer. De filistijnse afgoden worden publiek verbrand. Davids naam die steeds groter wordt (vs.17) blijft zo verwijzer naar Gods eigen Naam.

5 oktober: 1 Kronieken 15

Het messiaanse profiel van David versterkt zich: de ark moet als woning van de Heer zijn behuizing hebben en wel in de stad waar ook het paleis staat. Als koning behoort David als eerste een waarlijk priesterlijke uitstraling te hebben en dat blijkt hier: nu is het overbrengen van de ark niet alleen maar enthousiast geregeld (denk aan het drama van 1 Kron.13 dat nog vers in het geheugen ligt), maar heeft alles ook de heilige liturgie over zich die God zelf in verband met 'de ark van het verbond des HEREN' (vs.29) had voorgeschreven. Natuurlijk ziet God het hart aan (in 1 Kron.13 kwam alles juist ook uit het hart van David en het volk), maar dat betekent niet, dat je dan dus maar alles lukraak ('als het maar gemeend is') kunt doen. God hecht, getuige heel het OT, wel degelijk aan liturgische stijl en dus kan (naar vandaag toe) ook maar niet alles binnen (en buiten) een kerkdienst als God er maar enthousiast mee gediend zou zijn. God-fashion betekent ook het gewaad van de heiliging en de eerbied (vs.12). En van instrumentarium bijvoorbeeld en zang die nauwkeurig op elkaar afgestemd zijn. Overigens komt dat geen moment in mindering op de uitbundigheid ervan: zo zelfs dat Michal haar man om zijn priesterlijke danskunst als haar koningsgemaal veracht.

6 oktober: 1 Kronieken 16

Let erop, hoe er nu dus twee liturgische plekken ontstaan (blijven bestaan, het was al langere tijd zo) waar de dienst voor de HERE plaats vindt: de ark in een tent in Jeruzalem, de 'rest' van de tabernakel op de hoogte van Gibeon, waar onder andere zich dus ook het brandofferaltaar bevond. De ark staat vooral voor het verbond dat God met Israël heeft, het brandofferaltaar vooral voor de verzoening waarin het verbond ingebed is. Maar ze horen bij elkaar, die twee, en vanaf hoofdstuk 17 gaat die beweging zich inzetten. Overigens: wat een profetische allure vertoont deze koning David in dat prachtige loflied dat hij inzet in dit hoofdstuk. De daden van God worden bezongen en moeten de aarde over. Profeet, priester, koning: dat is nog eens een met de Geest gezalfde vorst.

7 oktober: 1 Kronieken 17

Dat niet David zelf, maar één van zijn zonen (Salomo) een huis voor God zal bouwen is maar een punt van ondergeschikt belang. Het wezenlijke punt is, dat God heel Davids gedachtegang omdraait: niet David zal voor de HERE een huis bouwen, maar de HERE zal David een huis bouwen (vs.25). Dat is nu precies afgoderij: jij bouwt jouw huis voor jouw god waarin hij op jouw manier en naar jouw godsbeschouwing wonen moet/mag. Ik heb jou achter de schapen weggehaald, David, Ik heb jou op de troon gezet. Het is een grote denkfout om te menen dat wij mensen hier op aarde God een woning moeten bereiden, dat is de werkelijkheid op z'n kop, dat is tegen de Eigenaar van alles zeggen: zal ik voor u een kamer reserveren voor vannacht? Gelukkig zei Jezus dan ook: Ik ga heen om jullie plaats te bereiden. Een kamer gereserveerd voor ons. Bij God.

8 oktober: 1 Kronieken 18

Zoek op een kaart in een bijbelse atlas maar eens al de gebieden van deze volken op. Dan zie je hoe groot Davids rijk wordt. Er vloeit wel veel bloed, uiteindelijk voor God een reden om pas Salomo met de tempelbouw te belasten. Overigens rust Gods zegen er wel op, op Davids overwinningen (vs.13). De omringende volkeren waren voortdurende bedreigingen voor de theocratie (de 'Godsstaat') die Israël onder de gezalfde koning diende te zijn, als zodanig betreft het hier wel degelijk 'heilige' oorlogen. En toch: naast al die zegen die in Davids overwinningen bleek, laat ook de Here God het bloed dat daarbij vergoten werd, blijkbaar bepaald niet onberoerd (1 Kron.22:8).

9 oktober: 1 Kronieken 19-20

Hier zie je hoe de Kronist selecteert in z'n materiaal. Terwijl de Ammonieten de genadeslag toegebracht wordt (bij Rabba, hoofdstuk 20:1), pleegt David zijn zonde met Batseba waarbij Uria juist bij Rabba sneuvelt (2 Sam.11 en 12). Het gaat de Kroniekenschrijver erom om Davids publieke leven neer te zetten met de effecten daarvan op het volk en de eredienst. Als zodanig moest het ook een bemoeidigende spiegel worden voor de mensen die net uit de ballingschap teruggekeerd waren en voor wie de kroniekenboeken allereerst geschreven zijn. Overigens: die wreedheid van David in 20:3 staat sterk ter discussie. Een andere hebreeuwse lezing geeft weer, dat David hen tot dwangarbeiders maakte die moesten werken met zagen, ijzermateriaal en bijlen.

10 oktober: 1 Kronieken 21:1-22:1

Bij de volkstelling ging het erom om de mannen die vechten konden te tellen (vs.5 'die het zwaard konden voeren'). Inventarisatie van eigen menselijke slagkracht. De messiaanse koning valt van zijn troon. Davids naam en kracht moet verwijzen naar Gods naam en kracht. God laat zijn kracht zien doordat Hij Israël begon 'te slaan' (vs.7: natuurrampen of ziektes?) In ieder geval laat God voelen hoe geïnventariseerde menselijke kracht geen partij is, wanneer God zich tegen je keren gaat. Ondanks Davids berouw komt de 'straf' (onzuiver woord) toch en zet zich door: niet omdat God zich in de straf wreken wil, of omdat pas de voltrokken straf hier verzoening aanbrengt, maar omdat Israël als theocratie-onder-de-messiaanse-koning falende is en gezuiverd moet worden. Straf als leermiddel, als tuchtiging tot behoud, tot heiliging (Hebr.12:4-11!). Wat Gods toorn uiteindelijk doet bedaren is Gods eigen medelijden en spijt over het onheil zoals het de mensen aan het treffen was. Het brandofferaltaar (geïmproviseerd op Ornans akker) is daarbij het middel: en het offer dat daarop gebracht wordt door David wijst heen naar Christus, naar God zelf dus die de prijs van de verzoening, sterker nog: de straf, op Zich neemt. Ook hier geldt al, dat God ons met Zichzelf verzoenende was in zijn Zoon, 2 Kor.5. Overigens zit door heel het handelen van God het handelen van de duivel heen (vergelijk 2 Sam.24:1), je moet dus goed luisteren en kijken om de ware God als Vader van Jezus Christus scherp in het oog te houden in dit verhaal, vertrouwend luisteren en kijken dus (en daar ging het meteen in het paradijs al mis toen de duivel zich door Gods handelen en spreken heendrong). David die als messiaanse koning faalde bij het begin van dit hoofdstuk is daar aan het einde weer bij terug, priester op zijn troon.

11 oktober: 1 Kronieken 22:2-19

David heeft als messiaanse koning toch te veel bloed aan zijn handen om de tempel van God te mogen bouwen en inwijden. Het wachten is op de vredevorst Salomo. Als de echte vredevorst gekomen is, Christus, kan de tempel zelfs weg: God breekt zich in Hem baan naar alle volkeren en elke mens 'in Geest en waarheid' wordt nu een tempel van de HERE (Joh.4:23).

12 oktober: 1 Kronieken 23

Kijk eens hoe David de (toekomstige) tempeldienst ordent door de Levietendiensten te ordenen. Ook nu wordt er geteld, maar heel anders dan in hoofdstuk 21. Er wordt geordend en geteld met het oog op de heilige dienst aan de HERE, die de Kracht van Israël is.

13 oktober: 1 Kronieken 24

De zonen van Aäron in hun geslachten verrichten de offerdienst.

14 oktober: 1 Kronieken 25

Er worden ook zangers aangesteld, die de muzikale vormgeving in de tempel voor hun verantwoordelijkheid krijgen. Geen organisten dus op vrijwillige basis met alle amateurisme en willekeur van dien soms (ondanks hun vaak eigen goede en gemeente inzet), maar geprofessionaliseerde muzikaliteit in de tempel. Voor God is het beste niet goed genoeg: dat bleek niet alleen uit de bouw van de tempel, maar ook uit het liturgische niveau (let eens op hoofdstuk 25:7 'volleerd'). Ik bedoel maar. Met onze nadruk op de Woorddienst (niks ten kwade daarvan op zich), waarbij alleen geschoolde theologen als regel mogen voorgaan (ook daar niks ten kwade van op zich) heeft zich in navolging van (sommige) reformatoren (Calvijn voorop) een liturgisch-muzikale kaalslag voorgedaan die zich tot op vandaag kan uiten in orgelspel (lees: begeleiding) tijdens onze erediensten die in sommige gevallen niet meer verantwoord mag heten als je het OT serieus neemt, waarbij trouwens ook de karige beloning van organisten (haast) 'pro deo' is in de juist verkeerde zin van het woord (maar over de zin daarvan valt wellicht nog van mening te verschillen). De dienst aan de HEER vergt niveau op alle vlak, want God troont ook op het zingen van zijn volk, waar of niet? Maar er zijn bijna geen organisten meer hoor ik sommigen zeggen, en ze hebben gelijk, maar muzikale gaven: die zijn toch van alle tijden want daar zit de Heilige Geest zelf achter, maar ze aanwenden voor de dienst aan de Here en dan ook in een kerkdienst bijvoorbeeld, misschien wringt daar onze schoen, want daar moet je tijd voor vrijmaken, en dus hart, en dus ook geld.

Dit hoofdstuk laat ons kijken in een spiegel. We kunnen meer dan ooit ook op muzikaal vlak in onze cultuur, maar in de kerk lijkt het soms net andersom. Ik bedoel dit niet allemaal kribbig, wel leg ik een vinger op een zere plek en als het pijn doet is dat in ieder geval een goed teken, want het doet pijn als God er bij ons soms te bekaaid af komt.

15 oktober: 1 Kronieken 26

Ook de poortwachters en de andere functionarissen uit de stam Levi hebben hun betekenis voor de tempeldienst.

16 oktober: 1 Kronieken 27

Aan dit hoofdstuk kleeft het bloed van Davids overmoed (vs.23 en 24!), daarom moet men dit hoofdstuk als een gewaarschuwd mens opgenomen zien in het boek van de Kronist. Bouw er je vertrouwen niet op, ook als alles goed geregeld is en als de voorraadschuren vol zijn.

17 oktober: Psalm 103:1-11

Na de historische verslaglegging over David uit Kronieken nu een psalm van hem. David begint heel persoonlijk ('mijn ziel') en eindigt ook zo (vs22c), ondertussen blijkt zo'n mensje toch een microkosmos op zich: hij staat als 'beeld van God' (zo groots geschapen) wel in verbinding met welhaast on-eindige maten in tijd en ruimte, hij is (bouw)steen in het grote geheel van Gods handelen, vooral van Gods barmhartigheid en genade (vs8). Ongerechtigheden, ziekten en het graf hebben daarom het laatste woord niet over een mens, als hij zich tenminste in die mateloze goedheid van God laat opnemen (- Christus dus), en juist daarin is hij dan mens als beeld van God: In Christus tot Gods beeld herschapen.

18 oktober: Psalm 103:12-22

Mooi zoals David als koning zingt over het koningschap van de HERE (vs.19). Omdat Hij zich door Gód geregeerd wist was hij, met al z'n fouten, een theocratisch en messiaans vorst. Daarbij kent David z'n plek: bloeiende veldbloem (wat een macht), toch slechts sterveling als Gods wind gaat waaien. Daarom heb je als koning ook allereerst verwijzer te zijn naar Gods goedertierenheid (vs17), daarom beklemtoont de Kroniekenschrijver ook wat David allemaal gedaan heeft voor de eredienst rond de tempel, voor het vergaderen van zijn volk rondom de troon van God en het altaar dat naar de Zoon van David heenwijst. Looft de HERE, mijn ziel. Prachtige koning die David, omdat hij zo machtig en soms ook machtig zwak naar Koning God en Koning Jezus heengewezen heeft.

M.A.Dronkers, Helpman

19 oktober: 1 Kronieken 28

David maakt de leiders van Israël bekend dat zijn zoon Salomo hem als koning zal opvolgen en de tempel zal bouwen. God had David het bouwplan van de tempel al gegeven. Tot in de kleinste details. Zoals Hij ook eens aan Mozes het ontwerp van de tabernakel getoond had. De tabernakel was een tent. De tempel is een gebouw. Grootser, met eigentijds materiaal. Maar het ontwerp is gelijk.

In je eredienst moet je inspelen op je eigen tijd, maar niet trendgevoelig zijn. Niet smaak of mode beslist, maar het grondpatroon waarvan God zelf zegt dat het Hem recht doet. Dat is belangrijk in de liturgie. En in onze levensstijl. Ook als nieuwe generaties het anders willen.

20 oktober: 1 Kronieken 29: 1-9

David zelf heeft al veel kostbare materialen gegeven. Als koning geeft hij zijn volk het voorbeeld. Dat geeft hem ook het recht hen aan te moedigen hem na te volgen. Wie anderen opwekt om offers te brengen, maar zelf de hand op de portemonnee houdt, is niet geloofwaardig!

Davids oproep vindt gehoor! De mensen komen met geld voor de tempelbouw. Zij komen niet in de eerste plaats om te ontvangen, maar om te géven. Wij, die alles van de Here ontvangen hebben, zouden wij vandaag niet in de eerste plaats komen in de kerk om te géven? Niet alleen geld, maar ook lof en dank aan God en liefde aan onze broeders en zusters.

Hoe? Met een volkomen toegewijd hart en vrijwillig. Hoe kom je aan zo'n hart? Door erom te bidden. En door te bedenken: wat is er dat ik niet ontvángen heb?

21 oktober: 1 Kronieken 29: 10-30

David bezingt de majesteit van zijn God, de machtige Heerser over alle dingen. Ook als iemand vermogend is en invloedrijk, heeft hij dat aan God te danken. David heeft het ervaren! De HERE gaf hem de overwinning over al zijn vijanden, zodat hem een rijke buit in handen viel. Nu gaven David en zijn volk aan God van wat ze eerst ontvangen hadden. Vrijwillig en royaal. Het geeft David een loflied in de mond. Niets is ons bezit. Alles is het eigendom van God. David bidt voor zijn volk. Hij bidt de HERE om offervaardig hart én harten die op de HERE gericht zijn.

Welke gave van ons aan God heeft meer waarde voor Hem dan ons geld?

22 oktober: 2 Kronieken 1: 1-17

God verschijnt aan Salomo te Gibeon met de vraag wat hij het liefste zou willen hebben. Salomo vraagt geen macht of rijkdom. Hij vraagt een verstandig hart. Hij wil net zoals zijn vader een goede knecht van God zijn. Daarom geeft de HERE hem wat hij had gevraagd. En alles wat hij níet gevraagd had, krijgt hij óók. Wat had ú geantwoord als de HERE dit aan u gevraagd had?

Salomo's antwoord wordt wel eens gezien als een voorbeeld van bescheidenheid, die God honoreert. Maar het gaat hier om wat anders. 'Geef God en zijn Koninkrijk de hoogste plaats in uw leven. Hij zal dan in alles voor u zorgen' (Mat.6:33).

23 oktober: 2 Kronieken 1:18-2:17

"Zie, ik ga een huis bouwen voor de naam van de HERE, mijn God...", zegt Salomo (2: 4). Een huis voor de naam... Vreemd! Waarom zou je een huis bouwen voor een naam? Maar dat wordt natuurlijk ook niet bedoeld. Gods naam is veel meer dan alleen een woord waarmee je Hem kunt aanspreken. Gods naam, dat is Hij zelf. God zoals Hij voor ons wil zijn.

Nú is er geen tempel meer. De HERE wil dat wij, zijn gemeente, zijn tempel zijn, zodat Hij kan wonen in ons hart (1 Kor.3:16,17; 6:19,20). Ook in zijn eeuwig Koninkrijk zal er geen tempel zijn (Openb.21:22), maar zal Hij steeds bij ons zijn en wij bij Hem (Openb.21:1-5a).
Waarom is er nu geen stenen tempel meer nodig?

24 oktober: 2 Kronieken 3

"Toen begon Salomo met de bouw van de tempel te Jeruzalem op de berg Moria..." (vers 1)

Er is al eerder op deze plek geofferd. Lang geleden al. In Genesis 22 lezen we dat Abraham met zijn zoon Isaak naar de berg Moria moet om zijn zoon te offeren. Uiteindelijk komt dat nog net goed. De engel van de Here houdt Abrahams hand tegen en zorgt voor een plaatsvervangend offerlam. Dat gebeurde op deze zelfde berg. In de toekomst zal er veel geofferd worden op deze zelfde plek. Want hier bouwt Salomo de tempel. Dag in, dag uit zal hier geofferd worden. Om de zonden te verzoenen, om de straf voorbij te laten gaan. Al die offers kijken vooruit naar het ene offer dat straks gebracht zal worden. Het bloed op de berg Moria schreeuwt om Golgota. De toorn van God wordt gestild door het vloeien van het bloed van zijn Zoon. Om stil van te worden!

25 oktober: 2 Kronieken 4

Churam maakte een bronzen altaar, een rond bassin dat 135.000 liter water kon bevatten, tien wastels, tien gouden kandelaars, tien tafels, 100 offerschalen. Hij legde een binnenplein aan voor de priesters, en een voorplein. Verder maakte hij twee kunstig versierde zuilen, tien spoelkarren, tien ketels in de karren, potten, scheppen en vleesvorken. Hiermee had de tempelbouw in een tijdsverloop van 20 jaar sinds zijn begin, zijn beslag gekregen. Toen Salomo alle werkzaamheden aan de tempel had voltooid, gaf hij de geschenken die zijn vader David aan de HERE had gewijd, een plaats in de schatkamers van de tempel, samen met het zilver en het goud en de andere voorwerpen (5: 1). Er was dus nog heel veel over dat niet gebruikt was.

26 oktober: 2 Kronieken 5

"Toen al het werk, dat Salomo aan het huis des HEREN deed, voltooid was..." (vers 1).

Feestelijk wordt de tempel ingewijd. Allereerst door de HERE zelf. Zijn wolk van eer vult het huis, net als indertijd de tabernakel toen die werd opgeleverd. Pas hierna kunnen de priesters met hun ambtswerk beginnen.

Ook al staat er geen beeld, onmisbaar onderdeel van een afgodstempel, Salomo's tempel is niet leeg. Dat bewijst de wolk wel.

Nu heeft God een vaste plaats. De plaats van zijn uitverkiezing, zoals dat in meer dan één psalm heet. Plaats van zijn rust onder zijn volk. Dat volk heeft Hij rust gegeven.

27 oktober: 2 Kronieken 6:1-21

"Zou God dan waarlijk bij de mensen op aarde wonen? Zie, de hemel, zelfs de hemel der hemelen, kan U niet bevatten, hoeveel te min dit huis dat ik gebouwd heb!" (6: 18).

God is de Onmetelijke. Hierdoor onderscheidt Hij zich van alles wat schepping is. Het geschapene kent afmetingen. God niet.

Wat bedoelt Salomo te zeggen? Dit: ik heb nu de tempel laten bouwen. Kosten noch moeite gespaard. Een huis voor de God van Israël. Maar niet om Hem nu hierin te vangen. Om over Hem te beschikken naar eigen goeddunken. Zou de HERE zich laten insluiten in zo'n kleine ruimte als de tempel is? God is vrij en alomtegenwoordig.

Salomo bouwt in de erkenning van Gods grootheid en eigen kleinheid. Hij heerst niet over God, maar God over hem. In antwoord hierop wil de HERE dan bij zijn volk wonen en vanuit zijn huis hen horen op hun gebed.

Het blijkt steeds opnieuw dat Gods verblijf onder mensen goddelijke gave is. Laten wij Hem steeds tegemoet treden met de juiste belijdenis van Hem en met de juiste kijk op onszelf!

28 oktober: 2 Kronieken 6:22-42

"Nu dan, sta op, HERE God, naar uw rustplaats, Gij en de ark uwer sterkte. Laten uw priesters, HERE God, zich bekleden met heil, en uw gunstgenoten zich in het goede verheugen" (6: 41).

Salomo heeft gevraagd om verhooring van gebeden, opgezonden vanuit of in de richting van de tempel. Hiermee vroeg hij om doorgaand verbondsverkeer op grond van de dienst van de verzoening. Op grond van Gods eigen plaats bij zijn volk, naar Gods eigen belofte.

David heeft Gods oorlogen zegevierend gevoerd. De tempel is onbedreigd. Daar is Gods rustplaats onder zijn volk. De ark heeft zijn kracht bewezen. Tijdens de uittocht, op het slagveld en in vijandelijk gebied. Het was de kracht van de Heilige.

De plaats van Gods rust is de bron van Gods lust in zijn volk. Dat maakt zijn rustplaats heerlijk. Daar is Gods volk goed terecht. Dat maakt van het leven een feest!

29 oktober: 2 Kronieken 7

Salomo heeft de bouw van Gods tempel voltooid. De feestelijke inwijding heeft plaatsgevonden. Een lang en indringend gebed is opgestegen naar boven. Nu komt Gods antwoord. Salomo had gebeden: "Here, laten uw ogen dag en nacht geopend zijn over dit huis" (6: 20). God zegt nu: "Mijn ogen zullen er zijn. Alle dagen!" (7: 16).

Elke keer als een Israëliet de tempel binnenkomt, zal de Here hem zien. Hij ziet hoe die man of die vrouw daar komt. Hij kijkt immers in het hart van de mensen. Hij ziet het wanneer die tempelgang alleen maar uiterlijk vertoon is. Maar Hij ziet ook wanneer de tempelganger gebukt gaat onder schuldbesef. En wanneer hij verlangt naar zijn genade. Hij ziet de moeiten waar mensen mee worstelen.

Diezelfde God woont vandaag onder ons. In de gemeente die zijn tempel is. Zijn liefde is in Christus naar ons toegekomen. Wie vol verwachting naar Hem opziet, kijkt in vriendelijke ogen. Ogen die vertellen dat Hij ons een warm hart toedraagt.

30 oktober: Psalm 104:1-18

Maak jij wel eens een lekkere wandeling in de natuur? Je kunt dan opgetogen raken over de enorme schoonheid van de schepping. Maar als christen zien we in die schoonheid nog een extra dimensie. Over die dimensie gaat het in deze Psalm. Gods grootheid wordt hierin bezongen in relatie tot de natuur. Ja, in deze Psalm leest God ons voor uit eigen werk. "Want de schepping is als een prachtig boek, waarin de schepselen de letters" (artikel 2 NGB).

In de schepping laat God zien Wie Hij is. Hij heeft immers alles gemaakt. De HERE openbaart Zichzelf niet alleen in zijn Woord (Hebr. 1: 1), maar ook in wat Hij geschapen heeft (Rom. 1: 20). Ook daarin doet de onzichtbare en eeuwige God Zich kennen.

Hoe kijk jij tegen de schepping aan?

31 oktober: Psalm 104:19-35

Psalm 104 is een loflied. Een loflied op de schepping. En dus een groot compliment voor de Schepper. Over de hemel en het licht. Over bergen en zeeën, bronnen en beken. Over vogels en ezels, ooievaars en klipdassen. Over ceders en cipressen. Te veel om op te noemen.

De grote kracht achter al dit leven is de Geest van God. Zoals Hij op de eerste scheppingsdag over de donkere en doodse aarde zweefde, zo wordt Hij steeds weer uitgezonden om "het gelaat van de aardbodem te vernieuwen" (vers 30). Zonder deze Geest geen leven en geen lente. Zonder Hem geen bloesem of vruchten.

2 november: 2 Kronieken 9:13-31

Nadat koning Salomo grootse dingen voor God had mogen doen, zoals de bouw en de inwijding van de tempel, breekt er een periode van betrekkelijke rust aan. Intussen heeft de roep over zijn wijsheid zich verbreid in alle omliggende landen, zelfs tot ver in het zuiden van Arabië, in Seba (of Saba), het tegenwoordige Jemen aan de Rode Zee. De koningin van Seba onderneemt een reis naar Jeruzalem om Salomo te bezoeken. De schatten die zij meebrengt en aanbiedt, zijn indrukwekkend. Van grote waarde zijn vooral de gesprekken, de uitwisseling van gedachten en het oplossen van allerlei vraagstukken. Vooral de eer die deze vrouw aan de HERE, de God van Israël, brengt en de erkenning van zijn geweldige macht en majesteit maken dit bezoek tot een hoogtepunt.

Van van-God-gekregen-wijsheid gaat een getuigenis uit. Salomo is een voorbeeld van Jezus, de Vredevorst, die in Gods naam een beleid van overvloed en gerechtigheid ten toon zal spreiden.

Wij mogen uitzien naar de totale vervulling van die belofte in Jezus' komende Vrederijk.

Met al z'n rijkdom, wijsheid en vredesregiem is Salomo toch niet dé koning. De enige Vredebrenger is Hij die van Zichzelf kan zeggen: "... meer dan Salomo is hier" (Mat.12:42). Aan Jezus is geen wijsheid verleend, Hij is Gods wijsheid in eigen persoon.

Ook hebben Salomo's rijkdom en wijsheid niet kunnen verhinderen dat hij net als zijn vader David 'de weg der gehele aarde' moet gaan (2 Kon.2:2). De overwinning op de dood blijft voorbehouden aan de grote Zoon van David!

J.M.A. Groeneveld, Bedum

3 november: 2 Kronieken 10:1-11:17

Hier begint het laatste hoofddeel van Kronieken, dat loopt tot aan hoofdstuk 36. Opvallend is dat Juda alle aandacht krijgt, terwijl het noorden genegeerd lijkt te worden. Kronieken volgt de lijn van de beloften van de HERE aan David. Dwars door alles heen zal eenmaal de Messias komen. Achter de schermen van de geschiedenis zit het geheim van de verkiezende God. Tegelijkertijd is juist in Kronieken zichtbaar gemaakt hoezeer ons handelen en onze menselijke keuzes door de Here serieus genomen worden. Rechabeam kijkt uit de hoogte neer op "dit" volk. Het niet "verstaan" van het volk heeft grote gevolgen. De HERE heeft het ingeweven in zijn handelen met Israël. De straf op de zonde van Salomo wordt zo voltrokken.

4 november: 2 Kronieken 11:18-12:16

In 12:14 klinkt een sleutelbegrip uit het boek Kronieken: "de Here zoeken". Van Rechabeam als koning zijn best positieve dingen te zeggen. Maar zijn hart was niet op God gericht. In de eerste jaren van zijn koningschap maakte hij dankbaar gebruik van de steun van hen die naar Juda waren geëmigreerd vanwege de afgodische praktijken onder Jerobeam. Maar toen hij zijn macht eenmaal gevestigd had bleek zijn trouw aan de wet van God een politieke zet. Zo kiest hij ook eieren voor z'n geld als de profeet Semaja uit de doeken doet hoe het zit met de inval van Sisak, de koning van Egypte. Maar van echte overgave aan de Here is geen sprake. Erg is dat: mensen die "geloven" in God, maar toch hun eigen gang gaan. Dat geldt toch niet voor u? Of.....?!

5 november: 2 Kronieken 13:1-23

In het licht van 1 Koningen 15:1-8 is dit een merkwaardig hoofdstuk. Van Abia valt bepaald niet te zeggen dat hij deed wat goed en recht was in de ogen van de HERE (14:2-5). Het lijkt erop dat Abia een vechtersbaas was, politiek en militair in een fel conflict met Jerobeam verwickeld.

Abia gebuikt in die strijd theologische argumenten. Daarmee steekt hij z'n eigen mensen een hart onder de riem en brengt hij gelovige broeders uit het noorden in verwarring. Wat hij zegt is formeel theologisch waar en krijgt in de dagen van het schrijven van Kronieken een nieuwe spits richting de Samaritanen. God schenkt de overwinning maar dat staat vooral in het kader van het oordeel over Jerobeam. Gods geopenbaarde wil (11:4) wordt immers met voeten getreden. Er is een grote slachting onder broeders.

6 november: 2 Kronieken 14:1-14

Asa wordt beschreven als een vrome koning. Hij is de HERE met hart en ziel toegewijd. Niet alleen worden heidense zaken opgeruimd, het volk wordt ook opgeroepen de HERE te "zoeken" (vers 4). Men maakt ernst met het Woord van God. De vrede die er mag zijn wordt getekend als zegen van God. Het land bloeit op.

Dan volgt een geweldige bedreiging. De Kusieten zijn hier waarschijnlijk bedoeïenen. Hun aantal wordt symbolisch aangeduid als "duizendmaal duizend man": een onoverwinnelijk leger. De 300 wagens geven een realistischer beeld. Bij de aantallen soldaten van Juda en Benjamin is het woord "1000" waarschijnlijk op te vatten als "militaire eenheid".

Als Asa zijn kracht zoekt bij de HERE blijkt hoe machtig hij op die manier is!

7 november: 2 Kronieken 15

Als Asa is teruggekeerd in Jeruzalem richt de HERE via Azarja het woord tot hem. Het is een oproep aan de koning om Gods wetten serieus te nemen. Het antwoord van Asa is een cultische reiniging van het land. Alles wat te maken heeft met de afgoden wordt weggedaan. In dat kader moeten we ook vers 13 lezen. Het gaat daar niet om gedwongen bekeringen maar om Gods straf op de afgodendienst (vergelijk Deuteronomium 17: 2-7).

Asa ontziet bij de reiniging van het land niemand, zelfs niet zijn oma Maäka, die als "gebiedster" heel wat in de melk te brokkelen had.

In positieve zin erkent hij de HERE door in allerlei situaties offers te brengen. Ondanks zijn ijver lukt het hem echter niet definitief af te rekenen met de offerhoogten.

8 november: 2 Kronieken 16

De Bijbel is een eerlijk boek. We lezen in de laatste regeringsjaren ook negatieve dingen van Asa. Zijn vertrouwen op de HERE is bij het klimmen van de jaren niet sterker geworden. Heeft de voorspoed tot hoogmoed geleid?

Basa, de koning van Israël, daagt Asa uit via militair-strategische speldenprikken. Asa reageert door steun te zoeken bij zijn politieke bondgenoten. Hij verwacht het van tactische tegenzetten. Als de HERE hem daarover terecht wijst wordt Asa boos. De boodschapper van Gods Woord komt achter de tralies en ook anderen krijgen het er van langs. Als Asa daarop ziek wordt zoekt hij "zelfs in zijn ziekte" geen hulp bij de HERE, doch uitsluitend bij doktoren.... Hoe is dat bij ons? Zijn wij wél op Hem gericht?

9 november: 2 Kronieken 17

Josafat, de zoon van Asa, "zoekt" de God van zijn vader en "wandelde" in overeenstemming met de geboden van de HERE. De HERE zegende hem geestelijk, politiek, militair en economisch. Er is vrede en voorspoed.

Opvallend is dat Josafat zorg draagt voor een stuk geestelijk onderwijs van zijn volk. Daarbij nemen de levieten een bijzondere plaats in. De boeken Kronieken, Ezra en Nehemia laten vaker uitkomen dat juist de levieten zich bezig hielden met onderricht in Gods Woord.

Als wij deze dingen lezen kunnen we onszelf de vraag stellen welk belang wij hechten aan het onderwijs in en vanuit het Woord van de HERE. Hoe kunnen wij dit onderwijs steunen en stimuleren?

10 november: 2 Kronieken 18:1-19:3

Het zijn sterke schouders, die de weelde van de voorspoed kunnen dragen.... Evenals zijn vader Asa raakt Josafat gevangen in menselijke strategieën. Josafat kiest er uit politieke overwegingen voor om zijn zoon te laten trouwen met een dochter van koning Achab. Daarmee haalt Josafat zich heel wat op de hals. Hij raakt betrokken in een militaire expeditie waarbij Achab het leven laat. De HERE had Achab gewaarschuwd, maar hij wilde niet luisteren. In de strijd roept Josafat de HERE te hulp en hij wordt gered. Na de strijd richt God via de ziener Jehu het woord tot Josafat om hem te waarschuwen voor vriendschap met wie de HERE haten. Het "zoeken" van God heeft ook gevolgen voor de keuze van je vrienden. Wat zou dit vandaag kunnen betekenen voor jou?

11 november: 2 Kronieken 19:4-20:12

Na het onderwijs regelt Josafat ook de rechtspraak. Wij kunnen ons nauwelijks voorstellen hoe belangrijk dit is. Prachtig hoe de rechters gewezen worden op de HERE die op hun spreken van recht toeziet als de hoogste Rechter. Trouwens bij elk beroep en elke handeling kunnen we ons dit aantrekken: doet alles ter ere van God!

Dan wordt Josafat ineens met heel andere problemen geconfronteerd. Een groot leger trekt tegen hem op. Ook hier wordt de HERE bewust bij betrokken. In vasten en bidden verootmoedigt het volk zich. Men richt zich in de tempel tot God om hulp. Een grote plaats is ingeruimd voor de belijdenis van het geloof. Opvallend is hoe men vanuit het Woord van God de Here vrijmoedig tegemoet treedt met diens eigen woorden en daden!

12 november: 2 Kronieken 20:13-37

Heel het volk is nauw betrokken bij het smeken van God om hulp. De HERE geeft antwoord via de profeet Jachaziël. Men hoeft niet bang te zijn, want de HERE zal voor hen strijden. Dit woord wordt in geloof ontvangen. Vanuit het geloof klinkt de lofzang al voordat er gestreden wordt. Wat normaal gesproken een reactie op een overwinning is, gaat hier aan de strijd vooraf... Op het moment dat Juda de HERE prijst, gebeurt er iets wonderlijks. Het leger van de vijand wordt vanuit hinderlagen overvallen. We weten niet of dit bedoeïenen, Judeeërs, engelen of delen van het vijandelijke leger waren. Maar het vijandelijke leger keert zich vervolgens tegen zichzelf en Juda kan zo maar de buit op halen.....

13 november: 2 Kronieken 21

De toenadering tot het tienstammenrijk Israël heeft Josafat enkel narigheid opgeleverd. Josafat zelf bleef de HERE trouw. Maar onder diens zoon Joram ging het helemaal fout. Gehuwd met een dochter van Achab, liet Joram zich inspireren door de praktijken van Achab. Mensenlevens, zelfs van broers, waren daarbij niet in tel. Uit angst de macht te verliezen werd er een slachting onder familieleden aangericht.

Ook op godsdienstig vlak werd de mode uit het noorden gevolgd. Joram ging voorop in het dienen van andere goden.

De schrijver van het boek Kronieken laat in zijn weergave van de geschiedenis uitkomen dat er op zoiets geen zegen kan rusten.

14 november: 2 Kronieken 22

We komen hier nog een zwarte bladzijde tegen uit de geschiedenis van Juda. We lezen van moord en doodslag, van ongehoorzaamheid aan God op allerlei terreinen van het leven. Dit alles heeft te maken met de totaal verkeerde koers van de koningen van Juda. Ze oriënteren zich op de politiek van het huis van Achab. Daarmee wordt zelfs de toekomst van het huis van David op het spel gezet.

Maar de HERE blijft trouw aan zijn Woord (zie ook 2 Kronieken 21:7) en zorgt ervoor dat één van de prinsen aan het bloedbad ontkomt. De brandende lamp was het symbool van het bewoonde huis. Zo bleef het huis van David "bewoond" en ging de geschiedenis door naar de komst van die grote zoon van David: onze Heiland Jezus Christus!

15 november: 2 Kronieken 23

Wonder boven wonder blijft de kleine Joas gespaard. Zijn oom, de priester Jojada, is niet alleen getrouwd met een prinses, maar blijkt zelf ook politiek-militair inzicht te hebben. De zorgvuldig geplande staatsgreep wordt -onder Gods zegen- perfect uitgevoerd.

Jojada maakt gebruik van het moment om Juda erop te wijzen dat men Gods eigen volk is. Er wordt een verbond gesloten waarin koning, priester en volk zich opnieuw toewijden aan de HERE. Door de dingen vast te leggen wordt afgerekend met vrijblijvendheid. Er wordt een keuze gemaakt waaraan men elkaar kan houden.

Hierna rekent Jojada af met de macht van de Baäl-cultus in Jeruzalem. Hij heeft nu ook de vrije hand om de dingen rondom de dienst aan God passend te regelen.

16 november: 2 Kronieken 24

De regeringstijd van Joas valt in twee delen uiteen. Zolang Jojada leeft is Joas gericht op God en zijn dienst. Joas weet geld en enthousiasme los te maken voor de restauratie van de tempel.

Na de dood van Jojada laat Joas zijn oren hangen naar de adel van Juda. Er komt weer ruimte voor de afgodendienst. De HERE stuurt profeten om koning en volk te waarschuwen, maar men weigert te luisteren. Joas laat zich zelfs betrekken in een samenzwering om Zecharja, de zoon van Jojada, uit de weg te ruimen. Een valse aanklacht leidt tot het vonnis: dood door steniging. Het wordt nota bene op het tempelplein voltrokken...

De HERE neemt het niet. Een klein vijandelijk leger krijgt Juda op de knieën. De koning raakt gewond en wordt terwijl hij ziek te bed ligt via een samenzwering gedood.....

L.C. Buijs, CGK Groningen

17 november: Psalm 105:1-22

'In het verleden ligt het heden, in het nu wat worden zal', is nog niet zo vreemd gezegd. Zeker christenen dienen hun historie te kennen. En vooral Gods gang met zijn volk door de tijden heen. Daarom is Psalm 105 voor ons zo belangrijk. God komt zijn beloften na. Abraham, Isaak en Jakob werden dat gewaar. Ze werden beschermd (15). Abram overleefde Egypte (Genesis 12:10vv.) en Jozef, de zoon van Jakob, kreeg zo waar grote macht in datzelfde land. Zò kwam er redding uit brood-nood. Achter dit alles ligt 's HEREN trouw aan zijn verbond. Daar kan een verbondskind op rekenen. Blijf maar Ps. 105:5 zingen bij de doop.

18 november: Psalm 105:23-45

Voortdurend valt in dit gedeelte van Ps. 105 op dat God regeert. Eerst maakt Hij Jakobs nageslacht zeer talrijk (24), dan zet Hij de Egyptenaren op tegen zijn volk, daarna zendt Hij Mozes en Aäron naar het land van de Nijl (25). Ook achter de 10 plagen zit Gods hand.

Daarom is de Here het ook die zijn rijk beladen volk haalt uit dat riskante land. Met de wolk van zijn presentie omgeeft Hij hen dag en nacht (39). Ook voedt Hij hen met vlees en vis in de woestijn. God baant een weg door de wildernis. Ze komen terecht in het beloofde land. Kanaän valt met al zijn rijkdom hen in de schoot.

Wat kun je dus anders doen dan deze Machtige loven? De mens die Gods inzettingen onderhoudt, komt wis en zeker eens Thuis. Hallelujah!

19 november: Joël 1:1-2:14

Ineens staat daar Joël, de zoon van Petuël. Wij weten alleen zijn naam en de naam van zijn vader. Toch zegt dat al veel. Joël betekent: De HERE is God en Petuël : Ik ben overwonnen door God.

Eén is de Almachtige. Hij beheerst de seizoenen en Hij bestuurt heel het wereldgebeuren. God kan een verzengende droogte zenden en een alles verslindende sprinkhanenplaag. En waar blijft dan de mens? Laat die zich klein maken voor de Geweldige God. Laat de mens tot de HERE roepen om uitkomst (1:14). Alleen zo is er overleven. Dat geldt nog steeds.

20 november: Joël 2:15-3:5°

De mens die zich klein maakt voor God, vindt gehoor bij de grote Regeerder. De HERE toont dan zijn medelijden (2:18). De ramp drijft weg. Er komt een open lucht. De dieren krijgen het weer goed (2:22), de velden herademen en de mens gaat zeggen: 'de HERE heeft grote dingen gedaan' (2:21). Blijdschap in de HERE gaat mensen vervullen. Er is op aarde niets dat meer blij maakt.

En daarna? Dan gaat de heilige Geest met kracht mensen vervullen (3:1-2). Ze moeten wel spreken van Gods grote daden. Niemand van de belijders kan zwijgen. In Hand.2 zien we dat gebeuren. Op die Pinksterdag spreken ze in alle talen van Gods verlossend werk via Jezus. Bij duizenden (Hand.2:41) geven mensen zich gewonnen. Met deze belijdenis komt een mens erdoor als alles kraakt op 'de grote en geduchte dag des HEREN' (3:4-5).

Hebt u zich al toevertrouwd aan God? Heb jij Jezus al als jouw Redder aanvaard?

21 november: Joël 4:1-21°

Het wordt eens volstrekt duidelijk Wie regeert. Er komt een beslissende dag en een finale slag. De boosheid van de mensen wordt gestraft. Wie wilden zondigen, gaan eraan. God laat niet met zich spotten. Dat moet terdege beseft.

'Maar de HERE is een schuilplaats voor zijn volk' (16). In Jeruzalem mocht eeuwen de verzoening gezocht én gevonden worden. Opgelucht gingen de pelgrims weer naar huis. Wàt is God goed voor ons!

Juist bij die tempelstad sprak Jezus: 'Het is volbracht.' Het is door Hem helemaal volmaakt geklaard. Wonen kan de HERE bij zijn volk (21).

Eens gaat dat compleet heerlijk in vervulling. De apostel Johannes hoorde dat al: 'Zie, de tent van God is bij de mensen en Hij zal bij hen wonen en zij zullen zijn volken zijn en God zelf zal bij hen zijn' (Openb.21:3). Dat blij uitzicht is er voor ieder, die schuilt bij God.

22 november: 2 Kronieken 25

Het hart van koning Amasja is verdeeld (2). Dat blijkt in zijn leven. Aan de ene kant respecteert hij de wet die Mozes aan Gods volk mocht geven. De kinderen hoeven niet te sterven als gevolg van de zonden van hun vaders (Deut.24:16). Hij vertrouwt op Gods hulp in de strijd (Israëls huurleger heeft hij niet nodig). Bij hem is helaas ook een andere kant. De goden van het verslagen heidenvolk - de HERE helpt dus! - worden door hem op een voetstuk gezet. Zelfs gaat hij er voor op de knieën (14).

Gods toorn kan dan ook niet uitblijven. Amasja verliest de strijd tegen Israël en zelfs wordt tempelgerei als buit geroofd. Het levenseinde van deze koning is diep triest. Ook hij komt door een samenzwering om het leven.

Dienen wij de HERE met een toegewijd hart?

23 november: 2 Kronieken 26

Wat lijkt het prachtig te gaan met koning Uzzia. Hij leeft naar de goede leer. Zoekt echt God en ontvangt royaal loon. God maakt zijn regering voorspoedig. Wijd en zijd wordt dit erkend. Wie op God vertrouwt, wordt 'wonderbaar' (15) gebouwd.

Maar dan stijgt de roem hem naar het hoofd. Behalve koning wil hij zich ook als priester laten gelden. Moedig treden de priesters hem tegemoet. Ze waarschuwen de koning met klem. Die laat zich door niemand meer gezeggen. Dan moet God wel gaan spreken. Zichtbaar vertoont zich bij Uzzia de melaatsheid. Het gevolg is dat hij ook als vorst terzijde komt te staan. Tot aan zijn dood moet hij als een afgezonderde leven. Zelfs zijn graf komt apart te staan. 'Hij was melaats' (23).

Hoogmoed doet een mens diep vallen.

24 november: 2 Kronieken 27

Eindelijk komt er een koning bij wie woord en daad ineen vloeien. Jotam weet zijn plaats als vorst. Dus gaat hij zich niet als een priester gedragen. Deze koning wil God dienen zoals het hoort. Alleen dit bekoort het volk niet. In 2 Koningen 15:35 lezen we dat het volk nog steeds offert op de hoogten. Een mens is hardleers. Toch volhardt Jotam. Hij blijft standvastig in het geloof. Wij lezen van geen strijd in zijn levenstijd.

Deze rust in Juda en Jeruzalem kon wel eens te maken hebben met 's konings standvastige geloofswandel. Leven naar Gods geboden loont. Pak de Heidelbergse Catechismus er maar eens bij (24 en Antwoord 86)

25 november: 2 Kronieken 28

Wie dit hoofdstuk leest, schrikt. Huivert. Kan zo iets in Juda/ Jeruzalem gebeuren? Kan de kerk zo diep verwereldlijken?

Wàt kan een mens zijn Schepper krenken (25). Achaz wil niets meer met God te maken hebben. De tempel laat hij dicht spijkeren. Hij verklaart de God van zijn vader David (2) voor dood.

Ziet deze koning dan niet hoe dan alles moet vastlopen? Dat vanaf nu van alle kant de vijanden zullen toeslaan? Ze worden van Hogerhand gezonden (19). De HERE laat niet met zich spotten. Nooit.

26 november: 2 Kronieken 29:1-19

Wàt een verrassing is de zoon van Achaz! Meteen -'in het eerste jaar zijner regering, in de eerste maand' (3)- gaat Hizkia over tot reformatie. De door zijn vader ontwijde tempel wordt gereinigd. De Levieten krijgen van de nieuwe vorst duidelijke bevelen. Haal al (!) het onreine weg uit Gods heiligdom. Dat is de enige weg om aan Gods toorn te ontkomen (8). Hizkia ziet verband tussen Gods oordelen en Israëls ontrouw. Zijn begeerte is het om het verbond met de HERE te vernieuwen (10). Hij vindt medewerkers. Levieten en ook priesters (16) laten zich inschakelen. Na 16 dagen is de tempel schoon. Er is geen spoor meer te zien van de vreselijke ontwijding van Achaz.

Reformatie bestaat uit daden. Zonder omwegen en meteen. Wàt is de HERE goed dat Hij mensen aanspoort om helemaal te gaan voor zijn dienst. De daad van 1 (Hizkia) zet velen aan het werk. Waarom zou dat vandaag niet kunnen?

27 november: 2 Kronieken 29:20-36

Er blijven verrassingen komen. Tot in het laatste vers: 'want onverwacht was deze zaak geschied' (36) klinkt dit door. Wie had dit een maand geleden kunnen vermoeden? Een eerbiedige en feestvierende menigte bij een totaal gereinigde tempel... Niet te geloven, maar het is toch echt waar. Ook in de kerk gebeuren wonderen!

Hizkia staat er vroeg voor op. Hij kan niet langer wachten. De oversten van de stad gaan mee. Ja, velen uit het volk zijn present. Eerst het zondoffer (21), want wat we allen diep gezondigd. Alleen via bloed van offerdieren is verzoening mogelijk (Leviticus 17:11). Maar als dit gedaan is, kan de muziek klinken. Een lied vol vreugde wordt aangeheven. Velen vieren met een blij hart dat het weer goed is tussen de HERE en zijn volk.

Dit is voor een mens op aarde de grootste vreugde.

28 november: Psalm 106:1-27

Deze Psalm maakt de lezer klein. Zo zijn wij mensen dus. De HERE is goed (10), maar wij doen kwaad (6vv.).

Wàt deed de HERE een wonderen! Al in Egypte, bij de Schelfzee, de hele woestijnreis door. Het hield maar niet op, maar wij zeurden als verweerde kinderen. Mozes en Aäron kregen er een moeilijk leven door. Bij de Horeb danste het volk als de heidenen voor het stierkalf. Zo onteerden (20) ze hun Verlosser. Als Mozes niet in de bres was gesprongen...(23). Tot in Kanaän bleven ze eigenwijs. Bij duizenden vielen ze in de woestijn. Dat moest de HERE wel doen. En de verstrooiing onder de volken moest wel komen (27).

Wat is een mens hardleers. Wat heeft hij de ogen vaak dicht voor Gods wonderen (7).

29 november: Psalm 106:28-48

Wat is de bedoeling van deze Psalm? Voor iedere lezer is het van belang om daar eens rustig over na te denken. Wat wil deze dichter bij zijn eerste lezers oproepen? Waarom is onder de leiding van de Heilige Geest deze Psalm voor ons opgenomen in het Psalmboek en dat nog wel aan het slot van boek 4 (90 - 106)? Hoe wil God dat deze Psalm landt in mijn leven? Welke opdracht krijg ik hier?

De verzen 46 en 47 geven de indruk dat de eerste hoorders in ballingschap zijn weggevoerd. 'Het kostelijke land' (24) lag achter de horizon. Terecht, want wàt hadden ze zich misgaan.. Is er nu geen uitzicht meer? De dichter ziet een uitweg. Maar één uitweg. 'Verlos ons, HERE, onze God, verzamel ons weder uit de volken' (47).

Gods bewogenheid is voor zondige mensen het enige houvast. Die is voor eens en altijd bewezen op Golgota. Daar hing Jezus als bewijs van Gods liefde. Daar moet dan wel *Amen* op gezegd. *Halleluja* is dan wel het hoogste woord dat wij mensen kunnen spreken (48). Dat doet u/ jij toch?

30 november: 2 Kronieken 30:1-15a

Hizkia heeft een droom. O, als Juda en Israël eens weer samen de HERE gaan dienen. Dat zou toch geweldig zijn. Als koning heeft hij de macht om aan de verwezenlijking van deze droom te werken. Velen van zijn volk weet hij enthousiast te maken. Er groeit verlangen om samen het Pascha te vieren. Pascha: het feest van de bevrijding uit het slavenhuis Egypte. De HERE greep toen immers in met krachtige hand. En Hij blijft dezelfde. 'Want genadig en barmhartig is de HERE, uw God: Hij zal het aangezicht niet van u afwenden, indien gij tot Hem wederkeert' (9b). Jeruzalem geraakt vol! Velen geven de HERE hun hand (8). Het is Gods hand, die bewerkte dat zij één van zinnen werden.

Dat kan dus. Gelovigen die elkaar vinden in het samen dienen van hun God. Zich één voelen in het dienen van HERE en daar ook samen vorm aan geven. Wat we lezen in 2 Kronieken 30 roept verlangen op. Wie droomt niet eens van de ware zichtbare eenheid van al Gods kinderen?

Bemoedigend is te weten dat Gods hand wonderen kan bewerken. Hij kan trouw maken. Geven wij de HERE de hand (8)? Als we dat echt doen, dan kan dat voor de zichtbaarheid van Christus' gemeente op aarde wel eens prachtige gevolgen hebben. Daar bad ook de Heer van de kerk vol verlangen om (Joh. 17:20-23).

1 december: 2 Kronieken 30:15b-27

Vreugde golft door Jeruzalem (21,23,25,26). Zoiets geweldigs was sinds koning Salomo niet meer voor gekomen in de tempelstad. Zeven dagen feest vinden ze te kort. Ze kunnen nog niet van elkaar scheiden. Graag willen ze samen hun dank aan de goede God nog langer vreugdevol gestalten geven.

Koning Hizkia – wát kijken we hem hier in het hart- verschaft royaal de middelen. Duizenden offerdiere stelt hij beschikbaar. Het is nu de tijd om God uitbundig te danken.

Nog een ding kan de lezer hier opvallen. De koning is allereerst een voorbidder voor zijn volk (18 en 19). Van de priesters wordt met nadruk gezegd dat hun biddende stem doordrong tot in de hemel (27). De gebedshouding siert ons mensen. Daarmee eren we de HERE het meest.

M. H. de Boer, Hoogkerk

2 december: 2 Kronieken 31

Onder de regering van Koning Hizkia vindt er in Juda een reformatie plaats. Israël keert terug naar God. De tempel in Jeruzalem wordt gerestaureerd en gereinigd. De erediensten en de feesten worden in ere hersteld. De Israëlieten bekeren zich metterdaad tot de HERE, de God van het verbond. Voor de Israëlieten na de ballingschap – ik ga ervan uit dat Ezra het boek Kronieken heeft geschreven om Israël te bemoeiden – moet het een geweldige troost en stimulans zijn, dat er continuïteit is: God gaat verder met hen. De eredienst toen en nu, de tempel toen en nu, ze wijzen naar dezelfde God die trouw is aan Zijn Woord! In dit kader staan ook de bijdragen, heffingen, regelingen en registers in verband met de tempeldienst: “met getrouwheid wijdden zij zich aan het heilige.” Hizkia zocht God en was voorspoedig. Zo gaat het iedereen die met volle toewijding trouw is aan de HERE.

3 december: 2 Kronieken 32:1-23

Hizkia blijft trouw aan de HERE, ook in moeilijke tijden. Wanneer Sanherib van Assur de steden van Juda beleegert, neemt Hizkia wel allerlei maatregelen om Juda te verdedigen. Maar voor alles roept hij hen op om niet bang te zijn, want – zegt hij – “met ons is meer dan met hem. Met hem is een vleselijke arm, maar met ons is de HERE, onze God (dat zei Elisa vroeger ook al, 2 Kon.6:16-17). Ook al probeert Sanherib dat met zijn brallende woorden te ontkennen (climax in vs.15), Juda gaat niet om voor zijn angstoffers. Zij doorzien de dwaze fout van Sanherib: hij beschouwt de levende God als ‘maaksel van mensenhanden’. Hij zal er wel achterkomen. Het loopt slecht met hem af. Maar Hizkia is bij alle volken hoog geëerd. God geeft ieder die Hem dient een hoge titel en veel roem (vgl. Filip.2:9-11).

4 december: 2 Kronieken 32:24-33

Toch blijkt ook die trouwe Hizkia een ‘gewoon mens’, zelfs nadat God hem op wonderlijke wijze van een dodelijke ziekte heeft genezen. Ook al weet Hizkia dat hij zijn leven aan God te danken heeft, al dat aanzien van de volken stijgt hem naar het hoofd. Hij wordt hoogmoedig. Maar Goddank, Hizkia heeft berouw en bekeert zich tot de HERE. Hizkia doorstaat de geloofsbeproeving. God weet wat in Hizkia’s hart is en zegent hem daarom met grote rijkdom en luister. Zo is Hizkia een zoon van David: een gelovig man, getypeerd door zijn vrome daden. In Christus, de ware Zoon van David, is het leven van Hizkia en van iedere christen (gezalvde!) gegarandeerd.

5 december: 2 Kronieken 33

Dan wordt Hizkia’s zoon Manasse koning over Juda. Wat een vreselijke schok: hij is het tegenbeeld van zijn vader. Hij doet precies het tegenovergestelde. Wat Hizkia zorgvuldig heeft opgebouwd, breekt Manasse tot de grond toe af; wat Hizkia weloverwogen heeft vernietigd, bouwt hij weer op. Het is in één woord schandalig. Hij krenkt de naam van de HERE waar hij maar kan. De duivel is in Manasse en in Juda gevaren. Ze doen meer kwaad dan de volken om hen heen. De wereld op zijn kop. God kan dit niet aanzien en komt met zijn straf: Manasse wordt door de generaals van Assur aan haken en kettingen weggevoerd. Weg uit Gods ogen. Dan erkent Manasse dat de HERE God is. God opent zijn ogen, Manasse bekeert zich en mag van God weer koning zijn. God is goed, barmhartig, liefdevol voor Manasse, voor iedere zondaar die tot bekering komt. Hij sluit elke verloren zoon die terugkomt, in Zijn armen (Luk. 15). Opnieuw is er reformatie. Juda komt terug bij de HERE. En dan is het ook weer: God met ons. Jammer dat Manasse’s zoon Amon dat niet heeft ingezien. Hij moet zijn slechte daden met de dood bekopen.

6 december: Micha 1

Introductie

Tijdens de regering van Hizkia en zijn beide voorgangers Jotam en Achaz is behalve Jesaja en Hosea ook Micha – “wie is als de HERE?!” – werkzaam als profeet van God (tussen 750 en 685 v. Chr). Hij komt uit Moreset, een stadje in Zuid-Juda. Verder is er niets over hem bekend. In Jer.26:18 wordt zijn naam genoemd. En bij de geboorte van Jezus Christus in Betlehem herinneren de Joodse schriftgeleerden zich Micha’s profetie daarover (Mat.2:1-12).

Indeling:

- 1 Het oordeel over Israël en Juda (Micha 1 t/m 3)
- 2 Er is nog hoop (Micha 4 t/m 5)
- 3 Het rechtsproces van de HERE (Micha 6)
- 4 Van somberheid naar overwinning (Micha 7)

Micha 1: Oordeel, a

De profeet Micha 'schouwt' het Woord van de HERE – openbaring via visioenen dus – over Samaria en Jeruzalem, de hoofdsteden van Israël en Juda. Hij kondigt het oordeel aan over Samaria, het onheil over Jeruzalem en hij bekritiseert de ontelbare misstanden in Israël en Juda. Deze profetieën dateren dus van voor de val van Samaria (722) en voor de reformatie van Hizkia in Juda (vanaf 715). De hele aarde zal het straffend optreden van de HERE zien: Hij zal alles stukslaan en verbranden. Niets blijft overeind. Gods volk zal in ballingschap gaan. Het land zal kaal en leeg achterblijven: een niemands-oord. Micha ziet het allemaal voor zijn ogen gebeuren en breekt in snikken uit.

7 december: Micha 2: Oordeel, b

Geen goed woord heeft Micha over voor de rijke landeigenaars die maar in weelde baden en zich niet bekommeren om de armen die creperen van ellende. 's Nachts dromen die rijke onderdrukkers hun kwade plannen bij elkaar, 's morgens voeren ze die meteen uit ten koste van de toch al zo arme sloebers. Nooit is het genoeg (voorbeelden in vs.6-11; vergelijk het 10^e gebod). Maar in de naam van HERE: het is gedaan met hun machtsvertoon en hun corrupte dieverijen. Ze gaan eraan. Alles wordt hun afgepakt. Door de HERE zelf. Hij komt met Zijn straf. Toch een opluchting dat dit gedeelte eindigt met een heilsprofetie: de HERE zal Zijn schapen verzamelen. Hij zal de versperde wegen en poorten openbreken. God straft om te redden. Er is hoop: "Het zal er gonzen van mensen."

8 december: Micha 3: Oordeel, c

De leiders van Israël/Juda wordt de wacht aangezegd. Vooral de valse profeten, die tegen betaling of een hap eten elke gewenste 'blijde boodschap' leveren, krijgen het zwaar te verduren. Kijk eens op wat voor een gruwelijke manier zij hun slachtoffers afmaken. Er wordt gestroopt, gevild, uitgebeend, gebroken en gehakt, als in een slachterij. En dan ook nog zeggen: "Is de HERE niet in ons midden? Ons zal geen kwaad overkomen." Hoe durven ze! Maar het wordt aardedonker om hen heen. Sion wordt omgeploegd tot een akker, Jeruzalem wordt een hoop stenen en de tempelberg een oerwoud. Dit zegt Micha, "vol van kracht, van de Geest van de HERE." Hij spreekt de waarheid, gratis, onomwonden. Later, in de tijd van Jeremia – de ballingschap van Juda is dan al begonnen – herinnert men zich die woorden nog precies (Jer.26:18). Ze zijn zelfs opgetekend voor 'de kerk van alle tijden': Pas op! God duldt geen onrecht. Van niemand. En helemaal niet van Zijn eigen volk. Geloof in Christus! Hij redt van zonde, corruptie, machtswellust. Hij bekommert Zich om ieder die zijn leven aan Hem geeft. De toegang tot Hem is gratis. Ook al is Hij de Koning van alle koningen. Nee: juist omdat Hij dat is. Vrede en gerechtigheid zijn de pijlers van Zijn regering. Dat is echte blijde boodschap!

9 december: Micha 4: Hoop, a

Na al die donkere wolken van onheilsprofetie met slechts zo nu en dan een sprankje licht, breekt nu ineens de zon door: het komt weer goed, Jakob en Jeruzalem! Samen met Jesaja (2:1-5) zingt Micha dat prachtige duet over de volken die naar Gods huis op Sion komen en zich laten leren over de wegen en paden van God. Sion is het centrum van de hele wereld: daar komt het Woord van de HERE vandaan; daar gaan de volken naar toe (Ps.84, 122). Laat er nu nog veel ellende zijn. En er komt vast ook nog veel tegenslag (de ballingschap). Maar het einde zal voor Gods volk goed zijn. In het laatst van de dagen brengt Hij uit alle volkeren Zijn kinderen bijeen. Dan zal het voor altijd vrede zijn. Gods oordeel zorgt voor eeuwige rust. Alle wapentuig wordt gerecycled tot werktuigen voor de landbouw. Niet meer elkaar bevechten in de oorlog, maar samen eten aan één tafel! Wie denkt hier niet aan de bruiloft van het Lam? Er is hoop: feest op komst.

10 december: Micha 5: Hoop, b

Micha gaat nog verder, wordt nog preciezer: "En u, Betlehem Efrata, ..., uit u zal Mij voortkomen die een heerser zal zijn over Israël ..." Nu breekt het 'Licht der wereld' door: de Messias komt! De Goede Herder (vgl. Ezech.34) zal hen weiden in de kracht van de HERE. Gods volk zal rustig wonen, want geen vijand durft meer aan te vallen. De beloofde Vrededorst zal groot zijn tot aan de einden van de aarde (Mat.28:18-20). Hij zal – alles omvattende – vrede (shalom) zijn. Er zal bevrijding komen voor "het overblijfsel van Jakob". Alle vuiligheid in het land aan toverij, waarzeggerij en afgoderij zal met Gods vijanden voor altijd verdwijnen. Het leven wordt weer goed, heilig, paradijselijk. Want: God met ons, door de beloofde Messias.

11 december: Micha 6: Rechtsproces

Micha heeft gesproken over oordeel en onheil en over hoop op bevrijding. Nu zijn we in de rechtszaal. We horen hoe de HERE Zijn aanklacht indient tegen Israël. Hij beveelt het volk om te luisteren naar Zijn beschuldiging en om hun verdediging voor te bereiden tegen de (in vs.9-16) volgende concrete aanklachten. Het vonnis ligt klaar om uitgesproken te worden. Onbegrijpelijk dat Israël het zover heeft laten komen. Wat heeft de HERE immers niet voor hen gedaan? Alleen al de verlossing uit Egypte en de bevrijding van Balak en Bileam zijn voldoende om het recht van de HERE te erkennen en eigen schuld te belijden.

Hoe zal Israël het goed maken? Door veel offers te brengen stem je God toch wel gunstig, denken ze. "Helemaal niet," zegt Micha. God, "maar door gehoorzaamheid!" En dat weten zij ook best (vergelijk 1 Sam.15:22; Ps.40:7-9). De Here vraagt "niet anders dan recht te doen en getrouwheid lief te hebben, en ootmoedig te wandelen .met uw God."

12 december: Micha 7:1-13: Overwinning, a

De samenleving van Israël/Juda is tot op de bodem verziekt door fraude en corruptie. Voor gezagsdragers is er geen enkel respect. Ze verdienen het ook niet (vergelijk het 5^e gebod). Je huisgenoten – zelfs je eigen echtgenoot – bij wie je je toch veilig zou moeten voelen, zijn je vijanden. Thuis zelfs loert het gevaar. De muren hebben oren. Micha geeft een heldere typering: "Tot kwaad doen staan de handen goed." Geen mens heeft twee linker handen als het gaat om het doen van slechte dingen. Er is daarom alle reden tot somberheid: Wie kan zijn zondeschild ooit aflossen? Zie HC 5: Wij maken onze schuld dagelijks groter. Er is maar één uitweg: God Zelf moet het doen door de zending van Zijn Zoon. Daarom: "Maar ik zal uitzien naar de HERE, ik zal wachten op de God van mijn heil." Dat is de hoop van Sion., dat boete doet voor haar zonden. Het einde is de overwinning.

13 december: Micha 7:14-20:

Overwinning, b

Een kudde schapen in het veld. De Herder weidt hen met Zijn staf net als vroeger. God is weer de Herder van Israël (Ps.23). Laat de HERE toch opnieuw Zijn wonderen laten zien, net als toen in de dagen van de uittocht uit Egypte. Alle volkeren waren stomverbaasd. Ze hadden het lef niet de door de woestijn trekkende kudde van God aan te vallen. O nee. Wie het wel probeerde, kreeg lik op stuk. Ze sidderden voor de Almachtige. "HERE, laat dat toch opnieuw gebeuren. Dan zal de hele wereld U vrezen, U dienen! Dan zal iedereen U erkennen als de grote Overwinnaar." Of dit gebed verhoord wordt? Nou en of! Je zult wel moeten, gelet op de feiten.

Slot (vs.18-20; lees ook Ps.103)

"Wie is een God als U?!" Vergeving, ontferming, trouw: de HERE doet wat Hij heeft beloofd. Van oude dagen af, al op de dag van de zondeval, heeft Hij het gezworen. Steeds opnieuw heeft Hij verlossing beloofd. En Hij heeft het gedaan ook, in de eeuwen na Micha en na de ballingschap. Toen is Micha's profetie vervuld: in Betlehem Efrata is de Heiland geboren, Christus de Heer. Aan het kruis op Golgota heeft Hij de schuld betaald. Aan Gods eis is recht gedaan. Ons vonnis is geveld: vrijspraak! Geen doodstraf maar eeuwig leven.

14 december: Psalm 107:1-22

Micha profeteert de ballingschap: Samaria gaat naar Assur, Jeruzalem naar Babel. Dat is de straf van de HERE over de ontrouw van Zijn volk. Maar Micha spreekt ook al over bevrijding en overwinning voor 'het overblijfsel van Jakob'. Het oordeel komt, maar ook de redding.

In Psalm 107 is die ballingschap voorbij. De dichter kijkt erop terug. En hij roept op om de HERE te loven voor Zijn verlossing. Uit alle windrichtingen heeft Hij Zijn verlost verzameld. In vier levendige tafereelen (tableaux vivants) tekent de dichter de ellende van Gods kinderen, hun redding door God zelf (gebedsverhoring) en hun dankbaarheid voor die redding (dezelfde indeling als de Heidelbergse Catechismus).

- Stel je voor: een groep zwervers dwaalt in de woestijn, zonder eten, zonder onderdak. Op hun roepen, antwoordt de HERE: Hij redt hen uit de nood. Daarop past maar één reactie: lof voor de HERE om zijn goedheid. Wie denkt hier niet aan Israël in de woestijn? God heeft hun het beloofde land gegeven, met steden, dorpen, akkers en boomgaarden. Looft de HERE!

- Stel je voor: een stel mensen zit gevangen in een donkere cel. Eigen schuld: ze hebben Gods Woord veracht en hun eigen zin gedaan. Daarvoor moeten ze boeten. Op hun gebed tot God, verlost Hij hen uit de angst. Ze zijn vrij. Opnieuw: hier past alleen maar dankbaarheid. Wie denkt hier niet aan de ballingschap in Assur en Babel. Nu is die ellende voorbij. Goddank!

- Stel je voor: een stelletje dwazen (ongehoorzame kinderen van God) leeft in de zonde. Ze weten best dat dat niet goed is, maar ze trekken zich er niks van aan in hun onverschilligheid. Dan komt de straf. Ze worden doodziek. God hoort hun bidden en geneest hen door Zijn woord. Rest alleen maar dankbaarheid. Voorbeelden te over in de bijbel. Ook van de enige remedie: Looft de HERE, want Hij is goed!

15 december: Psalm 107:23-43

Stel je voor: een konvooi handelsschepen op zee met elk een forse bemanning. Je kunt nog zoveel inzicht hebben, maar wanneer er een orkaan losbreekt, dan kun je helemaal niets doen. Doodsangsten sta je uit. Denk maar aan de discipelen van Jezus, 's nachts op het Meer van Galilea. Die zeelui roepen tot de HERE. En Hij redt hen: de storm gaat liggen, de golven komen tot bedaren. En ze arriveren veilig op de plaats van bestemming, in "de haven van hun begeerte." Zou je dan niet uitbreken in gejubel: Looft de HERE! (Zie ook Hand. 27).

God is de Schepper. Hij regeert over de door Hem ingestelde natuurwetten: moerassen zijn nat, maar kunnen veranderen in dorre woestijnen en omgekeerd. Hij is het die de mensen zegent met opbrengst, jong vee, kinderen. Dat kun je ontkennen, vooral als je het goed hebt en welvaart kent ("edelen"), maar dan zul je het merken ook. Dan beschermt Hij de armen, de nederigen ("oprechten"), die altijd Hem om zegen bidden.

Wie is wijs? Dat is hij die de genade van God in zijn leven ervaart en die Hem daarom dagelijks prijst. Psalm 107 is een complete 'geloofsleer in het kort': ellende, berouw, bekering, verlossing, vergeving, heiliging, dankbaarheid. De naam van Christus wordt niet genoemd, maar je bent een dwaas als je Hem niet ziet. Lof en geloof: daarmee toon je je wijsheid. Looft de HERE, want Hij is goed!

16 december: Nahum 1:1-14

Hoe komt dit eerste hoofdstuk van de profeet Nahum over? Komt de HERE over als een Wreker, als een grimmige Persoon, waar je bang voor moet zijn? Maar lees secuur. Hij is vol grimmigheid voor zijn tegenstanders, Hij toornst tegen zijn vijanden(2).

Hier allereerst tegen Nineve, de residentiestad van de Assyriërs. Daar is kwaad bedacht tegen de HERE (11). Daar wordt eigen roem centraal gezet en dat kan de God niet dulden. Alleen Hij regeert de wereld en al haar bewoners (5). Wie dat niet erkent, gaat eraan. Maar wie schuilt bij de Machtige, wordt zijn hulp gewaar. Hier ligt ook de troost van dit bijzondere profetenboek. De God van Israël, de Vader van onze Here Jezus Christus, staat boven alle wereldmachten.

Daarom is dit boekje vast van hand tot hand gegaan onder de gelovigen van Juda. Ze vonden er houvast in. Nahums naam (hij die troost) zagen ze bevestigd in wat hij moest opschrijven. Deze vertroosting kan nog steeds ervaren worden. Simeon nam eens de Vertrouster van Israël in zijn armen (Luc.2:25, 28). En wat Jezus zelf sprak vlak voor zijn hemelvaart: 'Mij is gegeven alle macht in de hemel en op de aarde...' (Mat.28:18-21) zegt voor altijd genoeg.

17 december: Nahum 2:1-14

Nineve, die grote stad, gaat eraan. De profeet Nahum ziet het al gebeuren. De poorten zwaaien open, de schitterende paleizen zinken ineen (6). Al de bijeen geroofde schatten vallen nu anderen ten buit. Waar blijft de eens zo krachtige leeuw (11-13)? Het is de HERE der heerscharen die ingrijpt (13). Hij wil Israël herstellen (2).

Na eeuwen kan ons dit nog bemoedigen. Boven alle wereldmachten staat de God van Abraham, Isaak en Jakob. Hij zal al zijn vijanden verslaan. In Psalm 2 wordt ons dat getekend. Meteen krijgen we de opdracht mee om bij de Zoon te schuilen. Veilig zijn we bij de Leeuw uit de stam van Juda. Voor altijd veilig in Jezus' armen.

18 december: Nahum 3

Eens veroverden de Assyriërs No-Amon. In 663 voor Chr. viel deze stad aan de Nijl waarvan men dacht dat ze onoverwinnelijk was. In 612 voor Chr. onderging Nineve hetzelfde lot. Wie had dat kunnen denken? Toen Nahum dit profeteerde waren de Assyriërs nog zo aanzienlijk als een grote zwerm sprinkhanen (17).

Kort na deze 'Godsspraak over Nineve' (1:1) ligt de koning van Assur met al zijn geweldigen in een doodsslaap (3:18). Andere volken verheugen zich over haar val. Want was er ooit een oorlogslustiger volk op aarde geweest (19; vgl. 1-4)? De beschrijving van haar ondergang doet denken aan wat we lezen in Openbaring 17:1,2 en 18:23. Het 'wee' (1) is dus wel op zijn plaats. Wie niet buigt voor het Woord des HEREN wordt de schande gemaakt (5). Wij laten ons toch wel waarschuwen?

19 december: 2 Kronieken 34:1-21

Opnieuw komt in Juda een wending, maar nu ten goede. Koning Josia, die van huis uit geen echte geloofsopvoeding had meegekregen, begint als hij 16 jaar is 'de God van zijn vader David te zoeken' (3).

Hij ziet dan helder zijn taak voor zich. Wèg moeten de Baäls en heel die afgodendienst. Hij gaat grondig te werk (5) en kijkt heel breed (6v.). Ook buiten Juda en Jeruzalem valt er veel te reformeren. Deze koning is daadkrachtig! Vanzelfsprekend verlangt hij het huis des HEREN te herstellen. Er wordt royaal geld beschikbaar gesteld en ook dat werk wordt krachtig ter hand genomen (12v).

Dan de verrassing. De priester Hilkia vindt 'het boek van de wet des HEREN' (15). Een gedeelte van Deuteronomium? Als de koning hoort wat voor altijd staat geschreven, gaat hij de diepte van de zonde van het volk beseffen. Gods toorn is terecht. Hij maakt zich klein voor God. Alleen zo is er uitkomst voor een mens. En toekomst.

20 december: 2 Kronieken 34:22-33

De profetes Chulda mag vorst en volk op de hoogte brengen van Gods plannen. Inderdaad zal Gods toorn over de vreselijke zonde van afgoderij komen. Wat staat geschreven in o.a. Deut.28:15-68 zal werkelijkheid worden. Alleen komt de straf nog niet direct. De HERE heeft de verootmoediging van koning Josia gezien. Daarom zal het onheil niet meteen komen.

De koning beseft wat hem te doen staat. 'Het gehele volk van groot tot klein' op de hoogte brengen. Ieder moet horen wat staat geschreven in het boek van het verbond. Laat er toch verbondstrouw mogen groeien bij het volk.

De reformatie zit Josia hoog. Hoe diep heeft het door gewerkt? En vooral: maken wij ernst met Gods verbond?

21 december: 2 Kronieken 35:1-19

De bijbel levert de lezer steeds verrassingen op. Kijk maar naar vers 3. Moet de ark in de tempel gezet? Maar daar stond ze toch al (1 Kon. 8:6)? Daar mocht ze toch niet worden weggehaald?

De beste verklaring lijkt me dat koning Josia constateert dat de levieten de heilige ark niet meer behoeven te dragen, dat die rustig in de tempel kan blijven staan en dat de Levieten dus andere taken moeten verrichten. Vers 3 is beter te lezen als: gij hebt geplaatst.

Nu die andere taak krijgen ze! Het Pascha moet binnenkort gevierd en daarvoor dient heel wat geregeld. Dat moet secuur gebeuren. Precies zo als is voorgeschreven (4,6).

Het wordt een groots feest. Zoiets is in eeuwen niet gebeurd (18). Ieder mag meedoen. Gods volk hoort ook bijeen. Wàt is mooier dan samen het feest van Gods bevrijdende daden te vieren? Toch prachtig om elkaar in de kerk te ontmoeten en om samen het Avondmaal te vieren?

22 december: 2 Kronieken 35:20-36:10

Als lezer blijf je je verbazen. Heeft Necho, de vorst van Egypte, echt een boodschap van God ontvangen (21)? Komen de woorden van die Farao 'uit de mond Gods' (21)? Nog een vraag: waarom laat de vrome koning Josia zich niet waarschuwen? Moet deze goede reformatie zò eindigen?

Wij mensen kunnen Gods beleid niet doorgronden. Er valt op aarde veel te klagen (24,25). Temeer als je leest hoe het volstrekt mis gaat met de elkaar snel opvolgende vorsten Joahaz, Jojakim en Jojachin. Ze doen alle drie wat kwaad is in Gods ogen. Dat levert wegvoering op naar Egypte (Jachaz) of naar Babel (Jojakim en Jojachin). Zelfs het meest heilige en kostbare tempelgerei wordt afgevoerd. Kan het erger?

Wie God verlaat heeft smart op smart te vrezin. En sleept velen mee in de afgrond.

23 december: 2 Kronieken 36:11-23

Gods ontferming ontroert.

Al tijdens de goddeloze regering van Sedekia zendt Hij Jeremia (lees Jer. 37 en 38). Hoon is profetenloon (16). De Chaldeeën voeren Gods oordeel over volgehouden afval uit. Het huis Gods, de paleizen, ja alles gaat eraan. Wordt dit het einde?

Nee. God wil verder met zijn plan. Eens zal de ware Davids vorst komen. Daarom is er toch een weg terug uit Babel. Precies op de beloofde tijd. Na 70 jaar herbergt het beloofde land weer Gods volk (vgl. Jer.25:11 en 29:10 en ook Dan.9:2).

Deze Machtige laat niet varen wat zijn hand begon. Er is dus hoop voor wie Gods belofte aanvaardt als betrouwbaar.

24 december: Sefanja 1

Let op de naam van deze profeet. Sefanja betekent: de HERE heeft geborgen. Bij de HERE is bescherming beleden zijn ouders. Gezien 1:1 is aan te nemen dat hij geboren is in de tijd van de extreem goddeloze koning Manasse. Dan zegt de naam Sefanja dus veel! Voor het kind zelf, maar ook voor zijn volksgenoten. Ja ook voor ons. Te midden van barbaars ongelooft mogen Gods kinderen veilig zijn bij de grote nakomeling van Hizkia (1:!). Veilig in Jezus' armen.

Dat is ook wel nodig voor wat allemaal staat te gebeuren. Eens komt de dag van Gods definitieve oordeel. De mensen die zeggen: 'De HERE doet geen goed en geen kwaad' (2b) komen volstrekt bedrogen uit.

Het heeft waarde om 2 Petrus 3:1-10 bij Sefanja 1 te lezen. En je zelf de vraag te stellen; Ben ik voorbereid op die grote dag des HEREN? Houd ik rekening met de terugkeer van Jezus?

Echt: 'elk oog zal Hem zien, ook zij die Hem hebben doorstoken; en alle stammen der aarde zullen over Hem weeklagen. Ja, amen' (Openb. 1:7).

Zoek bijtijds bescherming bij de HERE. Dan bent u voor altijd geborgen. Veilig aan Jezus' hart.

25 december: Sefanja 2

Op Kerst lezen we Sefanja 2. Is er een verbinding te leggen tussen dit bijbelhoofdstuk en Kerst? Denk er eerst zelf over na.

Een paar ideeën. Allereerst deze: Kerst is dat God Zich laat vinden op aarde. Zoeken heeft dus zin. Zijn wij daarvoor nederig genoeg (3)?

Verder: Jezus' komst heeft wereldwijde betekenis. Sefanja 2 is vol met steden en heidenvolken. Allen keken toen minachtend naar Juda en Jeruzalem. Dat komt hen duur te staan. Jozef en Maria moesten naar Judea (Luc. 2:4) en Jezus moest sterven in Jeruzalem. Daar doet de HERE dus zijn groots werk. Dat moet in elke stad onvergetelijk blijven. Zo niet, dan wordt het een woestijn. Zo bijvoorbeeld Nineve (13-15). De mens, die Kerst over het hoofd ziet, overleeft straks het zien van Jezus niet.

26 december: Sefanja 3

Probeer opnieuw vanuit Kerst dit hoofdstuk te lezen. Zie je verbindingsdraden? Ontdekt u verbanden?

Opvallend in 3:9-20 is de nadruk op Ik zal. Steeds is sprake van Gods ingrijpen (o.a. 9, 12, 19, 20). Alleen door Gods krachtadig ingrijpen komt voor de mens het heil. Dat zien we ook in heel het gebeuren van Jezus' komst op aarde. Maria, Jozef, de herders en de wijzen, ze worden allen van boven de weg gewezen. Ze laten zich ook de weg wijzen. Dat heet dan ook de bekering. De bekering was in de dagen van Sefanja bepaald niet algemeen. De profeet moet spreken over de 'weerspannige, bezoedelde, verdrukkende stad' Jeruzalem (1vv.). Wijzen uit het Oosten vonden in later tijd geen gehoor bij Herodes en evenmin bij de overpriesters in deze stad (Mat. 2:1vv.).

Toch blijft de heilsbelofte klinken! Kennelijk is het Gods diepste verlangen om ons mensen te redden. Zò graag hoort Hij dat lof voor hem opklinkt vanaf heel deze aarde (19,20).

27 december: Habakuk 1

Habakuk is emotioneel. Hij heeft tal van vragen over het Godsbestuur van mens en wereld. Dat roept herkenning op. Wàt kunnen wij lang roepen tot God zonder dat het voor ons idee helpt. Hoort God me wel?

Toch weet Habakuk meer. Hij moet doorgeven dat de HERE regeert: 'Ik verwek de Chaldeeën' (6). Maar moet het nu zo? Moet zo'n barbaars volk de vrije hand gegeven worden (17)? Kan de Heilige God dat maar blijven aanzien?

Met deze vragen worstelt Habakuk. O ja, hij weet dat onder Gods eigen volk veel mis is. 'De wet verliest haar kracht' (4), maar moet alles vernietigd door die heidense Chaldeeën (16)? Ook wij hebben hier wel zo onze vragen.

28 december: Habakuk 2

Het heeft waarde om over een paar verzen uit dit hoofdstuk extra na te denken.

Vs.4b: maar de rechtvaardige zal door zijn geloof leven. Lees hierbij Rom.1:17, Gal.3:11 en Hebr.10:38 (daar zelfs 'mijn rechtvaardige'). Alleen de mens die verwachtingsvol de handen uitstrekt naar de Here, heeft toekomst.

Vers 17: Wie geen respect heeft voor wat de Schepper heeft gemaakt –bomen, dieren, de mens- die zal zijn straf niet ontgaan. Hoe secuur gaan wij om met het werk van Gods handen?

Vers 14: Lees hierbij Jes. 11:9 en 6:3. Wat wordt ons hier een heerlijk uitzicht geboden! De toekomst is niet aan de chaos. Eens zal alles op de goede plaats staan. Heel de aarde zal vol zijn van een welluidend loflied op de Schepper. Zeer goed (Gen.1:31) zal dan alles zijn.

29 december: Habakuk 3

Laat ons niet soft van God denken. Habakuk beeft over al zijn leden, als hij hoort welke vreselijke dingen bij de wereldcatastrofe zullen gebeuren (16). Deze profeet maakt ons duidelijk dat het verschrikkelijk is om te vallen in de handen van de levende God. Vreselijk voor wie Hem in zijn leven op aarde niet heeft willen kennen en erkennen.

Maar deze geweldige Strijder (8b) is uitgetrokken tot redding van zijn volk (13). Dat geeft Habakuk vertrouwen als alles wankelt: 'toch zal ik rustig afwachten de dag der benauwdheid'. Want deze grootse God is de God van mijn heil (18). Daarom verstomt de jubel bij deze profeet niet ook al lijkt de toekomst nog zo donker (17v.). Zijn voet kan toch veilig (zie Ps. 91:12b) en snel (lees Ps. 18:34) gaan. Daar zal die Machtige voor zorgen. Voor altijd (Ps. 18:51b).

30 december: Obadja

Edom waant zich veilig (4), maar zal toen onder gaan. Wat heeft dat volk misdaan? Zich misdadig gedragen tegen zijn broeder Jakob. Toen Juda ten prooi viel aan de Babyloniërs, maakten ze de moeite nog erger. Ze toonden geen sprankje medelijden, alleen maar leedvermaak. Sterker nog: ze deden hun best Juda's vluchtelingen te grijpen (vgl. Ps.137:7; Ezech.25:12). Dat komt hen duur te staan. Wee wie zich aan Gods volk vergrijpt (Ps. 116:15)! Dat moet nog steeds bedacht.

Te denken geeft vers 17. Lees Joël 3:5 erbij. Door de Heilige Geest gedreven citeert Petrus deze profeet en legt (Hand.2:22vv.) de verbinding met Jezus. Wie God aanroept in Jezus' naam zal behouden worden (Rom.10:13).

Ook over vers 18-21 blijf je nadenken. Zeker 'en het koningschap zal zijn aan de HERE' (21b) doet ver kijken. Eens zal Christus alle vijanden overwinnen en dan zal God alles in allen zijn (1Kor. 15:28). Soli Deo Gloria- aan God alleen de eer! De mens komt dan ook tot zijn hoogste bestemming.

31 december: Psalm 108

Opnieuw ligt een jaar achter ons: dit jaar is bijna geschiedenis geworden. Wat heeft het allemaal opgeleverd? Wat staat ons op deze laatste dag te doen? In Psalm 108 lezen we hierover belangrijke dingen. Twee keer komt dit lied in het Psalmboek voor: 108:1-6 = Ps. 57:8-12 en 108:7-14 = Ps. 60:7-14. Kennelijk zijn deze woorden de moeite van het herhalen waard.

Vers 1-6: Een jubel over de hulp die van God is ontvangen. Dat wij er aan het eind van dit jaar nog zijn én dat wij een Psalm willen lezen, zie daarin maar Gods hand. Hij wil ook graag uit onze mond een danklied horen. Het past om deze genadige God - denk aan Kerst! - wereldwijd te danken.

Vers 7-10: Een herinnering aan wat God eens had beloofd. Israël zal de heerschappij krijgen over heel Palestina. Alleen door te vertrouwen op Gods beloften komt een mens terecht in het beloofde land. De gelovige zal eens wandelen op de nieuwe aarde. Wat de Here belooft, komt Hij na.

Vers 11-14: In dat heerlijk land komen wij niet door eigen kracht. Ook niet met behulp van sterke mensen. Alleen 'met God zullen wij kloeke daden doen' (14a). Was er bij u deze grondhouding in het afgelopen jaar? Ga jij in het komende jaar voor Jezus Christus?

De mens die dat doet, kan gerust zijn (1). Dan gaan we een vaste gang, ook al zullen wij lang niet altijd Gods wegen met ons leven begrijpen. Omgeven door Gods beloften en zijn hulp komt het met ons echt wel goed.

M. H. de Boer, Hoogkerk